

Georges Simenon

**MAIGRET
HEZITAS**

Georges Simenon

Maigret hezitas

**Tradukis el la franca lingvo
Daniel Luez**

Ĉi tiu libro estas elŝutita el la
Kiosko de Sezonoj
<http://esperanto.org/Ondo/Libro/Libro.php>

Antaŭparolo

La Franclingva verkisto Georges Simenon [Jorĵ Simno] naskiĝis la 13an de februaro 1903 en la belga urbo Liège. Li havis nur 16 jarojn, kiam li ricevis ĵurnalistan oficon en la krim-fako *Des chiens écrasés* de *La Gazette de Liège*.

Kiel ĵurnalisto la juna Simenon ofte vizitis krimlokojn, prizonojn, juĝejojn kaj kadavrejojn, por pretigi raportaĵojn kaj noticojn pri urbaj krimoj kaj akcidentoj. Baldaŭ li ekverkis ankaŭ humorajn kaj satirajn verkojn kun diversaj pseŭdonimoj, kaj en 1921 aperis lia unua romano *Arkponto*.

Fine de 1922 Simenon forveturis al Parizo kaj eklaboris tie, unue kiel sekretario en la Ligo de Militveteranoj, kaj poste kiel ĵurnalisto kaj novelisto. Li aŭtoris multegajn artikolojn, felietonojn kaj novelojn por parizaj gazetoj.

En 1929 Simenon verkis la romanon *Petro la Latvo*, kun komisaro Maigret [Megre] kiel protagonisto, sed ĝi estis eldonita de *Fayard* nur en 1931 kun grandega sukceso. De tiam dum pli ol 40 jaroj Simenon verkis pli ol sepdek romanojn pri enketoj de Maigret.

Maigret impresas kiel reala persono. Malkiel amatoraj detektivoj (Holms, Poirot, Dupin k. a.), Maigret estas ŝtata oficisto, kvazaŭ daŭriganta la laboron de inspektoro Lecoq – protagonisto de policaĵ romanoj de Émile Gaboriau.

Komisaro Maigret ne posedas la eminentan sagacon kaj deduktemon de Holms kaj Poirot. Li estas mezklera parizano kun limigita kultura scihorizonto, nenia “superhomo” aŭ karierulo. Sed li sukcesas solvi multajn implikojn de sia servo danke al la vivosperto kaj al la kono de la ordinara homo, kun kiu li facile identiĝas. Eble ĝuste pro tio ke Maigret foje devas rezisti kontraŭ la ŝtata polica sistemo por defendi homon, kiu pro malfeliĉaj cirkonstancoj implikiĝis en misfaro, milionoj da legantoj vidas en li policiston kiu kapablas kunsenti kun simpla civitano kaj protekti lin kontraŭ krimuloj kaj kontraŭ polica arbitro.

Ekde 1973 Simenon ne plu verkis beletron ĝis sia forpaso en

1989, sed liaj verkoj atingis popularecon en la tuta mondo. Laŭ liaj verkoj oni faris pli ol kvindek filmojn, dudek kvar televid-filmojn, multajn teatraĵojn, kaj eĉ monumenton (en Delfzijl, Nederlando) pri Maigret.

Entute, oni eldonis pli ol 500 milionojn da ekzempleroj de liaj verkoj en kvardeko da lingvoj. En 1999 danke al Daniel Luez, al ĉi tiuj lingvoj finfine aldoniĝis ankaŭ Esperanto – per la romano *Maigret hezitas* verkita en 1968.

La sukceso de ĉi tiu romano (la tuta stoko jam plene elĉerpiĝis) instigis la tradukanton kaj la eldonejon *Sezonoj* aperigi kvar pliajn librojn pri Maigret en la internacia lingvo: *Maigret kaj la maljuna damo* (France: 1949, Esperante: 2002), *Amiko el la junaĝo de Maigret* (1968, 2004), *La flava hundo* (1931, 2007), *Maigret eraras* (1953, 2009).

Kelkaj realaĵoj, menciitaj en la romano, eble ne estas facile kompreneblaj por la internacia legantaro. Ili estas asteriskitaj kaj klarigitaj en *Notoj*. Estas aldonita ankaŭ proksimuma prononco de la francaj nomoj, ofte renkontataj en la romano.

Aleksander Korĵenkov

- Saluton, Janvier.
- Bonan tagon, ĉefo.
- Bonan tagon, Lucas. Bonan tagon, Lapointe...

Venante al ĉi lasta, Maigret ne povis deteni rideton. Ne nur ĉar la juna Lapointe elmontris novan kostumon, tre striktan, palgrizan kaj makulitan per maldikaj ruĝaj fadenoj. Ĉiuj ridetis ĉi-matene sur la stratoj, en la aŭtobusoj, en la butikoj.

Hieraŭ estis griza, venta dimanĉo, kun skualoj de malvarma pluvo, kiuj memorigis pri vintro, kaj subite, kvankam estis nur la 4a de Marto, oni ĵus vekigis dum printempo.

Verdire, la suno restis iom acida, la ĉiela bluo malfirma, sed estis gajeco en la aero, en la okuloj de la preterpasantoj, speco de komplikeco en la vivĝojo kaj en la retrovo de la frandindaodoro de matena Parizo.

Maigret venis en jako, kaj trairis plej grandan parton de la vojo piede. Tuj ĉe la alveno al sia oficejo, li iris duonmalfermi la fenestron, kaj ankaŭ Sejno ŝanĝis sian koloron, la ruĝaj linioj sur la fumtuboj de la trenŝipoj estis pli vibrantaj, la barĝoj novpentritaj.

Li malfermis la pordon de la oficejo de la inspektoroj.

— Vi venas, infanoj?

Tion oni nomis la “malgranda raporto”, malsimile al la vera raporto kiu, je la naŭa, kunvenigis la fakkomisarojn ĉe la granda ĉefo. Maigret retrovis siajn plej intimajn kunlaborantojn.

— Ĉu agrablan tagon vi havis hieraŭ? — li demandis al Janvier.

— Ĉe la bopatrino, en Vaucresson, kun la infanoj.

Lapointe, ĝenata per sia nova kostumo antaŭtempa laŭ la kalendaro, staris aparte.

Maigret sidiĝis antaŭ sia skribotablo, ŝtopis pipon, komencis ekzameni la poŝtaĵojn

— Por vi, Lucas... Temas pri la afero Lebourg...

Li prezentis aliajn dokumentojn al Lapointe.

— Por porti al la Prokurorejo...

Oni ankoraŭ ne povis paroli pri foliaro, sed estis tamen almenaŭ iomete da pala verdaĵo el la arboj de la kajo.

Estis neniuj grava afero kuranta, el tiuj aferoj, kiuj plenigas la koridorojn de **K.P.** per ĵurnalistoj kaj fotografistoj, kaj kiuj provokas ordonajn telefonvokojn de plej altaj aŭtoritatoj. Nur banalaĵoj. Farenaĵoj.

— Frenezulo aŭ frenezulino, — li anoncis... prenante koverton, sur kiu lia nomo kaj la adreso de Quai des Orfèvres estis skribitaj per presliteroj.

La koverto estis blanka, bonkvalita. La marko portis la stampon de la poŝtoŭficejo de la strato Miromesnil. Kio unue mirigis la komisaron, kiam li elprenis la folion, estis la papero, veleno dika kaj krakanta, kiu ne havis la kutiman formaton. Ŝajnis, ke oni fortranĉis la supran parton por forigi la gravuritan leterfronton, kaj tiu laboro estis zorge farita pere de liniilo kaj bone akriĝita klingo.

La teksto, kiel la adreso, estis en tre regulaj presliteroj.

— Eble ne freneza, — li grumblis.

Sinjoro fakkomisaro,

Mi ne persone konas vin sed tio, kion mi legis pri viaj enketoj, kaj via sinteno rilate al krimuloj, donas al mi fidon. Tiu letero mirigos vin. Ne tro rapide forĵetu ĝin al la paperkorbo. Tio estas nek ŝerco, nek verko de maniulo.

Vi scias pli bone ol mi, ke realeco ne ĉiam estas verŝajna. Murdo baldaŭ okazos, probable post kelkaj tagoj. Eble fare de iu, kiun mi konas, eble de mi mem.

Mi ne skribas al vi por malhelpi la dramon. Ĝi estas, por tiel diri, neevitebla. Sed mi ŝatus, ke — kiam okazos la evento — vi sciu.

Se vi prenos min serioze, bonvolu aperigi inter la anoncetoj de Le Figaro aŭ Le Monde la sekvantan avizon: "K.R. Mi atendas duan leteron".

Mi ne scias, ĉu mi ĝin skribos. Mi estas tre konfuzita. Iujn decidojn oni malfacile prenas.

*Mi eble iam vidos vin, en via oficejo, sed ni tiam estos
ambaŭflanke de la barilo.*

Sindone via.

Li ne plu ridetis. Kun kuntiritaj brovoj li lasis sian rigardon vagi sur la folio kaj poste rigardis siajn kunlaborantojn.

— Ne, mi ne kredas, ke temas pri frenezulo, — li ripetis.
— Aŭskultu.

Li legis al ili la tekston, malrapide, akcentante iujn vortojn. Li jam ricevis similajn leterojn sed, plejofte, la lingvo estis malpli eleganta kaj ĉefe iuj frazoj estis substrekitaj. Ili ofte estis skribitaj per ruĝa aŭ verda inko, kaj multaj havis ortografiajn erarojn.

Tie ĉi la mano ne tremis. La strekoj estis firmaj, sen ornamaĵoj, sen iu surstrekaĵo.

Li traside rigardis la paperon kaj legis filigrane: Veleno de Morvano.

Li ĉiujare ricevis centojn da anonimaj leteroj. Krom maloftaj okazoj, ili estis skribitaj sur malmultekosta papero, kiu troveblas en la vendejoj de la kvartalo, kaj iafoje la vortoj estis eltonditaj el gazetoj.

— Neniu preciza minaco... — li murmuris. — Obtuzo angoro...
La du ĵurnaloj, *Le Figaro* kaj *Le Monde*, estas legataj precipe de la intelekta burĝaro...

Li denove rigardis ĉiujn tri.

— Prizorgu tion, Lapointe. La unua farenadaĵo estas kontakti la paperfabrikanton, kiu probable troviĝas en Morvano...

— Konsentite, ĉefo...

Tiel komenciĝis afero kaŭzonta al Maigret pli da zorgoj, ol multaj krimoj plenigantaj la unuajn paĝojn de la ĵurnaloj.

— Vi aperigu la anoncon...

— En *Le Figaro*?

— En ambaŭ ĵurnaloj.

Sonorado anoncis la raporton, la veran, kaj Maigret, kun dosiero enmane, paŝis al la oficejo de la direktoro. Ankaŭ tie la malfermita fenestro lasis penetri la bruojn de la urbo. Unu el la

komisaroj elmontris etan mimozon ĉe sia butontruo kaj li sentis la bezonon klarigi:

— Oni vendas ilin surstrate por almozdonoj...

Maigret ne parolis pri la letero. Lia pipo bongustis. Li mole observis la vizaĝojn de siaj kolegoj, kiuj laŭvice prezentis siajn negravajn aferojn, kaj li kalkulis, kiom da fojoj li ĉeestis en sama ceremonio. Miloĵ.

Sed, multe pli ofte, li estis enviinta la fakkomisaron, de kiu li tiam dependis, kiu tiel ĉiumatene eniris en la Plejsanktejon. Ĉu tio ne estis mirinda esti ĉefo de la Kriminala Brigado? Li tiam ne kuraĝis revii pri tio, ne pli ol hodiaŭ Lapointe aŭ Janvier, nek eĉ lia bona Lucas.

Tio tamen fine okazis kaj, de tiom da jaroj tio daŭris, li ne plu konsciis pri tio, se ne iun matenon kiel hodiaŭ, kiam la aero bongustis kaj, anstataŭ grumbli kontraŭ la bruego de la aŭtobusoj, oni ridetis.

Li surpriziĝis, enirante al sia oficejo duonhoron pli malfrue, trovante Lapointe starantan antaŭ la fenestro. Lia novmoda kostumo ŝajnis lin pli svelta, pli longa, multe pli juna. Antaŭ dudek jaroj, inspektoro ne havus la rajton tiel vestiĝi.

— Tio estis preskaŭ tro facila, ĉefo.

— Vi retrovis la paperfabrikanton?

— Géron kaj Filoj, kiuj posedas ekde tri aŭ kvar generacioj la Muelejojn de Morvano, en Autun... Tio ne estas uzino... Tie estas metiista fabrikado... La papero estas farata helpe de ŝtupo, ĉu por luksaj eldonoj, ĉefe poemoj, laŭŝajne, ĉu por leterpapero. Géron-oj havas ne pli ol dek laboristojn... Restas ankoraŭ, ili diris al mi, kelkaj tiuspecaj muelejoj en la regiono...

— Ĉu vi havas la nomon de ilia reprezentanto en Parizo?

— Ili ne havas reprezentanton... Ili laboras rekte kun artaj eldonejoj kaj kun du papervendejoj, unu en strato de Faubourg-Saint-Honoré, alia en Avenuo de la Operejo...

— Ĉu tio ne estas tute supre de Faubourg-Saint-Honoré, maldekstre?

— Mi supozas, laŭ la numero... Papervendejo Roman...
Maigret konis ĝin, ĉar li ofte staris antaŭ la montrofenestro.
Tie oni vidis invitkartojn, vizitkartojn, kaj legeblis nomoj, kiujn
oni jam ne kutimas aŭdi:

*La grafo kaj la grafino de Vaudry
havas la honoron...*

*La baronino de Grand-Lussac
havas la ĝojon anonci al vi...*

Princoj, dukoj, aŭtentaj aŭ ne, pri kiuj oni dubis, ĉu ili ankoraŭ ekzistas. Ili invitis sin reciproke al vespermanĝoj, al ĉasadoj, al briĝaj partioj, anoncis al si la edziniĝon de sia filino aŭ la naskiĝon de bebo — ĉio ĉi sur luksa papero.

En la dua montrofenestro, oni admiris skribsubaĵojn kun blazonoj, kajerojn binditajn el marokeno por la ĉiutagaj menuoj.

— Pli bone vi vizitu ilin.

— Roman-on?

— Ŝajnas al mi, ke estas la ĝusta kvartalo...

La magazeno sur la avenuo de la Operejo estis eleganta, sed ĝi vendis ankaŭ skribilojn kaj artiklojn de normala paperaro.

— Tien mi kuros, ĉefo...

Feliĉulo! Maigret rigardis lin foriri same tiel, kiel en la lernejo, kiam la instruisto sendis unu el liaj kamaradoj fari komision. Li havis nur ordinaran laboron, paperaĵojn, ĉiam paperaĵojn, raporton, tute ne interesan, por iu enketa juĝisto, kiu finklasos ĝin ne leginte ĝin, ĉar la afero estis tute finita.

La fumo de lia pipo komencis bluiĝi la aeron kaj tre leĝera venteto el Sejno tremigis la paperojn. Jam je la dek-unua, impetega Lapointe, vivoplena, eniris la oficejon.

— Estas ĉiam tro facile...

— Kion vi volas diri?

— Oni povus kredi, ke oni intence elektis tiun paperon.

Parenteze, la Papervendejo Roman ne plu estas prizorgata de sinjoro Roman, kiu mortis antaŭ dek jaroj, sed de iu sinjorino Laubier, vidvino ĉirkaŭ kvindekjara, kiu nur kun bedaŭro lasis min foriri... Jam de kvin jaroj ŝi ne mendis paperon tiukvalitan, ĉar por ĝi mankas aĉetantoj... Ĝi estas ne nur ege multekosta, sed ĝi malbone akceptas maŝinan skribon.

» Restis al ŝi tri klientoj... Unu el ili mortis pasintjare, iu grafo, kiu posedis en Normandio kastelon kaj ĉevalaron... Lia vidvino vivas en Cannes kaj neniam remendis leterpaperon... Estis ankaŭ ambasado sed, kiam oni ŝanĝis la ambasadoron, la nova mendis alian paperon...

— Restas unu kliento?

— Restas unu kliento, kaj tial mi diras, ke estas tro facile. Temas pri sinjoro Émile Parendon, advokato, avenuo Marigny, kiu uzas tiun paperon jam de pli ol dek kvin jaroj kaj ne volas alian... Vi konas tiun nomon?

— Neniam mi aŭdis... Ĉu li antaŭnelonge mendis?..

— Lastfoje, estis dum lasta oktobro...

— Kun leterfronto?

— Jes, tre diskreta. Ĉiam mil folioj kaj mil kovertoj...

Maigret prenis sian telefonon.

— Bonvolu peti por mi magistron Bouvier... La patron...

Advokato, kiun li konis de pli ol dudek jaroj, kaj kies filo ankaŭ listiĝis en la advokataro.

— Ha lo! Bouvier? Parolas Maigret. Mi ne ĝenas vin?

— Ne vi, ne.

— Mi deziras informon...

— Konfidencan, kompreneble.

— Efektive, tio restu inter ni... Ĉu vi konas iun el viaj kolegoj nomatan Émile Parendon?

Bouvier ŝajnis surprizita.

— Kion diable la kriminala polico povas voli koncerne Parendon?

— Mi ne scias. Probable nenion.

— Tio ŝajnas al mi verŝajna... Mi renkontis Parendon-on

kvin- aŭ sesfoje en mia vivo, ne pli. Li preskaŭ neniam metas la piedojn en la Justicpalaco kaj nur por civilaj aferoj...

— Kiom li aĝas?

— Neniu aĝo. Mi respondus tiel bone kvardek, kiel kvindek...
Li devis turni sin al sia sekretariino.

— Infano, serĉu por mi en la jarlibro de la advokataro la naskiĝdaton de Parendon... Émile... Cetere, estas nur unu...

Poste, al Maigret:

— Vi certe aŭdis pri lia patro, kiu ankoraŭ vivas aŭ kiu mortis nur antaŭ nelonge... Profesoro Parendon, kirurgo en hospitalo Laennec... Membro de la Akademio de medicino, de la Akademio de moralaj kaj politikaj sciencoj, kaj tiel plu, kaj tiel plu... Eminentulo!.. Kiam mi vidis vin, mi rakontos al vi pri li... Li alvenis tre juna el sia fora kamparo... Malgranda kaj fortika, li aspektis kiel juna virbovo, kaj li havis ne nur ties aspekton...

— Kaj lia filo?

— Li estas pli ĝuste juristo. Li specialiĝis pri internacia juro, aparte pri mara juro. Oni asertas, ke li estas nesuperebla en tiu fako... Oni venas konsulti lin el ĉiuj mondpartoj kaj oni ofte petas lian arbitracion en delikataj aferoj, kiuj rilatas al grandaj interesoj...

— Kiaspeca viro?

— Nerimarkinda... Mi ne estas certa rekoni lin surstrate...

— Edziĝinta?

— Dankon, infano... Jen... Lian aĝon mi havas... Kvardek ses... Ĉu li estas edziĝinta?.. Mi pretis respondi, ke mi ne memoras pri tio, sed mi nun rememoras... Kompreneble li estas edziĝinta... Kaj bonege edziĝinta!.. Li edzinigis unu el la filinoj de Gassin de Beaulieu... Ĉu vi konas?.. Li estis unu el la plej ferocaj juĝistoj post la Liberigo... Poste nomumita la unua prezidanto de la kasacia Kortumo... Ŝajnas, ke li emerite retiriĝis en sia kastelo en Vendeo... La familio estas tre riĉa...

— Vi scias nenion pli?

— Kion pli vi volus, ke mi sciu?.. Mi neniam havis okazon defendi tiujn homojn en deliktpuna aŭ asiza tribunalo...

— Ĉu ili ofte vizitas la mondumon?

— Parendon-oj? Ĉiuokaze ne en la medioj, kiujn mi frekventas...

— Dankon, amiko...

— Espereble ni kvitiĝos...

Maigret relegis la leteron, kiun Lapointe estis metinta sur lia skribotablo. Li relegis ĝin dufoje, trifoje, kaj ĉiufoje lia frunto plimalsereniĝis.

— Vi komprenas, kion ĉio tio signifas?

— Jes, ĉefo. Enmerdigajoj. Senkulpigu min pro la vorto, sed...

— Ĝi estas probable tro malforta. Famega kirurgo, unua prezidanto, fakulo pri mara juro, kiu loĝas en avenuo Marigny kaj uzas la plej multekostan paperon.

Tiun specon de klientaro Maigret plej timis. Li jam havis la impreson, kvazaŭ li paŝus sur ovojn.

— Ĉu vi opinias, ke estas li, kiu skribis tiun...

— Li aŭ iu el lia domanaro, ĉiuokaze iu, kiu povas uzi lian leterpaperon...

— Estas strange, ĉu ne?

Maigret, rigardanta tra la fenestro, ne respondis. Homoj skribantaj anonimajn leterojn ne kutimas ĝenerale uzi sian propran leterpaperon, precipe kiam ĝi estas kun tiel rara kvalito.

— Domaĝe! Necesas, ke mi vizitu lin.

Li serĉis la numeron en la telefonlibro, vokis je la rekta linio. Respondis virina voĉo:

— La sekretariino de magistro Parendon...

— Bonan tagon, fraŭlino... Parolas komisaro Maigret, de la kriminala polico... Ĉu estus eble al mi, ne ĝenante lin, diri unu vorton al magistro Parendon?..

— Momenton, mi petas... Mi vidos...

Okazis tio plej simple. Vira voĉo diris preskaŭ tuj:

— Parolas Parendon...

Estis en la tono kvazaŭ demando.

— Mi volus demandi vin, magistro...

— Kiu parolas? Mia sekretariino ne tre bone komprenis vian nomon...

— Komisaro Maigret...

— Mi komprenas nun ŝian surpriziĝon... Ŝi certe komprenis, sed ŝi ne imagis, ke estis vere vi, kiu... Tre feliĉa aŭdi vian voĉon, sinjoro Maigret... Mi ofte pensis pri vi... Okazis eĉ al mi heziti por skribi al vi, por peti vian opinion pri iuj demandoj... Sciante vin okupata, kia vi estas, mi ne kuraĝis...

Parendon havis voĉon de timidulo, tamen Maigret estis la pli ĝenata el ambaŭ. Li sentis sin ridinda, kun sia letero, kiu havis neniun sencon.

— Estas mi, kiu ĝenas vin, vi vidas... Kaj krome pri bagatelo... Mi preferus paroli al vi pri tio vivvoĉe, ĉar mi havas dokumenton por montri al vi...

— Kiam vi volas?

— Ĉu vi havos liberan momenton posttagmeze?

— Ĉu konvenus al vi je la tria kaj duono?.. Mi konfesas al vi, ke mi kutimas fari mallongan sieston kaj estas malbonfarta, kiam ĝi mankas al mi...

— Konsentite por la tria kaj duono... Mi estos ĉe vi... Kaj dankon pro via afabla kunlaboro...

— Estas mi, kiu ĝojas pri via vizito...

Kiam li malŝaltis, li rigardis Lapointe, kvazaŭ li ĵus finsonĝus.

— Li ne ŝajnis surprizita?

— Absolute ne... Li ne faris demandojn... Li ŝajne estis tre feliĉa konatiĝi kun mi... Nur unu detalo scivoligas min... Li asertas, ke li intencis plurfoje skribi al mi por peti mian opinion... Nu, li pledas ne ĉe la Kriminala, sed nur ĉe la Civila... Lia specialaĵo estas la mara kodo, pri kiu mi konas eĉ ne la unuan vorton... Peti mian opinion pri kio?..

Maigret friponis tiun tagon. Li telefonis al sia edzino, ke li estas restigita pro sia laboro. Li deziris festi tiun printempan sunon tagmanĝante ĉe *Brasserie Dauphine*, kie li eĉ regalas sin per **pastiso** ĉe la bufedo.

Se atendis lin enmerdigaĵoj, kiel diris Lapointe, ili almenaŭ agrable komenciĝis.

Maigret veturis aŭtobuse ĝis la Rondo-Placo kaj, dum li iris piede cent metrojn sur la avenuo Marigny, li renkontis almenaŭ tri vizaĝojn, kiujn li ŝajne rekonis. Li forgesis, ke li laŭiris la ĝardenojn de Elizea palaco kaj ke tiu kvartalo estas tagnokte bonege gardata. Ankaŭ la gardantaj anĝeloj rekonis lin kaj direktis al li saluteton samtempe diskretan kaj respektan.

La konstruaĵo, kie Parendon loĝis, estis vasta, solida, konstruita por defii la jarcentojn. La kaleŝpordego estis flankita per bronzaĵoj kandelabroj. Post la pordoarko oni ekvidis, ne pordistejon, sed veran salonon, kun tablo kovrita per verda veluro, kiel en ministrejo.

Ankaŭ ĉi tie, la komisaro trovis konatan vizaĝon, iun Lamule aŭ Lamure, kiu longe estis laborinta en strato de Saussaies. Li surhavis grizan uniformon kun arĝentaj butonoj kaj li ŝajnis surpriziĝi vidante Maigret ekaperi antaŭ li.

— Kiun vi venas vidi, ĉefo?

— Magistron Parendon.

— Lifto aŭ maldekstra ŝtuparo. En [la unua etaĝo...](#)

Funde estis korto, veturiloj, garaĝoj, malaltaj konstruaĵoj, probable antaŭaj ĉevalejoj. Maigret senkonscie malŝtopis sian pipon frapante ĝin sur sian kalkanumon, antaŭ ol penetri en la marmoran ŝtuparon.

Kiam li sonorigis ĉe la sola pordo, ĉefservisto kun blanka jako malfermis al li, kvazaŭ li estus kaŝobservinta.

— Magistro Parendon... Mi havas rendevuon...

— Ĉi tien, sinjoro komisaro...

Li memdecide prenis lian ĉapelon, enirigis lin en bibliotekon, kian la komisaro neniam vidis. La ĉambro, tre longa, havis tre altan plafonon kaj libroj kovris ties murojn de supre malsupren, escepte ĉe la marmora kameno, sur kiu troviĝis la busto de viro iomaĝa. Ĉiuj libroj estis binditaj, plejparte ruĝe. La meblaro konsistis nur el longa tablo, du seĝoj kaj unu fotelo.

Li volonte ekzamenus la titolojn de la volumoj, sed jam alproksimiĝis al li juna sekretariino kun okulvitroj.

— Bonvolu sekvi min, sinjoro fakkomisaro.

Suno penetris ĉie tra la fenestroj pli ol tri metrojn altaj, sur la planktapiŝoj, sur la mebloj, sur la pentraĵoj. Ĉar ekde la koridoro estis nur malnovaj konzoloj, stilohavaj mebloj, bustoj, pentraĵoj bildigantaj sinjorojn en kostumoj ĉiuepokaj.

La junulino malfermis pordon el hela kverko kaj viro sidanta ĉe sia skribotablo ekstaris por veni renkonten al la vizitanto. Ankaŭ li havis tre dikajn okulvitrojn.

— Dankon, fraŭlino Svaga...

La irenda vojo estis longa, ĉar la ĉambro estis vasta kiel akceptosalono. Ankaŭ ĉi tie, la muroj estis kovritaj per libroj, kun kelkaj portretoj, kaj la suno tranĉis la tuton romboforme.

— Se vi scius, kiel feliĉa mi estas vidi vin, sinjoro Maigret...

Li etendis la manon, etan blankan manon, kiu aspektis kvazaŭ sen ostaro. Kontraste kun la dekoro, la viro ŝajnis ankoraŭ pli malgranda, ol li efektive estis, malgranda kaj gracila, kurioze leĝera. Li tamen ne estis magra. Liaj konturoj estis iom rondaj, sed la tuto estis senpeza, senkonsista.

— Venu ĉi tien, mi petas... Nu... Kie vi preferas sidi?..

Li montris al li fotelon el rufa ledo apud sia skribotablo.

— Mi kredas, ke tie ĉi estos plej oportune al vi... Mi estas iom surda...

Lia amiko Bouvier pravis dirante, ke li ne havas aĝon. Li konservis en la esprimo de sia vizaĝo, de siaj bluaj okuloj, aspekton preskaŭ infanan kaj rigardis la komisaron kun speco de miro.

— Vi ne povas imagi kiom ofte mi pensis pri vi... Kiam vi prizorgas enketon, mi voras plurajn gazetojn, por perdi nenion de tiu... Mi preskaŭ dirus, ke mi gvatas viajn agojn...

Maigret sentis ĝenon. Li fine kutimiĝis al la scivolemo de la publiko, sed la entuziasmo de homo kia Parendon metis lin en embarasan situacion.

— Vi scias, ke miaj agoj estas tiuj, kiujn ĉiuj homoj havus mialoke...

— Eble ĉiuj homoj... Sed “ĉiuj homoj” ne ekzistas... Estas mito... Kio ne estas mito, estas la Punkodo, la juĝistoj, la ĵurianoj... Kaj la ĵurianoj, kiuj antaŭtage apartenis al “ĉiuj homoj” iĝas apartaj personoj ekde la momento, kiam ili eniras en la asizan juĝoĉambbron...

Liaj vestoj estis malhelgrizaj, kaj la skribotablo, sur kiu li apogis sin, estis tro granda por li. Li tamen ne estis ridinda. Eble ankaŭ ne estis la naiveco, kiu malfermegis liajn pupilojn malantaŭ la dikaj okulvitroj.

Kiel lerneĵano, eble li suferis esti kromnomata duonporcio, sed li rezignaciis pri tio kaj donis nun la impreson de bonvola gnomo, kiu devis bridi sian petolemon.

— Ĉu mi povas fari al vi nediskretan demandon?.. Kiomaĝa vi komencis kompreni la homojn?.. Mi volas diri, kompreni tiujn, kiujn oni nomas krimulojn?..

Maigret ruĝiĝis, balbutis:

— Mi ne scias... Mi eĉ ne estas certa, ke mi ilin komprenas...

— Ho! jes ja... Kaj tion ili bone sentas... Parte tial ili estas preskaŭ malpezigataj konfesante sian krimon...

— Estas same por miaj kolegoj...

— Mi povus pruvi al vi la malon memorigante al vi nemalmultajn kazojn, sed tio tedus vin... Vi studis medicinon, ĉu ne?

— Nur du jarojn...

— Laŭ tio, kion mi legis, via patro mortis, kaj ne povante daŭrigi vian studadon, vi eniris en la policon...

La situacio de Maigret estis pli kaj pli delikata, preskaŭ ridinda. Li venis por demandi kaj lin oni intervjuis.

— Mi vidas en tiu ŝanĝo ne duoblan alvokiĝon, sed malsaman realigon de unu sama personeco... Senkulpigu min... Mi proprasence ĵetis min sur vin tuj je via alveno... Mi senpacience atendis vin... Mi mem estus irinta malfermi al vi la pordon ĉe via sonorigo, sed mia edzino ne estus ŝatinta tion, ĉar ŝi postulas iun etiketon...

Lia voĉo mallaŭtiĝis je kelkaj tonoj por prononci ĉi lastajn

vortojn kaj, montrante grandegan pentraĵon bildigantan, preskaŭ tutstaturan, juĝiston vestitan en ermena pelto, li flustris:

— Mia bopatro...

— La unua prezidanto Gassin de Beaulieu...

— Ĉu vi konas?

Dum kelkaj momentoj, Parendon ŝajnis al li tiel bubeca, ke li preferis konfesi:

— Mi informiĝis antaŭ mia vizito...

— Ĉu oni malbone parolis al vi pli li?

— Laŭdire li estis granda juĝisto...

— Jen! Granda juĝisto!.. Ĉu vi konas la verkojn de Henri Ey?..

— Mi tralegis lian manlibron pri psikiatrio...

— Sengès?.. Levy-Valensi?.. Maxwell?..

Li montris, de malproksime, panelon de la biblioteko, kie verkoj havis tiujn nomojn. Nu, ĉiuj estis psikiatroj, kiuj neniam okupiĝis pri mara juro. Maigret rekonis rigardoĵete, aliajn nomojn; iujn li vidis cititaj en la bultenoj de la Internacia societo pri krimologio, verkojn de aliaj li efektive legis: Lagache, Ruysen, Genil-Perrin...

— Vi ne fumas? — subite demandis lia gastiganto kun miro.

— Mi kredis, ke vi ĉiam havas vian pipon enbuŝe.

— Se vi tion permesas...

— Kion mi povas donaci al vi? Mia konjako ne estas tre bongusta, sed mi havas armanjakon de kvardeko da jaroj...

Li trotetis al muro, kie plena panelo, inter la librovicoj, kaŝis vinŝranketon kun dudeko da boteloj, diversformataj glasoj.

— Nur iomete, mi petas...

— Mia edzino permesas al mi nur unu guton en grandaj okazoj... Ŝi asertas, ke mi havas malfortan hepaton... Laŭ ŝi, ĉio estas malforta en mi kaj mi ne havas unu solan organon fortan...

Tio amuzis lin. Li parolis pri tio sen amaro.

— Je via sano!.. Se mi faris al vi tiujn maldiskretajn demandojn, estas ĉar mi pasiĝas pri la artikolo 64 de la Punkodo, kiun vi konas pli bone ol mi.

Efektive, Maigret konis ĝin parkere. Li estis ofte ripetanta ĝin kaj ree li havis ĝin en sia kapo:

Estas nek krimo nek delikto, kiam la antaŭkulpigito estas en stato de frenezeco en la tempo de la ago, aŭ kiam li estis devigita per forto, al kiu li ne povis rezisti.

— Kion vi opinias pri tio? — demandis la gnomo klinante sin al li.

— Mi preferas ne esti juĝisto. Tiel mi ne devas juĝi...

— Jen tion mi ŝatas aŭdi de vi... Antaŭ kulpulo aŭ supozata kulpulo, kiu estas en via oficejo, ĉu vi kapablas determini la parton de responseco, kiu povas esti imputita al li?

— Malofte... La psikiatroj, poste...

— Tiu biblioteko estas plena de ili, psikiatroj... La plejaĝuloj, plejparte, respondis: *responsa*, kaj foriris kun trankvila konscienco... Sed relegu Henri Ey, ekzemple...

— Mi scias...

— Ĉu vi parolas la anglan?

— Tre malbone.

— Vi scias, kion ili nomas “hobby”?

— Jes... tempopasigon... senkialan okupon... manion...

— Nu, kara sinjoro Maigret, mia hobio, mia manio, kiel iuj diras, estas la artikolo 64... Mi ne estas la sola en mia kazo... Kaj tiu fama artikolo troviĝas ne nur en la franca Kodo... Sub terminoj pli malpli identaj oni retrovas ĝin en Usono, en Anglio, en Germanio, en Italio...

Li vigliĝis. Lia vizaĝo, sufiĉe pala antaŭ momento, roziĝis, kaj li svingis siajn etajn pufetajn manojn kun neatendita energio.

— Ni estas miloj en la mondo, kion mi diras? dekmiloj, kiuj fiksas kiel celon la taskon ŝanĝi tiun hontindan artikolon, veston de pasintaj tempoj. Tio ne estas iu sekreta societo. Ekzistas oficialaj grupoj en la plejmultaj landoj, revuoj, ĵurnaloj... Ĉu vi scias, kion oni respondas al ni?..

Kaj, kiel por personigi tiun *oni*, li ĵetis ekrigardon al la portreto de sia bopatro.

— Oni diras al ni:

» — La Punkodo estas tuto. Se vi ŝanĝos unu ŝtonon, la tuta konstruaĵo minacos disfali...

» Oni ankaŭ objetas al ni:

» — Sekvante vin, al la kuracisto, kaj ne plu al la juĝisto, oni lasus la zorgon juĝi...

» Mi povus paroli al vi pri tio dum tutaj horoj. Mi verkis multajn artikolojn pri tiu temo kaj mi permesos al mi sendigi al vi per mia sekretariino kelkajn el ili, kio povas ŝajni malmodesta miaflanke... La krimulojn vi konas, por tiel diri, unuamane... Pri juĝistoj, ili estas homoj, kiuj eniras en tiun aŭ alian fakon laŭ maniero kvazaŭ aŭtomata... Vi komprenas?..

— Jes...

— Je via sano...

Li reakiris la spiron, ŝajnis mem surprizita, ke li tiel ekzaltiĝis.

— Estas malmultaj homoj, kun kiuj mi povas paroli senĝene... Mi ne ŝokis vin?

— Tute ne.

— Cetere, mi ne demandis vin, kial vi deziris vidi min... Mi tiom ĝojegis pri tiu okazo, ke la demando ne venis al mia menso...

Kaj, li daŭrigis kun ironio:

— Mi esperas, ke ne temas pri mara juro, ĉu?

Maigret eltiris la leteron el sia poŝto.

— Hodiaŭ matene, mi ricevis ĉi tiun mesaĝon per la poŝto. Ĝi ne estas subskribita. Mi havas neniun certecon, ke ĝi venas de via hejmo... Mi petas vin nur bonvole ekzameni ĝin...

Strange, kvazaŭ li estus sensiva ĉefe per tuŝosento, la paperon la advokato komencis palpi.

— Ŝajnas esti la mia... Oni ne facile trovas ĝin... Lastfoje, mi devis peti mian gravuriston mendi ĝin de la fabrikanto...

— Precize tio venigis min al vi.

Parendon ŝanĝis siajn okulvitrojn, krucis siajn mallongajn krurojn kaj li legis movante la lipojn, iafoje murmurante iujn silabojn:

... *Murdo baldaŭ okazos... Eble fare de iu, kiun mi konas, eble de mi mem...*

Li atente relegis la paragrafon.

— Ŝajnas, ke ĉiu vorto estis zorge elektita, ĉu ne?

— Tiun impreson donis al mi tiu ĉi bileto.

... *Ĝi estas, por tiel diri, neevitebla...*

— Malpli plaĉas al mi ĉi tiu frazo, kiu havas ion bombastan...

Poste, enmanigante la paperon al Maigret, li ŝanĝis denove siajn okulvitrojn:

— Strange...

Li ne estas la homo de grandaj vortoj, de bombasto. *Strange*. Per tio limiĝis lia komento.

— Iu detalo mirigis min, — klarigis Maigret. — La aŭtoro de tiu ĉi letero nomas min ne “sinjoro komisaro”, kiel faras la plejmultaj homoj, sed laŭ mia oficiala titolo: “sinjoro fakkomisaro”...

— Ankaŭ mi pensis pri tio. Ĉu vi sendis la anoncon?

— Ĝi aperos hodiaŭ vespere en *Le Monde* kaj morgaŭ matene en *Le Figaro*.

Plej strange estis, ke Parendon ne estis surprizita aŭ ke, se li estis surprizita, li tion ne montris. Li rigardis la fenestron, la nodhavan trunkon de maronarbo, kiam lian atenton altiris mallaŭta bruo. Li ankaŭ ne estis surprizita. Turnante la kapon, li murmuris:

— Eniru, karulino...

Kaj, ekstarante:

— Mi prezentas al vi komisaron Maigret mem.

La kvardekjara virino, eleganta, tre viva, bezonis nur kelkajn sekundojn por ekzameni la komisaron dekape ĝis piede. Sendube,

se estus malgranda kotmakulo sur lia maldekstra ŝuo, ŝi estus rimarkinta ĝin.

— Mi estas feliĉa ekkoni vin, sinjoro komisaro... Mi esperas, ke vi venis ne por aresti mian edzon?.. Kun lia povra sano, vi estus devigata meti lin en la flegejon de la prizono.

Ŝi ne mordis. Ŝi diris tion ne malice, sed tamen diris ĝin, kun la plej gaja rideto.

— Temas sendube pri iu el niaj servistoj?

— Mi ricevis neniun plendon koncerne ilin, kaj tio estus la tasko de la kvartala komisaro...

Ŝi okulvide arde deziris scii, kial li estas tie. Ŝia edzo sentis tion tiel bone kiel Maigret, sed neniu el ambaŭ, kvazaŭ lude, eĉ iomete aludis pri tio.

— Kion vi opinias pri nia armanjako?

Ŝi estis rimarkinta la glasojn.

— Mi esperas, karulo, ke vi prenis nur unu guton?..

Ŝi estis hele vestita, kun la kostumo tajlita jam ĉi-printempe.

— Nu, sinjoroj, mi lasas vin al viaj aferoj... Mi volis averti vin, karulo, ke mi ne revenos antaŭ la oka... Vi ja povas, ekde la sepa, rekuniĝi kun mi ĉe Hortense.

Ŝi ne tuj eliris, trovis la rimedon, dum ambaŭ starantaj viroj silentis, rondiri la ĉambron, translokigi cindrujon sur tableto, revicigante libron.

— Ĝis revido, sinjoro Maigret... Mi estas feliĉa, kredu min, ke mi renkontis vin... Vi estas ege interesa homo...

La pordo refermiĝis. Parendon residiĝis. Li atendis ankoraŭ momenteton, kvazaŭ la pordo estus remalfermiĝonta. Li havis fine infanan ridon.

— Ĉu vi aŭdis?

Maigret ne sciis kion diri.

— “Vi estas ege interesa homo”... Ŝi furiozas, ke vi diris nenion al ŝi... Ne nur ŝi ne scias, kiucele vi venis, sed vi parolis al ŝi nek pri ŝia robo, nek ĉefe pri ŝia juneco... La plej granda ĝojo, kiun vi povis doni al ŝi, estus preni ŝin por mia filino...

— Ĉu vi havas filinon?

— Jes, dekokjaran. Ŝi trapasis la bakalaŭrezkamenon kaj vizitas kurson pri arkeologio... Ni ja vidos, kiom tio daŭros... Lastjare ŝi volis iĝi laboratoria helpantino... Mi ne ofte vidas ŝin, krom ĉe la manĝoj, kiam ŝi degnas manĝi kun ni. Mi havas ankaŭ dekkvinjaran filon Jacques, kiu lernas en la tria jaro ĉe liceo Racine... Estas ĉio pri la familio...

Li parolis laŭ leĝera maniero, kvazaŭ la vortoj estus negravaj aŭ kvazaŭ li primokus sin mem.

— Nu, mi perdigas al vi tempon kaj ni devus reveni al via bileto... Vidu... Jen folio de mia leterpapero... Viaj ekspertoj diros al vi, ĉu ĝi vere estas la sama papero, sed mi jam antaŭe certas pri la rezulto...

Li premis sonorilbutonon, atendis, turnita al la pordo.

— Fraŭlino Svaga, bonvolu alporti al mi unu el la kovertoj, kiuj servas por la liverantoj.

Li klarigis:

— Ni pagas la liverantojn per ĉekoj monatfine... Estus arogante pagi iliajn fakturojn per gravuritaj kovertoj, kaj ni do havas ordinarajn blankajn kovertojn.

La junulino alportis unu.

— Ankaŭ vi povos kompari... Se koverto kaj papero koincidas, vi havos la kvazaŭan certecon, ke la letero eliris de tie ĉi...

Tio ne ŝajnis supermezure maltrankviligi lin.

— Vi vidas neniun kialon, kiu povis instigi iun skribi tiun leteron?

Li rigardis al Maigret, unue kun mirkonsterniĝo, poste kun iom seniluziiĝinta mieno.

— Kialoj?.. Mi ne atendis tiun vorton, sinjoro Maigret... Mi komprenas, ke vi devis fari tiun demandon... Sed kial kialoj?.. Sendube ĉiu havas iujn, konscie aŭ nesciate...

— Ĉu estas multaj kunloĝantoj en tiu apartamento?

— Loĝantaj tage kaj nokte ne estas tre multaj... Mie edzino kaj mi, kompreneble...

— Vi dormas en apartaj ĉambroj?

Li havis tre viglan rigardon, kvazaŭ Maigret estus poentinta.

— Kiel vi tion divenis?

— Mi ne scias... Mi demandis senpripense...

— Estas ekzakte, ke ni dormas en apartaj ĉambroj... Mia edzino ŝatas enlitiĝi malfrue kaj pigrumi matene en la lito, dum mi estas, male, fruleviĝema... Vi povos cetere promeni laŭplaĉe tra ĉiuj ĉambroj... Mi diru tuj al vi, ke ne mi elektis la lokon, nek aranĝis kion ajn...

» Kiam mia bopatro (ekrigardo al la unua prezidanto) emeritiĝis kaj iris vivi en Vendeo, estis tiam speco de familikonsilio... Ili estas kvar fratinoj, ĉiuj edziniĝintaj... Oni, por tiel diri, partigis antaŭtempe la heredaĵon, kaj mia edzino ricevis tiun ĉi apartamenton kun tio, kio estas en ĝi, inkluzive de la portreto kaj la bustoj...

Li ne ridis, ne ridetis, estis pli subtile.

— Unu el ŝiaj fratinoj heredos la kasteleton en Vendeo, en la arbaro de Vouvant, kaj la du ceteraj dividos inter si la valorpapirojn... La familio Gassin de Beaulieu posedas malnovan fortunon, kaj tiel estas io por ĉiuj...

» Mi do ne tute estas en mia hejmo, sed ĉe mia bopatro, kaj nur la libroj, la mebloj de mia ĉambro kaj ĉi tiu skribotablo apartenas al mi...

— Via patro ankoraŭ vivas, ĉu ne?

— Li loĝas preskaŭ vidalvide, en strato Miromesnil, en apartamento, kiun li aranĝis por sia maljunaĝo. Li estas vidvo de tridek jaroj... Li estis kirurgo...

— Fama kirurgo...

— Bone... Ankaŭ tion vi scias... Do, vi certe scias, ke lia pasio estis ne la artikolo 64, sed la virinoj... Ni havis apartamenton same vastan, sed multe pli modernan, ol ĉi tiu, en strato d'Aguesseau... Mia frato, neŭrologo, okupas ĝin kun sia edzino...

» Jen pri la familio... Mi jam parolis al vi pri mia filino Paulette kaj pri ŝia frato Jacques... Sciu, ke se vi hazarde volos esti simpatia al ŝi, ke mia filino nomigas sin Bambi kaj ke ŝi obstinas nomi sian fraton **Gus**... Mi supozas, ke tio ne daŭros ĉe ili... Alie, tio ja ne tiel gravas... Pri la servistaro, kiel dirus mia edzino, vi vidis

la ĉefserviston Ferdinando... Lia familia nomo estas Fauchois... Li venas el Berry, kiel mia familio... Fraŭlo... Lia ĉambro estas funde de la korto, super la garaĝoj... Liza, la ĉambristino, dormas en la apartamento, kaj iu sinjorino Marchand venas ĉiutage por mastrumado... Mi forgesis sinjorinon Vauquin, la kuiristinon, kies edzo estas kukisto kaj kiu nepre volas hejmeniri vespere... Sed vi ne prenas notojn?

Maigret nur ridetis, kaj poste li ekstaris kaj paŝis al cindrujo sufiĉe granda por malŝtopi sian pipon.

— Nun, miaflanke, por tiel diri... Vi vidis fraŭlinon Svaga... Estas ŝia vera nomo kaj ŝi ne trovas ĝin ridinda... Mi ĉiam nomis miajn sekretariinojn per ilia familia nomo... Ŝi neniam parolas pri sia persona vivo kaj necesus, ke mi iru konsulti la dosierojn por koni ŝian adreson...

» Mi scias nur, ke ŝi veturas metroe por hejmeniri kaj ke mi povas reteni ŝin vespere ne ĉagrenante ŝin... Ŝi havas ĉirkaŭ dudek kvar aŭ dudek kvin jarojn, kaj ŝi malofte estas malbonhumora...

» Por helpi min en mia kabineto, mi havas staĝanton ege ambician, nomatan Renato Tortu, kies oficejo troviĝas funde de la koridoro.

» Fine, restas tiu, kiun ni nomas skribisto, knabo ĉirkaŭ dudekjara ĵus alveninta el Svislando, kiu havas, mi supozas, ambiciojn de dramisto... Li servas por ĉio... Speco de oficeja komizo...

» Kiam oni komisias al mi iun aferon, estas preskaŭ ĉiam tre grava afero, kiu koncernas milionojn aŭ eĉ centojn da milionoj, kaj okazas tiam al mi, dum unu aŭ pluraj semajnoj, labori tage kaj nokte... Poste, oni refalas en rutinon kaj mi havas tempon...

Li ruĝiĝis, ridetis...

— ... okupiĝi pri nia artikolo 64, sinjoro Maigret... Necesos ja, ke vi iam diru al mi, kion vi opinias pri ĝi... Dume mi donos instrukciojn al ĉiu, por ke vi cirkulu laŭplaĉe en la apartamento kaj por ke oni respondu kun plena sincereco al viaj demandoj...

Maigret rigardis lin, malserena, scivolante, ĉu li havis antaŭ si lertan aktoron aŭ, male, povran debilan homon, kiu konsolis sin per subtila humuro.

— Mi certe venos morgaŭ antaŭtagmeze, sed mi ne ĝenos vin.

— Tiuokaze, probable estos mi, kiu ĝenos vin.

Ili manpremis, kaj estis preskaŭ infana mano, kiun la komisaro tenis en la sia.

— Dankon pro via akcepto, sinjoro Parendon.

— Dankon pro via vizito, sinjoro Maigret.

La advokato sekvis lin trotetante ĝis la lifto.

Ekstere li retrovis la sunon, la odoron de la unuaj belaj tagoj, kun jam leĝera haladzo de polvo, la gardantajn anĝelojn de la Elizea Palaco, kiuj promenis maldiligente kaj sendis al li diskretan signon de rekono.

Maljunulino, ĉe la angulo de la Rondo-Placo, vendis siringojn, kiuj odoris la ĝardenojn antaŭurbajn kaj li rezistis al la deziro aĉeti ilin. Kiel li aspektus kun embarasa florgarbo ĉe Quai des Orfèvres?

Li sentis sin leĝera, kun aparta leĝereco. Li eliris el nekonata mondo, kie li sentis sin malpli fremda, ol li povus pensi. Paŝante sur la trotuaroj, en la prema apudeco kun la piedirantoj, li revidis la solenan apartamenton, kie troviĝis la ombro de la granda juĝisto, kiu certe okazigis tie afektajn mondumajn kunvenojn.

Tuj komence, kvazaŭ por senĝenigi lin, Parendon sendis al li specon da okulumo, kiu signifis:

— Ne lasu vin erarigi. Ĉio tio estas dekoru. Eĉ la mara juro, tio estas ludo, blufu...

Kaj, kvazaŭ ludilon, li eliris sian artikolon 64, kiu interesis lin pli, ol ĉio en la mondo.

Aŭ ĉu eble Parendon estas ruzulo? Ĉiuokaze, Maigret sentis sin allogita de tiu saltetanta gnomo, kiu okule voris lin, kvazaŭ li neniam vidis komisaron de K.P.

Li profitis la belan veteron por malsuprenpaŝi la Elizeajn Kampojn ĝis la placo de Konkordo, kie li fine enaŭtobusiĝis. **Li ne trovis aŭtobuson kun platformo**, do li devis estingi sian pipon kaj sidiĝi interne.

Estis la horo de la subskribado, ĉe K.P., kaj necesis al li dudeko da minutoj por liberigi sin de la poŝtaĵoj. Lia edzino estis surprizita vidante lin hejmeniri jam je la sesa, gaja.

— Kio estas en la vespermanĝo?

— Mi intencis prepari...

— Nenion. Ni vespermanĝos ekstere.

Ie ajn, sed ekstere. Tiu tago ne estis ordinara, kaj li nepre volis, ke ĝi restu escepta ĝis la fino.

La tagoj plilongiĝis. Ili trovis en la Latina Kvartalo restoracion, kies terason ĉirkaŭis vitra vando, kaj kiun agrable varmigiĝis braĝujo. La specialaĵo konsistis el konkuloj kaj salikokoj, kaj Maigret prenis el preskaŭ ĉiuj specoj, interalie ekinojn alvenintajn aviadile el la sudo samtage.

Ŝi rigardis lin ridetante.

— Ŝajnas, ke vi havis interesan tagon, ĉu?

— Mi konatiĝis kun stranga ulo... Ankaŭ stranga domo, strangaj homoj...

— Krime?

— Mi ne scias... Ĝi ankoraŭ ne estas farita, sed tio povas okazi de unu tago al la alia... Kaj, tiuokaze, mi troviĝos en aĉa situacio...

Li malofte parolis al ŝi pri kurantaj aferoj, kaj kutime ŝi eksciis pli multe per la gazetoj kaj la radio, ol de sia edzo. Ĉi-foje li ne rezistis al la deziro montri al ŝi la leteron.

— Legu...

Estis nun la deserto. Ili estis trinkintaj, kun la rostitaj trigloj la vinon Pouilly, kies parfumo ŝvebis ankoraŭ ĉirkaŭ ili. Sinjorino Maigret rigardis lin, surprizita, redonante al li la bileton.

— Ĉu tiu estas bubo? — ŝi demandis.

— Efektive estas bubo en la domo. Mi ankoraŭ ne vidis lin. Sed ekzistas maljunaj buboj. Kaj ankaŭ maturaj bubinoj...

— Ĉu vi vere kredas?

— Iu volis, ke mi penetru en la domon. Se ne, li ne estus uzinta leterpaperon, kiun oni trovas nur en du papervendejoj de Parizo.

— Se li projektas fari krimon...

— Li ne diras, ke li faros krimon... Li anoncas iun al mi, ŝajnigante ne bone scii, kiu estos la kulpulo...

Escepte, ŝi ne prenis lin serioze.

— Vi vidis, ke tio estas ŝerco...

Li pagis la fakturon, kaj estis tiel milda la vetero, ke ili hejmeniris piede, farante ĉirkaŭiron por trapasi la insulon Sankta-Ludoviko.

Li trovis siringojn en strato Saint-Antoine, tiel ke estis tamen iuj en la apartamento ĉi-vespere.

La morgaŭan matenon, la suno estis tiel hela, la aero tiel travidebla, sed oni ne plu tiel atentis ilin. Li retrovis Lucas, Janvier kaj Lapointe por la malgranda raporto kaj tuj, en la amaso da poŝtaĵoj, li serĉis la leteron.

Li ne estis certa trovi ĝin, ĉar la anonco en *Le Monde* aperis nur la fruan posttagmezon kaj ĝin nur ĵus publikigis *Le Figaro*.

— Ĝi estas ĉi tie! li ekkriis svingante ĝin.

La sama koverta, la samaj presliteroj zorge desegnitaj, la sama leterpapero kun fortondita leterkapo.

Oni ne plu nomis lin sinjoro fakkomisaro kaj la tono ŝanĝiĝis.

Vi malpravis, sinjoro Maigret, venante antaŭ ol ricevi mian duan leteron. Nun ĉiuj suspektas ion, kaj tio riskas plirapidigi la eventojn. La krimo de nun povas okazi ĉiuhore kaj tio estos parte pro via kulpo.

Mi kredis vin pli pacienca, pli pripensema. Vi do supozas vin kapabla malkovri dum unu posttagmezo la sekretojn de iu domanaro?

Vi estas pli kredema kaj eble pli malmodesta ol mi opiniis. Mi ne plu povas helpi vin. Ĉio, kion mi konsilas al vi, estas daŭrigi vian enketon, ne kredante kion iu ajn diros al vi.

Mi salutas vin kaj konservas al vi, spite ĉion, mian admiron.

La tri homoj antaŭ li konsciis pri lia ĝeno, kaj nur kun bedaŭro li enmanigis al ili la folion. Ili estis ankoraŭ pli ĝenataj ol li pro la impertinenteco, kun kiu la anonima korespondanto traktis ilian ĉefon.

— Vi ne opinias, ke temas pri amuziĝanta infano?

— Tion diris al mi mia edzino hieraŭ vespere.

— Via impresio?

— Ne...

Ne, li ne kredis al malica ŝerco. Estis tamen nenio drameca en la etoso ĉe avenue Marigny. Ĉio, en la apartamento, estis klara, orda. La ĉefservisto akceptis lin kun trankvila digneco. La sekretariino kun stranga nomo estis vigla kaj simpatia. Kaj koncerne magistron Parendon, spite al sia stranga fizika stato, li aspektis kiel sufiĉe gaja gastiganto.

La ideo pri ŝerco ankaŭ ne venis al Parendon. Li ne protestis kontraŭ tiu entrudiĝo en sian privatan vivon. Li multe parolis pri diversaj temoj, ĉefe pri la artikolo 64, sed, fakte, ĉu ne estis daŭre speco de latentata angoro?

Maigret ne parolis pri tio ĉe la raporto. Li konsciis, ke liaj kolegoj levus la ŝultrojn vidante lin ĵeti sin en tiel strangegan historion.

— Nenio nova ĉe vi, Maigret?

— Janvier estas arestonta la murdiston de la poŝtistino... Ni havas kvazaŭan certecon, sed estas preferinde atendi por scii, ĉu li havis komplikon... Li vivas kun juna graveda virino...

Io kuranta. Io banala. Io ĉiutaga. Unu horon poste, li eliris el la ĉiutagaĵo enirante en la domon de avenue Marigny, kie la pordisto en uniformo salutis lin de post la vitra pordo de la pordistejo.

La ĉefservisto Ferdinando demandis lin, prenante lian ĉapelon:

— Ĉu vi deziras, ke mi anoncu vin al la sinjoro?

— Ne. Konduku min al la oficejo de la sekretariino...

Fraŭlino Svaga! Jen! Li retrovis ŝian nomon. Ŝi okupis malgrandan ĉambron ĉirkaŭata per dokumentujoj verde pentritaj kaj ŝi tajpis per lastmodela elektra skribmaŝino.

— Ĉu min vi deziras vidi? — ŝi demandis sen maltrankviliĝi.

Ŝi ekstaris, rigardis ĉirkaŭ si, montris seĝon apud la fenestro rigardanta al la korto.

— Mi bedaŭrinde ne havas fotelon je via dispono. Se vi preferas, ke ni iru al la biblioteko aŭ al la salono...

— Mi preferas resti tie ĉi...

Aŭdiĝis ie elektra polvosuĉilo. Alia skribmaŝino kraketadis

en unu el la oficejoj. Vira voĉo, kiu ne estis tiu de Parendon, respondis per la telefono:

— Jes ja, jes ja... Mi perfekte komprenas vin, kara amiko, sed la leĝo estas la leĝo, eĉ se ĝi foje ŝokas la simplan prudenton... Mi parolis al li pri tio, kompreneble... Ne, li ne povas akcepti vin hodiaŭ nek morgaŭ kaj, cetere, tio tute ne utilis...

— Sinjoro Tortu? — demandis Maigret.

Ŝi jese kapsignis. La staĝanton oni tiel aŭdis paroli en la najbara ĉambro, kaj fraŭlino Svaga iris fermi la pordon, malŝaltante la sonon kiel oni faras kun la radio, turnante butonon. La fenestro restis duone malfermita kaj ŝoforo en blua kombineo lavis per akvoŝpruco iun Rolls-Royce.

— Ĝi apartenas al sinjoro Parendon?

— Ne, al la luantoj de la dua etaĝo, iuj peruanoj.

— Sinjoro Parendon havas ŝoforon?

— Li estas devigata, ĉar lia vidkapablo ne ebligas al li konduki.

— Kiun aŭton?

— Cadillac... La sinjorino pli ofte uzas ĝin ol li, kvankam ŝi disponas pri malgranda angla aŭto... La bruo ne ĝenas vin?.. Vi ne preferas, ke mi fermu la fenestron?

Ne. La akvoŝpruco partoprenis en la etoso, en la printempo, en domo kiel tiu, kie li troviĝis.

— Vi scias, kial mi estas tie ĉi?

— Mi scias nur, ke ni ĉiuj estas je via dispono kaj ke ni devas respondi al viaj demandoj, eĉ se ili ŝajnas al ni maldiskretaj...

Li refoje eltiris la unuan leteron el sia poŝo. Kiam li denove iros al Quai des Orfèvres, li fotokopiigos ĝin, alie ĝi fine estus nur paperĉifono.

Dum ŝi legis, li observis ŝian vizaĝon, kiun la kornframaj okulvitroj ne malbeligis. Ŝi ne estis bela en la kutima senco de la vorto, sed plaĉa. Precipe ŝia buŝo, karnoriĉa, ridetanta, kun suprenfalditaj anguloj, fiksas la rigardon.

— Kaj do?.. — ŝi diris redonante la folion.

— Kion vi opinias?

— Kion opinias sinjoro Parendon?

- Same kiel vi.
- Kion vi volas diri?
- Ke li ne estis pli surprizita, ol vi ĵus estis.
- Ŝi klopodis rideti, sed oni sentis, ke la atako trafis.
- Mi devintus reagi?
- Kiam oni anoncas, ke murdo estas okazonta en domo...
- Tio povas okazi en iu ajn domo, ĉu ne? Antaŭ la momento, kiam li iĝas krimulo, mi supozas, ke homo kondutas kiel alia, ke li estas kiel alia, se ne...
- Se ne, ni arestus antaŭe la estontajn murdistojn, ĝuste.
- Plej kurioze estis, ke ŝi pensis pri tio, ĉar malmultaj homoj faris antaŭ Maigret, dum lia longa kariero, tiun tiel simplan rezonadon.
- Mi aperigis la anoncon. Hodiaŭ matene mi ricevis duan leteron.
- Li enmanigis ĝin al ŝi, kaj ŝi legis ĝin kun la sama atento, sed ĉi-foje ankaŭ kun iu angoro.
- Mi ekkomprenas, — ŝi murmuris.
- Kion?
- Ke vi estas maltrankvila kaj ke vi persone prizorgas la enketon...
- Vi permesas, ke mi fumu?
- Bonvolu; tie ĉi ankaŭ mi rajtas fumi, kaj tiel ne estas en la plejmultaj oficejoj...
- Ŝi ekbruligis cigaredon per simplaj gestoj, tute ne afektaj, kiel tiuj de tiom da virinoj. Ŝi fumis por malstreĉiĝi. Ŝi klinis sin iom malantaŭen sur sia artikita seĝo de tajpistino. La oficejo ne similis al komerca oficejo. La tablo de la skribmaŝino estis ja el metalo, sed ĝin flankis tre bela tablo en la stilo de Ludoviko la XIII-a.
- Ĉu la juna Parendon havas petoleman karakteron?
- Gus? Li estas tute la malo de petolulo. Li estas inteligenta, sed sekreta. En la liceo, li ĉiam estas la unua en sia klaso, kvankam li neniam studas.
- Kio estas lia pasio?

— Muziko kaj elektroniko... Li instalis en sia ĉambro perfektigitan sistemon de alta fideleco kaj li abonas nekalkuleble multajn sciencajn revuojn... Vidu, jen unu alveninta inter la ĉi-matenaj poŝtaĵoj... Estas mi, kiu metas ilin en lian ĉambron...
La Elektroniko de morgaŭ.

— Ĉu li ofte eliras?

— Mi ne estas ĉi tie vespere. Mi opinias, ke ne.

— Ĉu li havas amikojn?

— Foje iu kamarado venas aŭskulti diskojn aŭ fari eksperimentojn kun li...

— Kiel li rilatas al sia patro?

Ŝajne surprizis ŝin la demando. Ŝi pripensis, ridetis por senkulpigis sin.

— Mi ne scias, kion respondi al vi. Jam kvin jarojn mi laboras por sinjoro Parendon. Tio estas nur mia dua posteno en Parizo.

— Kiu estis la unua?

— En komerca firmao de strato Réaumur. Mi estis malfeliĉa, ĉar la laboro ne interesis min.

— Kiu prezentis vin?

— Estis Renato... pardonu! sinjoro Tortu... kiu parolis al mi pri tiu posteno...

— Vi bone konis lin?

— Ni manĝis, vespere, en la sama restoracio de strato Caulaincourt...

— Vi loĝas en Montmartro?

— Placo Constantin-Pecqueur...

— Tortu estis via amiketo?

— Unue, li altas preskaŭ unu metron naŭdek... Poste, krom unufoje, okazis nenio inter ni...

— Krom unufoje?

— Mi havas instrukciojn esti tute sincera, ĉu ne?.. Iun vesperon, nelonge antaŭ mia eniro ĉi tien, ni iris kune al kinejo, sur placo Clichy, elirante el *Ĉe Maŭrico*... *Ĉe Maŭrico*, estas nia restoracio en la strato Caulaincourt...

— Ĉu vi ĉiam vespermanĝas tie?

— Preskaŭ ĉiuvespere... Mi estas parto de la meblaro...

— Kaj li?

— Pli malofte depost lia fianĉiĝo.

— Do, post la kino...

— Li petis mian permeson veni preni lastan glason ĉe mi...

Ni jam estis trinkintaj kelkajn glasojn kaj mi estis iom ebria... Mi rifuzis, ĉar mi abomenas, ke viro penetras en mian hejmon... Tio estas fizika... Mi preferis sekvi lin al lia hejmo, strato de la Salikoj...

— Kial vi ne reiris tien?

— Ĉar tio ne funkciis, tion ni ambaŭ sentis... Ne akordiĝis niaj haŭtoj, verŝajne... Ni restis bonaj gekompanoj...

— Ĉu li baldaŭ edziĝos?

— Mi kredas, ke ne urĝas al li...

— Ankaŭ lia fianĉino estas sekretariino?

— Ŝi estas la asistantino de doktoro Parendon, la frato de la ĉefo...

Maigret fumis sian pipon per etaj elspiraĵoj, provante sorbiĝi per tiu tuta mondumo, kiun li ne konis la antaŭan tagon kaj kiu ĵus ekaperis en lia vivo.

— Ĉar ni pritraktas tiun temon, mi nun faros al vi alian maldiskretan demandon. Ĉu vi kuŝas kun sinjoro Parendon?

Tio estis ĉe ŝi kutima maniero. Ŝi atente aŭskultis la demandon, kun serioza mieno, atendis dum iom da tempo kaj, en la momento de respondo, ekridetis per rideto samtempe petola kaj spontana, dum ŝiaj okuloj fulmetis malantaŭ ŝiaj okulvitroj.

— Iusence, jes. Okazas, ke ni amoras, sed ĉiam ŝtele, kaj tial la vorto *kuŝi* ne ĝustas, ĉar ni neniam kuŝis unu apud la alia...

— Tortu sciis pri tio?

— Ni neniam parolis kune pri tio, sed li certe konjektas pri tio.

— Kial?

— Kiam vi pli bone konos la apartamenton, vi komprenos. Nu, kiom da homoj iras kaj venas la tutan tagon?.. Gesinjoroj Parendon, plus iliaj du gefiloj, tio estas kvar... Tri en la oficejo,

tio estas sep... Ferdinando, la kuiristino, la ĉambristino kaj la mastrumistino atingas dek unu...Mi ne parolas pri la masaĝisto de la sinjorino, kiu venas kvar matenojn ĉiusemajne, nek pri ŝiaj fratinoj, nek pri la amikinoj de la fraŭlino...

» Kvankam la ĉambroj estas multaj, oni fine renkontiĝas... Ĉefe ĉi tie...

— Kial ĉi tie?

— Ĉar en tiu ĉi oficejo ĉiu provizas sin je papero, markoj, agrafoj... Se Gus bezonas ŝnureton, li venas por serĉi en miaj tirkestoj ... Bambi ĉiam bezonas markojn aŭ glubendon... Koncerne la sinjorinon...

Li rigardis ŝin, scivolante la sekvon.

— Ŝi estas ĉie... Ŝi ofte eliras, vere, sed neniam eblas scii, ĉu ŝi estas ekstere aŭ hejme...Vi rimarkis, ke ĉiuj koridoroj kaj la plimulto el la ĉambroj estas provizitaj per planktapiŝo... Oni ne aŭdas ŝin veni... Malfermiĝas la pordo kaj oni vidas aperi iun, kiun oni ne atendis... Okazas, ekzemple, ke ŝi ŝovas mian pordon kaj murmuras, kvazaŭ ŝi erarus: “Ho! senkulpigu...”

— Ŝi estas scivolema?

— Aŭ neatenta... Aŭ eble estas manio...

— Ŝi neniam surprizis vin kun sia edzo?

— Mi ne certas... Iufoje, iom antaŭ Kristnasko, kiam oni kredis ŝin ĉe ŝia frizisto, ŝi eniris dum iu iom delikata momento... Ni havis tempon repreni sintenon, almenaŭ tion mi supozas, sed nenio estas certa... Ŝi ŝajnis tre natura kaj komencis paroli al sia edzo pri donaco, kiun ŝi ĵus aĉetis por Gus...

— Ŝi ne ŝanĝis sian sintenon al vi?

— Ne. Ŝi estas afabla kun ĉiuj, per tre propra afableco, iom kvazaŭ ŝi ŝvebus super ni por protekti nin... En la fundo de mia koro, mi foje kromnomas ŝin anĝelo...

— Vi ne amas ŝin?

— Mi ne farus el ŝi mian amikinson, se estas tio, kion vi aludas.

Eksonoris kaj la junulino abrupte ekstaris.

— Senkulpigu min. La ĉefo vokas min...

Ŝi jam staris ĉe la pordo, ekkaptinte pase stenografian blokon kaj krajonon.

Maigret restis sola rigardante; en la korto, kiun la suno ankoraŭ ne atingis, la ŝoforon, kiu nun frotpurigis la Rolls-Royce'on per ŝamo, fajfante gurdan kantaĵon.

Fraŭlino Svaga ne revenis kaj Maigret restis sidanta ĉe sia loko, apud la fenestro, ne perdante la paciencon, kvankam li abomenis la atendadon. Li povintus promeneti ĝis la fundo de la koridoro, al la oficejo okupata de Tortu kaj Julien Baud, sed li estis kvazaŭ senmovigita, kun duonfermitaj okuloj, rigardante jen unu objekton, jen alian.

La tablo, kiu servis kiel skribotablo, havis pezajn kverkajn piedojn kun sobraj skulptaĵoj kaj ĝi certe iam troviĝis en alia ĉambro. La supraĵo estis polurita per la tempo. Helbruna sorbpapero kun kvar ledaj anguloj servis kiel skribsubaĵo. La plumujo estis tre ordinara, el plasto, kaj enhavis fontoplumojn, krajonojn, gumon, skrapilon. Vortaro troviĝis sur la tablo ĉe la skribmaŝino

Iumomente li kuntiris la brovojn, ekstaris kvazaŭ malvolonte kaj venis rigardi la tablon pli proksime. Li ne eraris. Vidiĝis tie maldika enranĉo ankoraŭ freŝa, kian estus farinta akra skrapilo tranĉante paperfolion.

Apud la plumujo estis plata metala liniilo.

— Ankaŭ vi rimarkis ĝin?

Li eksaltis. Estis fraŭlino Svaga, kiu revenis kun sia stenografia libreto ĉiam enmane.

— Pri kio vi parolas?

— Pri la enranĉo... Ĉu ne estas bedaŭrinde difekti tiel belan tablon?

— Ĉu vi scias, kiu faris tion?

— Iu ajn povanta eniri en ĉi tiun ĉambron, do iu ajn. Mi ja diris al vi, ke ĉiu eniras ĉi tien kiel hejmen...

Tiel li ne bezonus serĉi. Jam la antaŭan tagon, li promesis al si observi la tablojn de la domo, ĉar li rimarkis, ke la papero estis tranĉita nete, kiel per folitrancilo.

— Se tio ne ĝenas vin, sinjoro Parendon ŝatus vidi vin dum momento...

Maigret rimarkis, ke estis nenio skribita sur la stenografia libreto.

— Vi rakontis al li pri nia konversacio?

Ŝi respondis tute senĝene:

— Jes.

— Inkluzive pri tio, kio koncernas viajn rilatojn kun li?

— Kompreneble.

— Pro tio li vokis vin?

— Ne, li reale intencis peti informon pri la dosiero, super kiu li laboras...

— Mi revenos vidi vin post momento. Mi supozas, ke vi ne plu bezonas, ke oni anoncu min?

Ŝi ridetis.

— Li diris al vi iri kaj veni kiel hejme, ĉu ne?

Li do frapis al la alta kverka pordo, kies klapon li ŝovis kaj li trovis la vireton antaŭ lia vasta skribotablo, kiu hodiaŭ matene estis kovrita de dokumentoj kun oficiala aspekto.

— Eniru, sinjoro Maigret... Mi petas pardonon, ke mi interrompis vin... Mi cetere ne sciis, ke vi estis ĉe mia sekretariino... Vi do komencas scii iom pli multe pri nia domanaro... Ĉu estus maldiskrete peti vin ĵeti ekrigardon al la dua letero?

Maigret enmanigis ĝin al li volonte kaj ŝajnis al li, ke la vizaĝo, jam senkolora, iĝis vakseca. La bluaj okuloj jam ne fulmetis malantaŭ la dikaj okulvitroj, sed fiksiĝis al Maigret en angora demando.

— *La krimo de nun povas okazi ĉiuhore...* Tion vi kredas?

Maigret, kiu ankaŭ fiksrigardis lin, replikis nur:

— Kaj vi?

— Mi ne scias. Mi jam ne scias. Hieraŭ, mi prenis la aferon sufiĉe malgrave. Ne kredante al malbona ŝerco, mi inklinois opinii, ke tio estas eta venĝo samtempe perfida kaj naiva...

— Kontraŭ kiu?

— Kontraŭ mi, kontraŭ mia edzino, kontraŭ iu ajn el la

domanaro... Lerta rimedo penetrigi la policon tien ĉi kaj turmenti nin per demandoj.

— Vi parolis pri tio al via edzino?

— Mi ja estis devigata, tial ke ŝi renkontis vin en mia oficejo.

— Vi povintus diri al ŝi, ke mi venis vidi vin por profesia demando...

La vizaĝo de Parendon esprimis dolĉan miron.

— Ĉu sinjorino Maigret kontentiĝus per tiaspeca klarigo?

— Mia edzino neniam faras demandojn al mi.

— La mia jes. Kaj ŝi ripetas ilin, kiel vi en viaj pridemandadoj, se mi fidas al la gazetoj, ĝis ŝi havas la impreson, ke ŝi tuŝis la fundon. Poste, laŭeble, ŝi komparkontrolas ilin per frazetoj, laŭŝajne negravaj, kiujn ŝi ĵetas al Ferdinando, al la kuiristino, al mia sekretariino, al la infanoj...

Li ne plendis. Li havis neniun acidecon en la voĉo. Prefere specon de admiro, entute. Li ŝajne parolis pri fenomeno, kies meritojn oni laŭdas.

— Kio estis ŝia reago?

— Ke temas pri venĝo de servisto...

— Ili havas kialon por plendi?

— Ili ĉiam havas kialon por plendi. Sinjorino Vauquin, la kuiristino, ekzemple, kiam ni havas vespermanĝon, laboras iom malfrue, dum la mastrumistino, kio ajn okazas, foriras je la sesa. Male, la mastrumistino perlaboras ducent frankojn malpli. Vi komprenas?

— Kaj Ferdinando?

— Ĉu vi scias, ke Ferdinando, tiel korekta kaj rigidafekta, estas **ekslegiano**, kaj li partoprenis en danĝeraj misioj? Neniu iras por vidi, kion li faras vespere super la garaĝoj, kiujn li akceptas, nek kien li iras...

— Ankaŭ vi inklinas opinii tiel?

La advokato hezitis unu sekundon kaj decidis esti sincera.

— Ne.

— Kial?

— Neniu el ili estus skribinta la frazojn, kiujn oni trovas en tiuj leteroj, uzinta iujn vortojn...

— Ĉu ekzistas armiloj en la domo?

— Mia edzino posedas du ĉaspafilojn, ĉar ŝi ofte estas invitita al ĉasadoj. Mi ne pafas.

— Pro via vido?

— Ĉar mi malamas mortigi bestojn.

— Ĉu vi havas revolveron?

— Malnovan braŭningon en tirkesto de mia noktotablo. Kutimo de multaj homoj, mi pensas. Oni opinias, ke se rompŝtelistoj...

Li dolĉe ridetis.

— Mi maksimume povus timigi ilin. Vidu...

Li malfermis tirkeston de sia skribotablo kaj eltiris skatolon de kartoĉoj.

— La revolvero estas en mia ĉambro, ĉe la alia fino de la apartamento, kaj la kartoĉoj estas tie ĉi, kutimo, kiun mi prenis, kiam la infanoj estis pli junaj kaj mi timis akcidenton.

» Tio pensigas al mi, ke ili havas nun pli ol la prudentaĝon kaj ke mi povus ŝargi mian braŭningon...

Li plu esploris la tirkeston kaj eltiris el ĝi ĉi-foje amerikan kaprompilon.

— Vi scias, el kie devenas ĉi tiu ludileto? Antaŭ tri jaroj mi havis la surprizon esti alvokita al la polica komisaro. Kiam mi estis tie, oni demandis min, ĉu mi havas filon antaŭnomatan Jacques. Li estis tiam dekdujara.

» Okazis kverelego inter buboj ĉe la elirejo de la liceo kaj la urbopolicano trovis tiun kaprompilon en la posedo de Gus...

» Mi demandis lin reveninte hejmen kaj eksciis, ke li akiris ĝin de kamarado interŝanĝe kontraŭ ses pakoj de maĝgumo!

Li ridetis, amuzita per tiu rememoro.

— Ĉu li estas perfortemulo?

— Li trapasis malfacilan periodon, inter dek du kaj dek tri jaroj. Okazis, ke li ekkoleregis violente, sed mallonge, precipe kiam lia fratino permesis al si rimarkon al li. Depost tiam, tio

pasis. Pli ĝuste, mi opinius lin tro kvieta, tro soleca laŭ mia gusto...

— Li ne havas amikojn?

— Mi konas nur unu lian amikon, kiu iom ofte venas aŭskulti muzikon kun li, iun nomatan Génouvier, kies patro estas kukisto en Faubourg Saint-Honoré... Vi certe konas la nomon... La dommastrinoj venas de tre malproksime...

— Kun via permeso, mi nun reiros al via sekretariino...

— Kiel vi trovas ŝin?

— Inteligenta, samtempe spontana kaj pripensema...

Tio ŝajnis plaĉi al Parendon, kiu ronronis:

— Ŝi estas tre valora al mi...

Dum li denove ensorbiĝis en siajn dosierojn, Maigret reiris al fraŭlino Svaga en ŝia oficejo. Ŝi ne ŝajnigis laboron kaj videble atendis lin.

— Demando, kiu ŝajnos al vi ridinda, fraŭlino... Ĉu la filo de Parendon...

— Ĉiuj nomas lin Gus...

— Bone! Ĉu Gus jam amindumis vin?

— Li estas dekkvinjara.

— Mi scias. Estas ĝuste la aĝo de iuj sciemoj, aŭ de iuj sentimentalaj entuziasmigoj...

Ŝi pripensis. Kiel Parendon, ŝi prenis la tempon por pripensi antaŭ ol respondi, kvazaŭ li estus instruinta al ŝi la ekzaktecon.

— Ne, — ŝi fine diris. — Kiam mi ekkonis lin, li estis bubo, kiu venis peti de mi markojn por sia kolekto kaj kiu ŝteletis de mi nekredoblan kvanton da kraĵoj kaj da ĝlubendo. Ifoje ankaŭ, li petis mian helpon por siaj lernejoj taskoj.

Li sidiĝis kie vi estas kaj gravmiene rigardis min labori...

— Kaj nun?

— Li estas duonkape pli alta ol mi kaj razas sin de unu jaro. Se li okaze ŝteletas de mi ion, estas cigaredoj, kiam li forgesis aĉeti ilin.

Tiuokaze ŝi ekbruligis unu, dum Maigret malrapide ŝtopis la pipon.

- Liaj vizitoj ne oftigas?
- Male. Ŝajnas, ke mi diris al vi, ke li havas propran vivon ekster la familio, krom la manĝoj. Kaj eĉ li rifuzas sidi ĉetable, kiam estas gastoj kaj preferas manĝi en la kuirejo.
- Ĉu li bone rilatas kun la servistaro?
- Li ne faras distingon inter la homoj. Eĉ se li malfruiĝis, li ne akceptas, ke la ŝoforo konduku lin al la liceo pro timo esti vidata en limuzino antaŭ siaj kunlernantoj...
- Entute, ĉu li hontas loĝi en la domo kiel ĉi tiu?
- Jes, estas iom tiel.
- Ĉu liaj rilatoj kun la fratino pliboniĝis?
- Ne forgesu, ke mi ne ĉeestas en la manĝoj kaj ke mi malofte vidas ilin kune. Mia opinio, li rigardas ŝin kiel kuriozan estaĵon, kies mekanismon li provas kompreni, kvazaŭ li rigardus insekton...
- Kaj lia patrino?
- Ŝi estas iom bruema por li... Mi volas diri, ke ŝi ĉiam moviĝas, ke ŝi estas ĉiam parolanta pri multaj homoj...
- Mi komprenas... Kaj la junulino?.. Paulette, se mi bone memoras...
- Tie ĉi oni diras Bambi... Ne forgesu, ke ĉiu infano havas sian kromnomon... Gus kaj Bambi... Mi ne scias, kiel ili nomas min inter si; tio certe estas iom stranga...
- Kiel Bambi rilatas kun sia patrino?
- Malbone.
- Ili disputas?
- Eĉ ne. Ili apenaŭ interparolas...
- De kiu flanko venas la malamo?
- De Bambi... Vi vidos ŝin... Kvankam juna, ŝi prijuĝas la homojn ĉirkaŭ si kaj sentiĝas laŭ ŝia rigardo, ke ŝi ilin prijuĝas kruele...
- Nejuste?
- Ne ĉiam.
- Ŝi bone rilatas kun vi?
- Ŝi toleras min.

- Ĉu ŝi iam venas vidi vin en via oficejo?
- Kiam ŝi bezonas, ke mi tajpu por ŝi kurson aŭ ke mi fotokopiu dokumenton.
- Ĉu ŝi neniam parolas al vi pri siaj amikinoj, pri siaj amikoj?
- Neniam.
- Ĉu vi havas la impreson, ke ŝi konas viajn rilatojn kun sia patro?
- Mi foje demandis tion al mi. Mi ne scias. Iu ajn povas esti surprizinta nin nesciate de ni.
- Ŝi amas sian patron?
- Ŝi prenis lin sub sia protekto... Ŝi certe konsideras lin kiel viktimon de sia patrino kaj tial ŝi rankoras kontraŭ ŝi, ke ŝi okupas tro grandan lokon.
- Entute, en la familio, sinjoro Parendon ne ludas gravan rolon?
- Ne eminentan rolon...
- Li neniam provis?
- Eble iam, kiam mi ankoraŭ ne estis ĉi tie. Li certe konsciis, ke la batalo estis antaŭperdita kaj...
- ... kaj li kuntiriĝis en sian konkon.
- Ŝi ridis.
- Ne tiom, kiom vi kredas. Ankaŭ li scias, kio okazas... Li ne demandas, kiel sinjorino Parendon... Li nur aŭskultas, observas, deduktas... Li estas ege inteligenta homo...
- Mi havis tiun impreson...
- Li vidis ŝin tute ravita. Pro tio, ŝi rigardis lin amike, kvazaŭ li ĵus konkerus ŝin. Li komprenis ke, se okazis al ŝi kuŝi kun Parendon, ne estis tial, ke li estas ŝia ĉefo, sed ĉar ŝi havas por li veran pasion.
- Mi vetas, ke vi ne havas amanton...
- Estas vere. Mi ne volas...
- Ĉu vi ne suferas, pro tio, ke vi vivas sola?
- Male. Havi iun apud mi estus por mi neelporteble... Des pli havi iun en mia lito...
- Neniam iu tempa kaprico?

Ĉiam tiu ioma hezito inter vero kaj mensogo.

— Kelkfoje... Sufiĉe malofte...

Kaj kun komika fiereco, ŝi aldonis, kvazaŭ ŝi eldirus kredokonfeson:

— Sed neniam en mia hejmo...

— Kiaj estas la rilatoj inter Gus kaj lia patro? Mi jam faris la demandon antaŭ momento, sed la konversacio deviis.

— Gus admiras lin. Sed li admiras lin de malproksime, ne montrante tion al li, kun speco de humileco... Vidu, por kompreni ilin, necesus, ke vi konu la tutan familion, kaj via enketo ne finiĝus...

» La apartamento, tion vi scias, estis tiu de sinjoro Gassin de Beaulieu kaj ĝi restas plena de rememoroj... De tri jaroj, la eksprezidanto estas kripla kaj ne forlasas sian kasteleton en Vendeo... Sed antaŭe li kelkfoje venis pasigi unu aŭ du semajnojn ĉi tie, kaj, tuj ĉe sia eniro, li estis denove la domestro...

— Vi do konis lin?

— Tre bone. Li diktis al mi sian tutan poŝtaĵaron.

— Kia homo li estas? Laŭ lia portreto...

— Tiu, kiu estas en la oficejo de sinjoro Parendon? Se vi vidis la portreton, vi vidis lin... Tiun oni nomas nekoruptebla kaj klera juĝisto... Ĉu vi komprenas, kion mi volas diri?.. Eminentulo, kiu promenis en la vivo pli granda ol nature, kvazaŭ li ĵus malsuprenirus de sia piedestalo...

» Dum tiuj restadoj devis esti neniu bruoj en la apartamento. Oni paŝis piedpinte. Oni flustris. La infanoj, pli junaj ol nun, vivis en teruro... La patro de sinjoro Parendon, male, la kirurgo...

— Li ankoraŭ venas?

— Malofte. Tion mi estis dironta al vi. Vi konas lian legendon, kiel ĉiuj. Filo de kamparanoj de Berry, li ĉiam kondutis kiel kamparano, uzante volonte, eĉ en siaj lekcioj, krudan kaj bildoplenan lingvon.

» Li estis, antaŭ kelkaj jaroj ankoraŭ, forto de la naturo. Ĉar li loĝas tute proksime, en la strato Miromesnil, li ofte venis pase viziti nin kaj la infanoj adoris lin... Tio ne plaĉis al ĉiuj...

— Speciale al sinjorino Parendon...

— Fakte estis neniu simpatio inter ili... Mi scias nenion precize... La servistoj aludis violentan scenon, kiu estus okazinta... Ĉiaokaze li ne plu venas, kaj estas lia filo, kiu vizitas lin ĉiun duan aŭ trian tagon...

— Fine, Gassin-oj gajnis kontraŭ Parendon-oj.

— Pli ol vi kredas...

La aero estis blua pro la fumo de la pipo de Maigret kaj de la cigaredoj de fraŭlino Svaga. La junulino iris al la fenestro kaj pli malfermis ĝin por renovigi la aeron.

— Ĉar, — ŝi pludiris per amuza tono, — estas por la infanoj, la geonkloj, la gekuzoj... Sinjoro Gassin de Beaumont havis kvar filinojn kaj la tri aliaj loĝas ankaŭ en Parizo... Ili havas infanojn inter dek- kaj dudek-dujaraj... Ĉi-teme, unu el la junulinoj edziniĝis lastprintempe al oficiro, kiu havas sian oficejon ĉe la Mar-ministrejo... Tiom pri la klando Gassin de Beaulieu. Se vi deziras, mi faros por vi liston, kun la nomoj de la edzoj...

— Mi ne kredas, ke tio necesas en la nuna stato de la afero. Ĉu ili ofte venas ĉi tien?

— Jen unu, jen alia... Kvankam bone edziniĝintaj, kiel oni diras, ili daŭre rigardas tiun domon, kiel la familian domon...

— Dum...

— Vi komprenis antaŭ ol mi parolis al vi pri tio... La frato de sinjoro Parendon, Germain, estas kuracisto specialiĝinta en infana neŭrologio. Li edziĝis al eksaktorino, kiu restis juna kaj vigla...

— Li similas al...

Maigret estis iom ĝenata per sia demando kaj ŝi komprenis.

— Ne. Li estas tiel larĝa kaj potenca, kiel lia patro, multe pli ampleksa. Li estas tre bela viro, kiun oni surprize trovas tiel dolĉa. La geedzoj ne havas infanojn. Ili estas homoj, kiuj malofte eliras kaj gastigas nur kelkajn intimulojn...

— Sed ili ne venas ĉi tien... — suspiris Maigret, kiu komencis fari al si precizan tabelon pri la familio.

— Sinjoro Parendon vizitas ilin dum la vesperoj, kiam lia edzino havas briĝoludon, ĉar li abomenas kartludojn. Kelkfoje,

sinjoro Germain venas kunrestadi kun li en la oficejo. Tion mi scias matene, kiam mi alvenas, ĉar la ĉambro tiam odoras je cigaro...

Ŝajnis, ke Maigret subite ŝanĝis tonon. Li ne iĝis pli minaca, nek severa, sed jam ne estis spuro de ŝercemo aŭ amuziĝo en lia voĉo kaj en lia rigardo.

— Aŭskultu min, fraŭlino Svaga. Vi respondis al mi, pri tio mi ne dubas, kun totala sincereco kaj vi eĉ kelkfoje iris renkonte al miaj demandoj. Restas al mi unu farenda al vi kaj mi petas vin esti tiel sincera. Ĉu vi opinias, ke tiuj leteroj estas ŝerco?

Ŝi respondis senhezite:

— Ne.

— Ĉu vi jam antaŭsentis, antaŭ ol ili estis skribitaj, ke iu dramo prepariĝis en ĉi tiu domo?

Ĉi-foje ŝi prenis sian tempon, ekbruligis novan cigaredon, lasis ĝin fali:

— Eble...

— Kiam?

— Mi ne scias... Mi serĉas... Eble post la ferioj... Ĉiuokaze ĉirkaŭ tiu periodo...

— Kion vi rimarkis?

— Nenion precize... Tio estis en la aero... Speco de premeĝo, mi preskaŭ dirus...

— Kiu estas, laŭ vi, la minacata persono?

Ŝi abrupte ruĝiĝis kaj silentis.

— Kial vi ne respondas?

— Ĉar vi tre bone scias, kion mi diros: sinjoro Parendon.

Li ekstaris suspirante.

— Dankon. Mi kredas, ke mi sufiĉe turmentis vin ĉi-matene. Probable mi baldaŭ revenos vidi vin.

— Vi volas demandi la aliajn?

— Ne antaŭ la tagmanĝo. Estos baldaŭ estos la dek-dua. Sendube ĝis poste...

Ŝi rigardis lin foriri, granda kaj peza, aspektanta mallerta, kaj poste, subite, kiam la enirpordo estis refermita, ŝi ekploris.

Estis en strato Miromesnil, vestiĝo de pasintaj tagoj, malluma restoracieto, kie la menuo estis ankoraŭ skribita sur ardezo kaj kie, tra vitra pordo, oni vidis la mastrinon, enorman sur gamboj kiel kolonoj, celebrantan ĉe sia forno.

La kutimaj klientoj havis siajn buŝtukojn en fakoj kaj kuntiris la brovojn, kiam ilia sidloko estis okupita. Tio malofte okazis, ĉar la kelnerino ne amis novajn vizaĝojn. Kelkaj maljunaj inspektoroj de strato de Saussaies frekventis tiun lokon kaj ankaŭ oficistoj, kiujn oni nun malmulte vidas kaj kiujn oni imagas kun nigraj supermanikoj antaŭ eksmodaj nigraj skribotabloj.

La mastro, ĉe sia bufedo, rekonis la komisaron kaj venis akcepti lin.

— Jam multan tempon oni ne plu vidas vin en la kvartalo... Ĉiuokaze vi povas fieri, ke vi bone flarkapablas... Estas andujeto...

Maigret ŝatis de tempo al tempo manĝi tiel sola, lasante sian rigardon vagi sur eksmoda dekoro, sur homoj, kiuj plej ofte laboras en malantaŭaj kortoj, kie troviĝas neatenditaj oficejoj, kontrevizoroj, lombardoj, ortopedistoj, markovendistoj.

Kiel li volonte diris, li remaĉis. Li ne pensis. Lia spirito vagis de unu ideo al alia, de unu bildo al alia, miksante foje malnovajn aferojn kun la kuranta afero.

Parendon fascinis lin. En lia spirito, dum li gustumis la andujeton sukan kaj krustecan kun frititaj terpomoj sen grasodoro, la gnomo alprenis aspektojn jen kortuŝajn, jen timigajn.

— La artikolo 64, sinjoro Maigret!.. Ne forgesu la artikolon 64!..

Ĉu vere estis, por li, obsedo? Kial tiu advokato pri aferoj, kiun oni venis konsulti de ĉie, grandkoste, pri maraj aferoj, hipnotis sin pri la sola artikolo de la Kodo koncernanta la homan responsecon?

Ho! Singarde. Ne donante la plej malgrandan difinon de frenezeco. Kaj limigante ĝin al la momento de la ago, t.e. en la momento de la krimo.

Li konis kelkajn malnovajn spertulojn pri psikiatrio el tiuj, kiujn la juĝistoj volonte elektas kiel ekspertojn ĉar ili ne serĉas subtilaĵojn.

Tiuj, por limigi la responsecon de krimulo, konas nur lezojn kaj misformaĵojn de cerbo, aŭ ankaŭ epilepsion, ĉar la Punkodo mencias ĝin en la sekvanta artikolo.

Sed kiel demonstri, ke homo, en la momento mortigi alian, en la preciza minuto de la murda gesto, estis en plena posedo de siaj kapabloj? Kiel, des pli, aserti, ke li estis kapabla rezisti al sia impulso?

La artikolo 64, jes... Maigret ofte diskutis pri ĝi, precipe kun sia malnova amiko Pardon. Pri ĝi oni diskutis ankaŭ en ĉiu kongreso de Internacia Asocio pri Krimologio kaj ekzistas dikaj verkoj pri tiu temo, precize, kiuj plenigis plejgrandparte la bibliotekon de Parendon.

— Nu? Bongustas?

La gajmiena mastro plenigis lian glason per Boĵolezvino eble iom juna, sed taŭge fruktogusta.

— Via edzino ne malspertiĝis...

— Ŝi estos kontenta, se vi iros diri tion al ŝi antaŭ ol foriri...

La apartamento estis laŭ la bildo de homo kiel Gassin de Beaulieu, kutima je ermenpelto, komandoro de la Honora Legio, kiu neniam dubis pri la Kodo, pri la juro nek pri si mem.

Ĉirkaŭ Maigret sidis ĉetable maldikuloj, dikuloj, tridekjaruloj kaj kvindekjaruloj. Preskaŭ ĉiuj manĝis solaj, kun la rigardo perdita en la vakuo aŭ fiksa sur gazetpaĝo, kaj havantaj komune tiun apartan patinon pro la humila kaj monotona vivo.

Oni inklinas imagi la homojn tiaj, kiaj oni volus, ke ili estu. Nu, unu havis malrektan nazon aŭ deklivan mentonon, alia tro malaltan ŝultron, dum lia najbaro estis dikventra. Duono de la vertoj estis senharaj kaj pli ol duono de la manĝantoj surhavis okulvitrojn.

Kial Maigret pensis pri tio? Nenial. Ĉar Parendon, en sia vasta oficejo, aspektis kiel gnomo, iuj dirus pli kruele: kiel simio.

SinJORINO Parendon, ŝi... Li apenaŭ vidis ŝin. Ŝi faris nur mallongan aperon, kvazaŭ por liveri al li specimenon de sia brila personeco. Kiel formiĝis tiu paro? Hazarde pro iu okaza renkontiĝo aŭ pro iuj familiaj traktadoj?

Inter ili ambaŭ estis Gus, kiu zorgis pri altfidela muziko kaj elektroniko en sia ĉambro kun la filo de la kukisto... Li estis pli granda, pli forta, ol sia patro, feliĉe, kaj, laŭ la opinio de fraŭlino Svaga, li estis stabila knabo...

Estis ankaŭ lia fratino Bambi, kiu studis arkeologion. Ĉu ŝi vere intencis esplori iam la dezertojn de Proksima Oriento, aŭ ĉu ŝiaj studoj estis nur alibio?

Fraŭlino Svaga vigle defendis sian ĉefon, kun kiu ŝi tamen havis okazon amori nur kaŝe, sur tabloangulo.

Kial ili ne rendezuis aliloke, diable! Ĉu ambaŭ tiel timis sinJORINON Parendon? Aŭ ĉu pro kulposento ili nepre volis konservi al siaj amrilatoj tiun karakteron ŝtelan kaj improvizan?

Estis ankaŭ la ekslegiano, nun ĉefservisto, la kuiristino kaj la mastrumistino, kiuj malamis unu la alian pro demandoj pri laborhoroj kaj salajro. Poste ĉambristino antaŭnomata Liza, kiun Maigret ne konis, kaj pri kiu oni preskaŭ ne parolis al li.

Estis Renato Tortu, kiu kuŝis unufoje kun la sekretariino kaj nun plidaŭrigis sian fianĉigon kun alia virino, kaj fine la sviso Julien Baud, kiu faris, kiel plumknaristo, sian spertadon de Parizo, antaŭ ol lanĉi sin en teatron.

Kiuflanke estis unuj kaj la aliaj? Flanke de Gassin? Flanke de Parendon?

Iu, ĉiuokaze, volis mortigi iun.

Kaj malsupre, kiel ironie, eksinspektoro de la Nacia Sekureco deĵoris kiel servisto.

Vidalvide, la ĝardenoj de la prezidento de la Respubliko kaj, tra la frue ekverdiĝantaj arboj, la fama perono, kie oni fotografis ĉi tiun manpremantan al distingitaj gastoj.

Ĉu ne sentebliis iu nekohereco? La kafejo ĉirkaŭ Maigret ŝajnis pli reala, pli solida. Tio estis ĉiutaga vivo. Negravuloj, certe, sed oni nombras pli da negravuloj ol da aliaj homoj, eĉ se

oni malpli rimarkas ilin, se ili vestiĝas malhele, parolas malpli laŭte, ŝtelpaŝas apudmure aŭ premiĝas en la metroo.

Oni senpete servis al li rum-babaon abunde kovritan per ŝaŭmkremo, alian specialaĵon de la mastrino, al kiu Maigret ne forgesis iri manpremi en la kuirejo. Li devis eĉ kisi ŝin sur ambaŭ vangoj. Estis la tradicio.

— Vi ne plu restos tiel longe sen viziti nin, mi esperas?

Se la murdisto atendos, Maigret riskas ofte reveni...

Ĉar li repensis pri la murdisto, pri la murdonto, kiu ankoraŭ ne estis tiu. Pri la latentaj murdontoj.

Ĉu ne estas en Parizo miloj kaj miloj da latentaj murdontoj?

Kial tiu sentis la bezonon antaŭe averti Maigret? Pro speco de romantikeco? Por altiri la atenton? Por havi iam lian atestaĵon? Aŭ ankaŭ por ke oni retenu lin agi?

Kiamaniere eblas reteni lin?

Maigret en la sunlumo supreniris ĝis Saint-Philippe-du-Roule turnis maldekstren, haltante foje antaŭ vitrino: tre multekostaj objektoj, ofte senutilaj, tamen ili estis vendataj.

Li preterpasis la Papervendejon Roman, kie li amuziĝis legante sur vizitkartoj aŭ gravuritaj invitiloj la nomojn el la almanako de Gotha. De tie ĉi eliris la leterpapero, kiu ĉion kaŭzis. Sen tiuj sennomaj biletoj, Maigret ankoraŭ nun nenion scius pri Parendon, Gassin de Beaulieu, la onkloj, la onkloj, la kuzoj kaj la kuzinoj.

Aliaj, same kiel li, paŝis laŭlonge de la trotuaroj pro la plezuro palpebrumi en la sunlumo kaj spiri aeron, kie pasis varmetaj ondoj. Li sentis emon ŝultrolevi, salti en la unuan aŭtobuson kun platformo kaj reveturi al Quai des Orfèvres.

— Fek por la Parendon-oj!

Tie, li eble trovus povran ulon, kiu vere mortigis, ĉar li jam ne povis fari alie, aŭ ankaŭ junan sovaĝulon, venintan el Marsejlo aŭ Bastia, kiu murdis rivalon, por kredigi al si, ke li estas viro.

Li sidiĝis ĉe teraso, apud braĝujo, por trinki sian kafon. Poste li eniris kaj enfermiĝis en la telefonbudo.

— Parolas Maigret... Venigu iun de mia oficejo, mi petas...
Kiun ajn... Janvier, Lucas aŭ Lapointe prefere...

Estis Lapointe, kiu respondis.

— Nenio nova, fileto?

— Telefonvoko de sinjorino Parendon. Ŝi volis paroli al vi persone kaj estis al mi ege malfacile komprenigi al ŝi, ke vi tagmanĝis kiel ĉiuj...

— Kion ŝi volis?

— Ke vi vizitu ŝin kiel eble plej baldaŭ...

— En ŝia hejmo?

— Jes... Ŝi atendos vin ĝis la kvara... Pli malfrue, ŝi havas gravan rendevuon...

— Sendube kun sia frizisto... Estas ĉio?

— Ne... Sed la cetero estas eble blago... Antaŭ duonhoru, la telefonistino havis iun surlinie, viron aŭ virinon, ŝi ne scias, stranga voĉo, kiu povus esti tiu de infano... Ĉiuokaze, la persono anhelis, pro urĝo aŭ emocio, kaj ĝi prononcis tre rapide:

» — Diru al komisaro Maigret, ke li rapidu...

» La telefonistino ne havis tempon fari demandon; oni jam malŝaltis.

» Ĉi-foje, ne plu temas pri letero kaj tial mi scivolas...

Maigret preskaŭ respondis al li:

— Scivolu pri nenio.

Li mem scivolis pri nenio. Li ne provis ludi per enigmoj, kio ne malhelpis esti maltrankvila.

— Dankon, knabo. Mi estas tuj ironta al la avenuo Marigny. Se estos io nova, oni povos voki min tie.

La fingrospuroj, sur ambaŭ leteroj, estis senrezultaj. Jam de jaroj la kompromitaj spuroj pli kaj pli maloftas, ĉar oni tiom parolis pri ili en la gazetoj kaj romanoj, ĉe televido, ke la plej etmensaj malbonfaruloj estas singardaj.

Li pasis preter la pordistejo, kie la eksinspektoro de la strato de Saussaies lin salutis kun respektema familiareco. Rolls trapasis la porĉon kun neniun malantaŭ la ŝoforo. Maigret supreniris al la unua etaĝo, sonorigis.

— Bonan tagon, Ferdinando...

Ĉu li ne iĝis iu el la domanaro?

— Mi kondukos vin al la sinjorino...

Ferdinando estis avertita. Ŝi nenion lasis al la hazardo. Senigita de sia ĉapelo, kiel en la restoracioj, li unuafoje trairis vastegan salonon, kiu povus esti tiu de ministrejo. Neniu persona objekto eksterlokiĝis, nek skarpo, nek cigaredingo, nek malfermita libro. Neniu stumpo en la cindrujoj. Tri altaj fenestroj rigardantaj al la kvietaj korto, kiun nun inundis sunlumo kaj kie oni ne plu lavis veturilon.

Koridoro. Kurbo. La apartamento ŝajnis havi centran parton kaj du alojn, kiel la malnovaj kasteloj. Strio de ruĝa planktapiŝo sur la planko kun marmoraj slaboj. Ĉiam tiuj tro altaj plafonoj, kiuj ŝajnigas onin pli malalta.

Ferdinando frapetis al duklapa pordo, kiun li malfermis sen atendi kaj anoncis:

— Komisaro Maigret...

Li troviĝis en buduaro, kie estis neniu, sed tuj sinjorino Parendon ekaperis el najbara ĉambro, kun la brako antaŭe, paŝante renkonten al Maigret, al kiu ŝi vikle manpremis.

— Mi estas konfuzita, sinjoro komisaro, ke mi telefonis al vi, aŭ pli ĝuste, ke mi telefonis al unu el viaj oficistoj...

Ĉio tie estis blua, la brokita silko, kiu kovris la murojn, la foteloj en la stilo de Ludoviko la XVI-a, la planktapiŝo; eĉ la ĉina tapiŝo kun flavaj desegnaĵoj havis bluan fonon.

Ĉu nur hazarde je la dua posttagmeze ŝi ankoraŭ estis vestita en turkisblua negliĝo?

— Senkulpigu min, ke mi akceptas vin en mia truo, kiel mi diras, sed ĝi estas la nura loko, kie oni ne estas senĉese ĝenata...

La pordo, tra kiu ŝi eniris, restis duonmalfermita kaj li ekvidis tualetmeblon, ankaŭ en la stilo de Ludoviko la XVI-a, montranta, ke tio estas ŝia dormoĉambro.

— Sidiĝu, mi petas...

Ŝi montris al li fragilan fotelon, en kiun la komisaro singarde ŝoviĝis, promesante al si ne tro moviĝi.

— Nepre fumu vian pipon...

Eĉ se li ne dezirus tion! Ŝi volis lin kiel sur la fotografaĵoj en la gazetoj. Ankaŭ la fotografistoj ne forgesis memoriĝi al li:

— Vian pipon, sinjoro komisaro...

Kvazaŭ li suĉus sian pipon de matene ĝis vespere! Kaj se li dezirus fumi cigaredon? Aŭ cigaron? Aŭ tute ne fumi?

Li ne ŝatis la fotelon en kiu li sidis kaj li antaŭtimis aŭdi ĝin kraki senaverte. Li ne ŝatis tiun bluan buduaron, tiun bluestitan virinon, kiu direktis al li svagan rideton.

Ŝi sidiĝis en kusenfotelon kaj ekbruligis cigaredon per ora fajrilo, kiajn li vidis en la vitrino de Cartier. La cigaredskatolo estis ora. Certe en ĉi tiuj ĉambroj multaj objektoj estis faritaj el oro.

— Mi estas iom ĵaluza, ke vi okupiĝis pri tiu eta Svaga antaŭ ol okupiĝi pri mi. Hodiaŭ matene...

— Mi ne estus kuraĝinta tiel frue ĝeni vin...

Ĉu li nun fariĝos iu monduma Maigret? Li riproĉis sin pri sia propra mildeco.

— Oni sendube rakontis al vi, ke mi ellitiĝas malfrue kaj ke mi pigrumas en mia apartamento ĝis la dua... Tio estas vera kaj malvera... Mi havas tre grandan aktivecon, sinjoro Maigret, kaj, reale, mi komencas miajn tagojn tre frue...

» Unue, ĉi tiun grandan domon mi devas direkti. Se mi ne telefonus mem al la liverantoj, mi ne scias, kion ni manĝus, nek kiujn fakturojn ni ricevus monatfine... Sinjorino Vauquin estas bonega kuiristino, sed la telefono ankoraŭ timigas ŝin kaj igas ŝin balbuti... La infanoj rabas mian tempon... Kvankam ili nun estas grandaj, necesas, ke mi zorgu pri iliaj vestaĵoj, pri iliaj aktivaĵoj...

» Sen mi, Gus vivus la tutan jaron en tika pantalono, pulovero kaj tenissandaloj...

» Ne gravas... Mi ne parolas pri la almozdonaĵoj, al kiuj mi dediĉas min... Al iuj aliaj sufiĉas sendi ĉekon, ĉeesti en almozdona koktelo, sed, kiam temas pri reala laboro, oni ne plu trovas iun...

Li atendis, pacienca, ĝentila, tiel pacienca kaj tiel ĝentila, ke ŝi ege miris.

— Mi imagas, ke ankaŭ vi havas malkvietan vivon...

— Vi scias, sinjorino, mi ja estas nur ŝtatoficisto...

Ŝi ridis, montrante ĉiujn siajn dentojn, finon de roza lango. Ŝia lango estis tre pinta, tio mirfrapis lin. Ŝi estis blonda, preskaŭ flavruĝa, kun okuloj, kiujn oni nomas verdaj, sed kiuj estas plejofte grizecaj.

Ĉu ŝi havis kvardek jarojn? Iom pli? Iom malpli? Kvardek kvin? Estis neeble diri tion, tiom oni sentis la laboron de la kosmetika salono.

— Mi devos ripeti tiun frazon al Ĵaklino... Ŝi estas la edzino de la ministro pri internaj aferoj, unu el miaj bonaj amikinoj...

Bone! Li estis avertita. Ŝi ne malfruis por ludi sian unuan atuton.

— Ŝajnas, ke mi ŝercas... Mi ŝercas... Sed kredu, ke tio estas nur ŝajno... Reale, sinjoro Maigret, mi estas turmentata per ĉio okazanta, eĉ pli ol turmentata...

Kaj, neatendite:

— Kia vi trovis mian edzon?

— Tre simpatia...

— Kompreneble... Tion oni ĉiam diras... Mi parolas pri...

— Li estas tre inteligenta, kun rimarkinda inteligenteco kaj...

Ŝi malpacientiĝis... Ŝi sciis, kion ŝi volis diri, kaj li interrompis ŝin. Maigret, observanta la manojn, rimarkis, ke ili estis pli maljunaj, ol la vizaĝo.

— Mi kredas lin ankaŭ kun granda sentemo...

— Se vi estus tute sincera, ĉu vi ne dirus: kun troa sentemo? Li malfermis la buŝon sed ĉi-foje estis ŝi, kiu gajnis pludirante:

— Kelkfoje li timigas min, tiom li interniĝas en si mem. Li estas suferanta homo. Mi ĉiam sciis ion. Kiam mi edzigis lin, en mia amo estis iu dozo da kompatato...

Li ŝajnigis sin stulta.

— Kial?

Ŝi estis dum momento konfuzita.

— Sed... Sed, fine, vi vidis lin... Jam de sia infanaĝo, li certe hontis pri sia fizika aspekto...

— Li ne estas granda. Aliaj, ol li...

— Nu, komisaro, — ŝi ekscitiĝis, — ni sincere parolu... Mi ne scias, kiu heredaĵo pezas sur li, aŭ pli ĝuste mi tion tro bone scias... Lia patrino estis juna flegistino ĉe Laennec-hospitalo, pli ĝuste servoknabino, kaj estis nur deksesjara, kiam profesoro Parendon gravedigis ŝin... Kial, kiel kirurgo, li ne faris operacion?.. Ĉu ŝi minacis lin per skandalo?.. Mi ne scias... Mi nur scias, ke Emilo naskiĝis post sep monatoj... Li estas frunaskito...

— La plejmulto el la frunaskitoj iĝas normalaj infanoj...

— Vi trovas lin normala, vi?

— En kiu senco?

Ŝi nerveze estingis cigaredon por ekbruligi alian.

— Senkulpigu min... Vi donas al mi la impreson eviti respondon, ne voli kompreni...

— Kompreni kion?

Ŝi ne kapablis plu rezisti, abrupte ekstaris kaj komencis paŝi tien kaj reen sur la ĉina tapiŝo.

— Kompreni kial mi estas maltrankvila, kial, vulgare dirite, mi faras al mi malbonan sangon! Jam de preskaŭ dudek jaroj, mi klopodas por protekti lin, feliĉigi lin, doni al li normalan vivon...

Li silente plufumis sian pipon sekvante ŝin per la okuloj. Ŝi surhavis tre elegantajn pantoflojn certe laŭmezure faritajn.

— Tiuj leteroj, pri kiuj li parolis al mi... Mi ne scias, kiu skribis ilin, sed ili sufiĉe bone esprimas mian angoron...

— De kiom da tempo ĝi daŭras?

— Semajnojn... monatojn... Mi ne kuraĝas diri jarojn... Komence de nia geedzeco, li sekvis min, ni faris vizitojn, ni iris al teatro, ni vespermanĝis ekstere...

— Ĉu tio gajigis lin?

— Ĉiuokaze li estis malstreĉa... Mi nun suspektas, ke li sentas sin nenie en sia loko, ke li hontas ne esti kiel la aliaj, ke ĉiam estis tiel... Vidu! Eĉ tiu elekto, por lia kariero, de mara

juro... Ĉu vi povas diri al mi, pro kio homo kiel li povis elekti maran juron?.. Tio estis kvazaŭ defio... Ne povante pledi ĉe asiza tribunalo...

— Kial?

— Nu, sinjoro Maigret, tion vi scias tiel bone kiel mi... Ĉu vi vidas tiun palan kaj senkonsistan vireton defendi, en la granda salono de asizoj, la kapon de krimulo?

Li preferis ne rebati al ŝi, ke unu el la plej eminentaj advokatoj en la lasta jarcento altis nur unu metron kvindek kvin.

— Li melankolias. Kun la tempopaso, kaj iom-post-ioma maljuniĝo, li enŝlosas sin barikade kaj, kiam ni donas vespermanĝon, mi nur plej malfacile atingas, ke li ĉeestu...

Li ankaŭ ne demandis ŝin:

— Kiu decidis pri la listo de la invititoj?

Li aŭskultis, rigardis.

Li rigardis kaj provis ne lasi sin konfuzi, ĉar la portreto de sia edzo, kiun priskribis tiu nervostreĉita virino, kun brulanta energio, estis samtempe vera kaj falsa.

Vera en kio?

Falsa en kio?

Precize tion li estus volinta malimpliki. La bildo de Emilo Parendon fariĝis antaŭ liaj okuloj kiel malneta foto. Al la konturoj mankis klareco. La esprimo de la trajtoj ŝanĝiĝis, laŭ la angulo, je kiu oni rigardis ilin.

Estis vere, ke li enfermiĝis en propra mondo, en la mondo (oni povus diri) de la artikolo 64. La homo responsa? Neresponsa? Aliaj krom li pasiiĝis pri tiu gravega demando kaj koncilioj pridiskutis tion jam en la Mezepoko.

En li, ĉu tiu penso ne fariĝis obsedo? Maigret memoris pri sia eniro al la oficejo, hieraŭ, pri la rigardo, kiun Parendon ĵetis al li, kvazaŭ la komisaro, tiumomente, elvokis por li specon de enkorpiĝo de la fama artikolo de la Kodo aŭ estis kapabla doni respondon al ĝi.

La advokato ne demandis lin, kion li venis fari, kion li deziris.

Li parolis al li pri la artikolo 64, kun la lipo preskaŭ tremanta pro pasio.

Estis vere, ke...

Jes, li havis preskaŭ solecan vivon en tiu domo tro granda por li, kiel jako de giganto.

Kiel, kun lia debila korpo, kun ĉiuj pensoj, pri kiuj li cerbumadis, alfronti senĉese tiun virinon, kiu baraktis komunikante sian baraktadon al ĉio, kio ĉirkaŭis ŝin?

Estis vere, ke...

Duonhomo? Konsentite! Gnomo? Ankaŭ tio.

Tamen kelkfoje, kiam la najbaraj ĉambroj ŝajnis senhomaj, kiam la okazo ŝajnis favora, li amoris kun fraŭlino Svaga.

Kio estis vera? Kio estis falsa? Ĉu Bambi mem ne protektis sin kontraŭ sia patrino rifuĝante en arkeologio?

— Aŭskultu min, sinjoro Maigret. Mi ne estas la frivola virino, kiun oni eble priskribis al vi. Mi estas virino, kiu havas sindevontigojn kaj kiu, krome, strebas por esti utila. Tiel edukis nin nia patro, miajn fratinojn kaj min. Li estis homo de devo.

Aj!.. La komisaro tute ne ŝatis tiujn vortojn: la nekoruptebla juĝisto, honoro de la magistratego, instruanta al siaj filinoj la senton de la devo...

Tamen kun ŝi, tio apenaŭ ŝajnis falsa. Ŝi ne lasis al la spirito la tempon fiksiĝi sur frazo ĉar ŝia vizaĝo moviĝis, ŝia tuta korpo moviĝis kaj la vortoj sekvis la vortojn, la ideoj la ideojn, la bildoj la bildojn.

— Estas timo, en tiu ĉi domo, estas vere... Kaj tiu timo, estas mi, kiu plej sentas ĝin... Ne! Nepre ne kredu, ke mi skribis al vi tiujn leterojn... Mi estas tro rekta por uzi ĉirkaŭvojojn...

» Se mi volintus vidi vin, mi estus telefoninta al vi, kiel mi faris hodiaŭ matene...

» Mi timas... Ne tiom por mi, sed por li... Tion, kion li povas fari, mi ne scias, sed mi sentas, ke li faros ion, ke li estas elĉerpita, ke speco de demono en li mem instigas lin al drama faro...

— Kio pensigas tion al vi?

— Vi vidis lin, ĉu ne?

— Li ŝajnis al mi tre kvieta, ekvilibrata, kaj mi trovis en li iom fortan senton de humuro...

— De iu akra humuro, por ne diri makabra humuro... Tiu viro subfosas sin... Liaj aferoj okupas lin ne pli ol du aŭ tri tagojn en semajno kaj la plej grandan parton de la serĉadoj plenumas Renato Tortu...

» Li legas revuojn, sendas leterojn ĉien en la mondon, al homoj, kiujn li ne konas kaj kies artikolojn li legis... Okazas, ke li restas plurajn tagojn ne elirante el la domo, rigardante nur la mondon tra la fenestro... La samajn maronarojn, la saman muron ĉirkaŭ la ĝardeno de Elizeo, mi estis aldononta la samajn preterpasantojn...

» Vi venis dufoje kaj vi ne petis vidi min... Nu, mi bedaŭrinde estas la unua koncernatino... Mi estas lia edzino, ne forgesu tion, eĉ se li foje ŝajnas forgesi tion... Ni havas du infanojn, kiuj ankoraŭ bezonas esti gvidataj...

Ŝi donis al li la tempon spiri, ekbruligante cigaredon. Tiu estis la kvara. Ŝi fumis avide, ne malrapidigante sian fumadon, kaj la buduaro jam estis plenigita per fumnuboj.

— Kion li faros, mi ne kredas, ke vi povos antaŭvidi tion pli bone ol mi... Ĉu al si mem li atencos?.. Estas eble, kaj tio terure ĉagrenus min, post kiam mi provis dum tiom da jaroj feliĉigi lin...

» Ĉu estas mia kulpo, ke mi ne sukcesis?

» Eble mi estos la viktimo, kio plej probablas, ĉar iom post iom li ekmalamis min... Ĉu vi komprenas tion?.. Lia frato, kiu estas neŭrologo, povus klarigi tion al ni... Li bezonas ĵeti sur iun siajn seniluziigojn, siajn rankorojn, siajn humiligojn...

— Senkulpigu min, se...

— Lasu min finparoli, mi petas... Morgaŭ, postmorgaŭ, kiam ajn, vi eble estos vokita ĉi tien por troviĝi antaŭ mortintino, kiu estos mi... Mi pardonas al li antaŭe, ĉar mi scias, ke li ne estas responsa, kaj ke la medicino, malgraŭ ĝia progreso...

— Vi konsideras vian edzon kiel medicinan kazon?

— Jes.

— Mensan kazon?

- Eble.
- Ĉu vi parolis pri tio al kuracistoj?
- Jes.
- Al kuracistoj, kiuj konas lin?
- Ni havas plurajn kuracistojn inter niaj amikoj.
- Kion ili ekzakte diris al vi?
- Gardi min...
- Gardi vin kontraŭ kio?
- Ni ne eniris en detalojn. Ne temis pri konsultoj, sed pri mondumaj konversacioj...
- Ĉiuj samopiniis?
- Pluraj...
- Ĉu vi povas citi al mi nomojn?

Maigret intence tiris sian notlibreton el sia poŝo. Tiu gesto sufiĉis, por ke ŝi retretu.

— Ne estus dece doni al vi ilian nomon sed, se vi volas ekzamenigi lin de eksperto...

Maigret perdis sian paciencon kaj naivan aspekton. Ankaŭ liaj trajtoj estis streĉitaj, ĉar la aferoj komencis iri tre malproksimen.

— Kiam vi telefonis al mia oficejo por peti, ke mi vizitu vin, ĉu vi jam havis tiun ideon enkaŭ?

— Kiun ideon?

— Peti min pli malpli rekte, ke mi ekzamenigu vian edzon de psikiatro.

— Mi diris tion? Estas vorto, kiun mi eĉ ne prononcis...

— Sed ĝi travidiĝis filigrane en ĉio, kion vi diris al mi...

— Tiuokaze, vi miskomprenis min, aŭ mi malbone esprimiĝis...

Mi estas eble tro sincera, tro spontana... Mi ne prenas la penon elekti miajn vortojn... Tio, kion mi diris al vi, tio, kion mi ripetas al vi, estas, ke mi timas, ke la timo ŝvebas en la domo...

— Kaj mi ripetas al vi: la timo pri kio?

Ŝi residiĝis, kiel elĉerpita, rigardis lin kun senkuraĝiĝo.

— Mi jam ne scias, kion diri al vi, sinjoro komisaro. Mi kredis, ke vi komprenus sen tio, ke mi bezonus precizigi. Mi timas pro mi, pro li...

— Alidirite, timo, ke li mortigos vin aŭ memmortigos sin?

— Tiel esprimite, tio ŝajnas ridinda, mi scias, dum ĉio aspektas tiel paca ĉirkaŭ ni...

— Mi petas senkulpigon, ke mi estas maldiskreta. Ĉu via edzo havas ankoraŭ seksajn interrilatojn kun vi?

— Ĝis antaŭ unu jaro...

— Kio okazis antaŭ unu jaro, kio ŝanĝis la situacion?

— Mi surprizis lin kun tiu knabino...

— Fraŭlino Svaga?

— Jes.

— En la oficejo?

— Tio estis naŭza...

— Kaj ekde tiam vi fermas vian pardonon al li?.. Ĉu li plurfoje provis traŭri ĝin?

— Unufoje. Mi diris al li, kion mi havis sur la koro.

— Kaj li ne insistis?

— Li eĉ ne senkulpigis sin. Li retiris sin, kiel iu, kiu eraris pri la etaĝo...

— Ĉu vi havis amantojn?

— Kiel?

Ŝiaj okuloj fariĝis malmildaj, ŝia rigardo pinta, malica.

— Mi demandas vin, — li kviete ripetis, — ĉu vi havis amantojn. Tiaj aferoj okazas, ĉu ne?

— Ne en nia familio, sinjoro komisaro, kaj se mia patro estus ĉi tie...

— Kiel juĝisto, via patro komprenus, ke estas mia devo fari al vi tiun demandon... Vi ĵus parolis al mi pri etosa timo, pri minaco, kiu surpezas vin kaj vian edzon... Vi kaŝvorte sugestas, ke mi ekzamenigu ĉi tiun de psikiatro... Estas do nature...

— Mi petas pardonon...Mi lasis min ekkoleri... Mi ne havis amantojn, ne, kaj neniam havos...

— Ĉu vi posedas armilon?

Ŝi ekstaris, rapide paŝis al la najbara ĉambro, revenis kaj enmanigis al Maigret malgrandan revolveron el perlamoto.

— Atentu...Ĝi estas ŝargita...

- Ĉu vi jam delonge havas ĝin?
- Amikino, kiu havis la senton de nigra humuro, donis ĝin al mi, kiam mi edziniĝis...
- Vi ne timas, ke la infanoj, ludante...
- Ili malofte venas en mian ĉambron kaj, kiam ili estis pli junaj, tiu armilo troviĝis en ŝlosita tirkesto.
- Viaj fusiloj?
- Ili estas en skatolo, la skatolo en la remizo kun niaj kofroj, niaj valizoj kaj niaj golfsakoj.
- Via edzo golfludas?
- Mi provis interesigi lin al tio sed, jam ĉe la tria truo, li estas spirmanka...
- Li estas ofte malsana?
- Li havis malmultajn gravajn malsanojn... La plej grava, se mi bone memoras, estis pleŭrito... Tamen, li ofte suferas pro malsanetoj, laringitoj, gripoj, korizoj...
- Li alvokas sian kuraciston?
- Kompreneble.
- Unu el viaj amikoj?
- Ne. Kuraciston de la kvartalo, doktoron Martin, kiu loĝas en strato de la Cirko, malantaŭ nia domo...
- Doktoro Martin neniam parolis al vi aparte?..
- Li, ne, sed okazis, ke mi atendis lin ĉe la eliro por demandi lin, ĉu mia edzo ne havis ion gravan...
- Kion li respondis?
- Ke ne...Ke viroj kiaj li estas tiuj, kiuj plej longe vivas... Li citis al mi la kazon de Voltero, kiu...
- Mi konas la kazon de Voltero... Li neniam proponis konsulti specialiston?
- Ne... Nur...
- Nur...?
- Kial? Vi denove malbone interpretos miajn parolojn.
- Provu tamen.
- Mi sentas, laŭ via sinteno, ke mia edzo faris al vi bonegan impreson kaj mi antaŭe estis certa pri tio. Mi ne diros, ke li

konscie ludas rolon. Fronte al fremduloj li estas gaja homo, kiu afektas grandan stabilecon. Kun doktoro Martin li parolas kaj agas kiel kun vi...

— Kaj kun la servistaro?

— Ne, li estas responsa pri la laboro de la servistoj...

— Kion tio signifas?

— Ke li ne devas admoni ilin... Tiun zorgon li lasas al mi, tiel ke mi ludas la malbelan rolon...

Maigret sufokiĝis en sia tro mola fotelo, en tiu buduaro kies bluo komencis iĝi neelportebla al li. Li ekstaris, preskaŭ streĉiĝis, kiel li estus farinta en sia oficejo.

— Ĉu vi havas ankoraŭ ion por diri al mi?

Starante siavice, ŝi samrange rigardis lin.

— Estus senutile.

— Ĉu vi deziras, ke mi sendu al vi inspektoron por konstante prigardi la apartamenton?

— La ideo estas perfekte ridinda.

— Ne, se mi fidas al viaj antaŭsentoj...

— Ne temas pri antaŭsentoj...

— Temas ankaŭ ne pri faroj...

— Ankoraŭ ne...

— Ni resumu... Via edzo, jam de iom da tempo, donas signojn de mensa perturbo...

— Vi insistas pri tio!

— Li interniĝas sur si mem kaj lia konduto maltrankviligas vin...

— Tio estas pli proksima al la vero.

— Vi timas pri lia vivo aŭ pri la via...

— Tion mi konfesas.

— Al kiu vi inklinas?

— Se mi scius tion, mi estus parte malpezigita.

— Iu vivanta en tiu ĉi domo aŭ facile eniras en ĝin, sendis al ni, al Quai des Orfèvres, du leterojn anoncantajn baldaŭan dramon... Mi povas aldoni nun, ke estis, plie, dum mia foresto, telefonvoko...

— Kial vi ne parolis al mi pri tio?..

— Ĉar mi aŭskultis vin... Tiu mesaĝo, tre mallonga, nur konfirmas la antaŭajn... La nekonato aŭ nekonatino diris, prononcis, laŭvorte: “Diru al komisaro Maigret, ke tio baldaŭ okazos...”

Li vidis ŝin paliĝi. Tio ne estis komedio. Ŝia vizaĝo iĝis subite senkolora, kun nur makuloj de ŝminko. La buŝanguloj subfleksiĝis.

— Ha!..

Ŝi klinis la kapon kaj ŝia maldika korpo ŝajne perdis sian mirindan energion.

Tiumomente li forgesis sian nervozecon kaj kompatis ŝin.

— Ĉu vi ankoraŭ ne volas, ke mi sendu iun al vi?

— Kiucele?

— Kion vi volas diri?

— Se estas okazonta io, ne estos la ĉeesto de iu policisto, kiu staros Dio-scias-kie, kiu ĝin malhelpos...

— Ĉu vi scias, ke via edzo posedas aŭtomatan pistolon?

— Jes.

— Ĉu li scias, ke vi posedas tiun revolveron?

— Kompreneble.

— Viaj infanoj?..

Preta plori pro nervoziĝo, ŝi ekkriis:

— Miaj infanoj neniel estas koncernataj per ĉio tio, ĉu vi ne komprenas tion? Ili zorgas pri si, kaj ne pri ni. Ili devas fari sian vivon. Pri la nia, kio restas al ĝi, ili fajfas...

Ŝi denove parolis impete, kvazaŭ iuj temoj aŭtomate okazigus ŝian febron.

— Nu, ni finu!.. Senkulpigu min, ke mi ne akompanas vin... Mi demandas min, kion mi esperis... Okazu, kio okazos!.. Iru trovi mian edzon, aŭ tiun knabinon... Mi salutas vin, sinjoro Maigret...

Ŝi estis malferminta al li la pordon kaj atendis ĝis li estis ekstere por refermi ĝin. Jam en la koridoro, ŝajnis al la komisaro, ke li eliris el alia mondo kaj la bluo de la dekoro, kiun li forlasis, ankoraŭ hantis lin.

Tra iu fenestro, li rigardis en la korton, kie alia ŝoforo, ol tiu en la mateno, frotpurigis alian veturilon. Estis ĉiam sunlumo kaj facila venteto. Li havis la tenton preni sian ĉapelon el la vestejo, kiun li bone konis, kaj eliri dirante nenion. Poste, kvazaŭ malgraŭvole, il iris al la oficejo de fraŭlino Svaga.

Kun blanka kitelo sur sia robo, ŝi fotokopiis dokumentojn. La persienoj estis fermitaj kaj lasis filtri nur lumradiojn.

— Ĉu sinjoron Parendon vi volas vidi?

— Ne.

— Des pli bone, ĉar li estas nur en konferenco kun du gravaj klientoj, unu veninta el Amsterdamo, la alia el Ateno. Ambaŭ estas ŝiproprietuloj, kiuj...

Li ne aŭskultis, kaj ŝi iris malfermi la persienojn, superverŝante la mallarĝan ĉambron per torento da sunlumo.

— Vi ŝajnas laca...

— Mi pasigis unu horon kun sinjorino Parendon.

— Mi scias.

Li rigardis la telefonan konektotabulon.

— Estas vi, kiu petis por ŝi la komunikon kun Quai des Orfèvres?

— Ne. Mi eĉ ne sciis, ke ŝi telefonis. Estas Liza, kiu venis por peti poŝtmarkon...

— Kio estas Liza?

— La ĉambristino.

— Mi scias. Mi demandas vin, kia persono ŝi estas...

— Simpla knabino kiel mi... Ni ambaŭ venis el provinco, mi el urbeto, ŝi el la kamparo... Ĉar mi estis iom instruita, mi iĝis sekretariino kaj ĉar ŝi ne estis tia, ŝi iĝis ĉambristino...

— Kiomaĝa ŝi estas?

— Dudektrijara... Mi konas ĉies aĝon, ĉar estas mi, kiu plenskribas la formularojn por la Socia Asekuro...

— Sindonema?..

— Ŝi zorge faras tion, kion oni diras al ŝi fari, kaj mi ne pensas, ke ŝi deziras ŝanĝi la postenon...

— Amantojn?

— Ŝia ripoztago estas sabato...
— Ĉu ŝi estas sufiĉe inteligenta por skribi la leterojn, kiujn vi legis?

— Certe ne.

— Ĉu vi sciis, ke antaŭ pli malpli unu jaro sinjorino Parendon surprizis vin kun sia edzo?

— Mi diris al vi, ke tio okazis unufoje, sed alifoje ŝi eble malfermis kaj refermis la pordon senbrue...

— Ĉu Parendon konfidis al vi, ke de tiam lia edzino rifuzas al li ĉiujn seksajn rilatojn?

— Ili estis tiel maloftaj!

— Kial?

— Ĉar li ne amas ŝin.

— Ne amas ŝin aŭ jam ne amas ŝin?

— Dependas de la senco, kiun oni donas al la vorto ami. Li sendube estis danka al ŝi, ke ŝi edzigis lin kaj dum jaroj li klopodis prui al ŝi tiun dankemon...

Maigret ridetis pensante ke, aliflanke de la muro, du gravaj petrolindustriistoj venintaj el kontraŭaj punktoj de Eŭropo metis sian prosperon inter la manojn de la vireto, pri kiu fraŭlino Svaga kaj li tiele parolis...

Por ili, li ne estis senkaraktera gnomo, duone impotenta, refermita sur sin mem kaj remaĉanta malsanigajn pensojn, sed unu el la eminentuloj de mara juro. Ĉu ĉiuj tri ne estis ludantaj per centoj da milionoj, dum sinjorino Parendon, rabiema aŭ elĉerpita, vestiĝis por sia rendevuo je la kvara?

— Vi ne volas sidiĝi?

— Mi kredas, ke mi nun iros ĵeti ekrigardon apude.

— Vi trovos tie nur Julien Baud, ĉar Tortu estas en la Justicpalaco.

Li faris svagan geston.

— Bone! Nu, Julien Baud.

Maigret povintus kredi, ke li eniris en alian apartamenton. Kiom la cetera domo estis orda, rigidigita en soleneco iam ordonita de prezidanto Gassin de Beaulieu, tiom la malordo kaj la malzorgo mirfrapis ekde la unua rigardo en la oficejo, kiun Renato Tortu okupis kune kun la juna Julien Baud.

Apud la fenestro skribotablo, kian oni trovas en ĉiuj negocoj, estis superŝutita per dosieroj, kaj estis verdaj dosierujoj sur bretaroj el abiligno, kiujn oni stakigis unu super la aliaj laŭmezure de la bezonoj. Estis eĉ iuj kuŝantaj sur la planko, senpere sur la vaksita pargeto.

Kaj la skribotablo de Julien Baud estis iama kuireja tablo kovrita per pakpapero fiksita per prempingloj, kaj ĉe la muro fotoj de nudaj virinoj, eltonditaj el magazinoj, estis algluitaj per glubendo. Baud estis okupata afrankante kovertojn, kiujn li pesis unuope, kiam la komisaro ŝovis la pordon. Li levis la kapon kaj rigardis lin sen miro, sen emocio, ŝajnante scivoli, kion li venis fari.

— Vi serĉas Tortu?

— Ne. Mi scias, ke li estas en la Palaco.

— Li baldaŭ revenos.

— Ne lin mi serĉas.

— Nu, kiun?

— Neniun.

Belkorpa knabo, rufhara, kun lentugoj sur la vangoj. Liaj fajencbluaj okuloj esprimis absolutan kvieton.

— Vi volas sidiĝi?

— Ne...

— Laŭ via plaĉo...

Li plupesis la leterojn, inter kiuj kelkaj estis grandformataj, el griza papero, kaj poste li konsultis libreton indikantan la poŝtajn tarifojn laŭ la landoj.

— Tio amuzas vin? — demandis Maigret.

— Sciu, ke por mi, ĉefe gravas esti en Parizo...

Li havis iom da alloga akcento, plidaŭrigis iujn silabojn.

— De kie vi venas?

— De Morges... Borde de Lemanalago... Ĉu vi konas?

— Mi trapasis...

— Estas bele, ĉu ne?

La “bele” iĝis beeele kaj la “ĉu ne” kantis.

— Estas bele, jes... Kion vi opinias pri tiu ĉi domo?

Li miskomprenis la sencon de la vorto “domo”.

— Ĝi estas granda...

— Kiel vi rilatas kun sinjoro Parendon?

— Mi ne multe vidas lin... Mi ĉi tie gluas la markojn, iras al la poŝto, faras la aĉetojn, ŝnurligas la pakojn... Mi ne estas iu tre grava... De tempo al tempo, la ĉefo eniras en la oficejon kaj frapetas mian ŝultron, demandante: “En ordo, junulo?”

» La servistoj nomas min la malgranda sviso, kvankam mi altas unu metron okdek ĉe la staturmezurilo.

— Ĉu vi bone rilatas kun fraŭlino Svaga?

— Ŝi estas afabla.

— Kion vi opinias pri ŝi?

— Ankaŭ ŝi, vi scias, estas ĉe la alia flanko de la muro, flanko de la ĉefo.

— Kion vi volas diri?

— Kion mi diras, jen... Ili havas sian laboron tie, kaj ni havas la nian... Kiam la ĉefo bezonas iun, ne estas mi, sed ŝi...

Estis naiveco sur lia vizaĝo, sed la komisaro ne estis certa, ke tiu naiveco ne estis ŝajna.

— Oni diras, ke vi volas iĝi teatra aŭtoro?

— Mi provas verki teatraĵojn... Mi jam verkis du, sed ili estas malbonaj... Kiam oni venas, kiel mi, de la kantono Vaud, necesas unue kutimiĝi al Parizo...

— Tortu helpas vin?

— Helpas min pri kio?

— Por koni Parizon... Ekzemple elirante kun vi...

— Li neniam eliris kun mi... Li havas ion alian por fari...

— Kion?

— Lia fianĉino, liaj kompanoj... Jam je mia alveturo en la Liona Stacidomo, mi komprenis... Tie ĉi, estas ĉiu por si...

— Ĉu vi ofte vidas sinjorinon Parendon?

— Sufiĉe ofte, precipe matene... Kiam ŝi forgesas telefoni al liveranto, ŝi venas al mi...

» — Mia eta Baud, vi estus afabla mendi femuraĵon kaj peti, ke oni tuj liveru ĝin... Se ili havos neniun, faru mallongan viziton al la buĉisto, ĉu vi bonvolas?

» Tiam mi iras al la buĉisto, al la fiŝvendisto, al la spicisto... Mi iras al ŝia botisto, se estas skrapeto ĉe iu ŝuo... Estas ĉiam mia eta Baud... Fari tion aŭ glui markojn...

— Kion vi opinias pri ŝi?

— Eble mi metos ŝin en unu el miaj teatraĵoj.

— Ĉar ŝi estas malmulte ordinara persono?

— Estas neniu ordinara, ĉi tie... Ĉiuj estas frenezaj...

— Ankaŭ via ĉefo?

— Li estas inteligenta, estas certe: se ne tiel, li ne farus la metion, kiun li faras, sed li estas maniulo, ĉu ne?.. Per la tuta mono, kiun li perlaboras, li povus tamen fari ion alian, ol resti sidanta malantaŭ sia skribotablo aŭ en fotelo... Li ne estas tre fortika, certe, sed tio ne malhelpas...

— Vi konis liajn rilatojn kun fraŭlino Svaga?

— Ĉiuj scias tion... Sed li povus havi por si dek, li povus havi cent, se vi vidas, pri kio mi aludas...

— Kaj liaj rilatoj kun sia edzino?..

— Kiuj rilatoj? Ili vivas en la sama domo, renkontiĝas en la koridoroj, kiel homoj kruciĝas sur la trotuaro... Iam, mi devis eniri en la manĝo-ĉambron dum la tagmanĝo, ĉar mi estis sola en la oficejo kaj ĵus ricevis urĝan telegramon... Nu! ĉiuj sidis kiel, en restoracio, vespermanĝantoj, kiuj ne konas sin...

— Vi ŝajnas ne tre ami ilin...

— Mi ne tiel malbone sukcesis... Ili provizas min per teatraj personoj...

— Komikaj?

— Komikaj kaj dramaj samtempe... Kiel la vivo...

- Ĉu vi aŭdis pri la leteroj?
 - Kompreneble...
 - Ĉu vi havas ideon pri tiu, kiu skribis ilin?
 - Povus esti ĉiuj... Povus esti mi...
 - Vi faris tion?
 - Ne... Mi ne pensis pri tio...
 - Ĉu la junulino bone rilatas kun vi?
 - Fraŭlino Bambi?
- Li ŝultrolevis.

— Mi scivolas, ĉu ŝi rekonas min sur la strato. Kiam ŝi bezonas ion, paperon, tondilon, kion ajn, ŝi eniras kaj servas sin dirante nenion, kaj poste same foriras...

- Orgojla?
- Eble ne... Eble tio estas ŝia karaktero?..
- Ĉu ankaŭ vi kredas, ke povus okazi dramo?

Li rigardis Maigret per siaj grandaj bluaj okuloj.

— Dramo povas okazi ĉie... Vidu, lastan jaron, iun tagon kun tiel bela suno kiel hodiaŭ, bona maljunulineto, kiu trotetis, estis faligata per aŭtobuso ĝuste antaŭ sia domo... Nu, kelkajn sekundojn antaŭe, ŝi ne sciis tion...

Aŭdiĝis rapidaj paŝoj en la koridoro. Knabo pli malpli tridekjara, brunulo, mezkreska, haltis abrupte en la pordokadro.

— Eniru, sinjoro Tortu...

Li havis tekon enmane kaj aspektis grava.

— Komisararo Maigret, mi supozas?

— Via supozo estas ĝusta.

— Ĉu min vi volas vidi? Ĉu vi longe atendis min?

— Fakte, mi atendas neniun...

Li estis iom bela knabo, kun malhelaj haroj, bone desegnitaj trajtoj, agresiva rigardo. Oni divenis lin decida sukcesi en la vivo.

— Ĉu vi ne sidiĝas? — li demandis paŝante al la skribotablo, sur kiun li metis sian tekon.

— Mi restis sidanta grandan parton de la tago. Ni babilis, via juna kolego kaj mi...

La vorto kolego videble ŝokis Renaton Tortu, kiu ĵetis malbonan rigardon al la Vaudano.

— Mi havis gravan aferon en la Justicpalaco...

— Mi scias... Ĉu vi ofte pledas?

— Ĉiufoje, kiam akordiĝo montriĝas neebla... Magistro Parendon malofte aperas persone antaŭ la juĝistoj... Ni preparas la dosierojn, kaj estas mi, kiu poste estas komisiita...

— Mi komprenas...

Tiu homo ne dubis pri sia graveco.

— Kion vi opinias pri magistro Parendon?

— Kiel homo aŭ kiel juristo?

— Ambaŭ.

— Kiel juristo, li delonge superas ĉiujn siajn kunfratojn, kaj neniu estas tiel lerta kiel li por malkovri la malfortan punkton en la argumentado de la kontraŭulo.

— La homo?

— Laborante por li, estante, por tiel diri, lia sola kunlaboranto, mi devas ne prijuĝi lin tiurilate.

— Vi trovas lin vundebla?

— Mi ne estus pensinta pri tiu vorto... Mi diru, ke ĉe lia loko kaj en lia aĝo, mi havus pli aktivan vivon...

— Ĉeestante en la akceptoj, kiujn donas lia edzino, ekzemple, irante al teatro kun ŝi aŭ vespermangante en la urbo?

— Eble... Oni ne vivas nur inter libroj kaj dosieroj...

— Ĉu vi legis la leterojn?

— Magistro Parendon montris al mi iliajn fotokopiojn.

— Vi kredas je ŝerco?

— Eble... Mi konfesas al vi, ke mi ne multe pensis pri tio...

— Ili tamen anoncas dramon pli malpli baldaŭan en la domo...

Tortu diris nenion. Li eltiris paperojn el sia teko kaj ordigis lin en la dosierujojn.

— Ĉu vi edzinigus junulinon, kiu estus sinjorino Parendon pli juna?

Tortu rigardis lin kun miro.

— Mi estas jam fianĉo, ĉu oni ne diris tion al vi? Do tute ne temas...

— Tio estas maniero demandi vin, kion vi opinias pri ŝi...

— Ŝi estas aktiva, inteligenta kaj ŝi kapablas prizorgi rilatojn kun...

Li rapide rigardis direkte al la pordo, kaj oni ekvidis, en ties kadro, tiun, pri kiu oni precize nun estis parolanta. Ŝi surhavis mantelon el leoparda pelto sur robo el nigra silko. Aŭ ŝi estis elironta, aŭ ŝi jam revenis.

— Vi estas ankoraŭ ĉi tie, — ŝi miris fiksante rigardon fridan kaj trankvilan al la komisaro.

— Kiel vi vidas...

Estis malfacile scii, kiom longe ŝi estis en la koridoro kaj kiun parton de la konversacio ŝi aŭdis. Maigret komprenis, kion fraŭlino Svaga esprimis parolante pri domo, kie oni neniam sciis, ĉu oni estas gvatita.

— Mia eta Baud, ĉu vi volas telefoni tuj al la grafino de Prange, ke mi havos almenaŭ kvaronhoran malfruiĝon, ĉar mi lastmomente estis retenita? Fraŭlino Svaga estas okupita kun mia edzo kaj tiuj sinjoroj...

Ŝi eliris post lasta kaj malmilda rigardo al Maigret. Julien Baud ŝaltis la telefonon. Koncerne Tortu, li certe estis kontenta ĉar, se sinjorino Parendon aŭdis liajn lastajn respondojn, ŝi povis nur esti dankema al li.

— Ha lo!.. Ĉu mi bone estas ĉe grafino de Prange?..

Maigret iom ŝultrolevis kaj eliris el la ĉambro. Julien Baud amuzis lin kaj li ne certis, ke la knabo ne faros karieron de drama aŭtoro. Koncerne Tortu, li ne ŝatis lin, nenial. La pordo de fraŭlino Svaga estis malferma, sed la oficejo estis malplena. Preterpasante la kabineton de Parendon, li aŭdis murmuron de voĉoj.

En la momento, kiam li atingis la vestejon por preni sian ĉapelon, Ferdinando ekaperis kvazaŭ hazarde.

— Ĉu vi staras la tutan tagon apud la pordo?

— Ne, sinjoro komisaro... Mi nur pensis, ke vi baldaŭ eliros...
La sinjorino eliris antaŭ kelkaj minutoj...

- Mi scias... Ĉu vi estis en malliberejo, Ferdinando?
- Nur militista malliberejo, en Afriko...
- Vi estas franco?
- Mi estas el Aubagne...
- Kial do vi rekrutiĝis ĉe Fremdula Legio?
- Mi estis juna... Mi faris kelkajn stultaĵojn...
- En Aubagne?
- En Toulon... Pro malbonaj amikiĝoj... Jen... Kiam mi ekkomprenis, ke tio malbone finiĝos, mi rekrutiĝis ĉe la Legio, dirante, ke mi estas belgo...
- Ĉu vi poste ne plu havis problemojn?
- Jam ok jarojn mi estas je la servo de sinjoro Parendon kaj li neniam plendis pri mi...
- Vi ŝatas tiun postenon?
- Estas ja pli malbonaj...
- Sinjoro Parendon estas afabla kun vi?
- Li estas elstare bona homo...
- Kaj la sinjorino?
- Inter ni dirite, ŝi estas kamelo.
- Ŝi turmentadas vin?
- Ŝi turmentadas ĉiujn... Ŝi estas ĉie, okupiĝas pri ĉio, plendas pri ĉio... Feliĉe mi havas mian ĉambron super la garaĝo...
- Por akcepti viajn amatinetojn?
- Se mi malfeliĉe farus tion, kaj ŝi tion eksciis, ŝi tuj maldungus min... Laŭ ŝi, la servistoj devus esti kastritaj... Ne, sed esti tie ebligas al mi libere spiri... Tio ankaŭ ebligas al mi eliri, kiam mi deziras, kvankam mi estas konektita kun la apartamento per sonorilo kaj supozata esti vokebla, kiel ŝi diras, dudek kvar horojn dum la tuta tago...
- Ŝi jam vokis vin nokte?
- Tri- aŭ kvarfoje... Sendube por certigi, ke mi estis tie...
- Je kiu preteksto?
- Iam, ŝi estis aŭdinta suspektindan bruon kaj ŝi faris kun mi la rondiron tra la ĉambroj por serĉi rompŝteliston...
- Tio estis kato?

— Estas nek kato, nek hundo en la domo... Tion ŝi ne elportus... Kiam sinjoro Gus estis pli juna, li petis junan hundon kiel Kristnaskan donacon, sed li ricevis anstataŭe elektran trajnon... Mi neniam vidis knabon tiel furioziĝi...

— La aliajn fojojn...

— Alian fojon, estis brulodoro... La trian... Atendu... Ha! jes... Ŝi aŭskultis ĉe la pordo de la sinjoro kaj ne aŭdis lian spiron... Ŝi sendis min vidi, ĉu nenio okazis al li...

— Ĉu ŝi ne povis iri mem?

— Mi supozas, ke ŝi havis siajn kialojn... Rimarku, ke mi ne plendas... Ĉar ŝi eliras ĉiun posttagmezon kaj preskaŭ ĉiuvespere, estas longaj momentoj de trankvilo...

— Vi bone rilatas al Liza?

— Ne tro malbone... Ŝi estas bela knabino... Dum iu tempo... Nu, vi komprenas, kion mi volas diri... Ŝi bezonas ŝanĝi... Preskaŭ ĉiun sabaton estas alia... Do, ĉar mi ne ŝatas partigi...

— Sinjorino Vauquin?

— Maljuna bovino!

— Ŝi ne amas vin?

— Ŝi kalkulas niajn porciojn, kvazaŭ ni estus pensionuloj kaj ŝi estas ankoraŭ pli strikta por vino, sendube ĉar ŝia edzo estas ebrulo, kiu batas ŝin almenaŭ du fojojn en la semajno... Pro tio, ŝi rankoras kontraŭ ĉiuj viroj...

— Sinjorino Marchand?

— Mi vidas ŝin nur ŝovantan sian polvosuĉilon... Tiu virino ne naskiĝis por paroli, sed por movi la lipojn, kiam ŝi estas sola... Eble ŝi recitas preĝojn?..

— La fraŭlino?

— Ŝi ne estas fiera nek afektema... Domaĝe, ke ŝi ĉiam estas tiel malgaja.

— Vi kredas, ke ŝi havas amĉagrenon?

— Mi ne scias. Eble estas la aero de la domo...

— Vi aŭdis pri la leteroj?

Li ŝajnis ĝenata.

— Prefere diri al vi la veron... Jes... Sed mi ne legis ilin...

- Kiu parolis al vi pri ili?
- Ankoraŭ pli ĝenata, li ŝajnis serĉi en sia memoro.
- Mi ne scias...Mi iras, mi venas, mi diras kelkajn vortojn al unu, kelkajn vortojn al alia...
- Fraŭlino Svaga?
- Ne, ŝi neniam parolas pri la aferoj de la sinjoro.
- Sinjoro Tortu?
- Tiu ĉi rigardas min, kvazaŭ li estus dua ĉefo.
- Julien Baud?
- Eble... Vere, mi jam ne scias... Eble estis en la servistejo...
- Vi scias, ĉu estas armiloj en la domo?
- La sinjoro havas kolton 38 en la tirkesto de sia noktotablo, sed mi neniam vidis kartoĉojn en la ĉambro.
- Estas vi, kiu ordigas lian ĉambron?
- Tio estas parto de miaj funkcioj. Mi ankaŭ servas ĉetable, kompreneble.
- Vi ne konas aliajn armilojn?
- La ludileto de la sinjorino, iu 6.33 fabrikita en Herstal... Necesus pafi el proksime por suferigi iun...
- Ĉu vi sentis, lastatempe, iun ŝanĝon en la etoso de la domo?
- Li ŝajnis serĉi.
- Estas eble. Ĉetable, ili neniam multe interparolas. Nun, mi povus diri, ke ili jam tute ne interparolas... Kelkfoje nur kelkajn frazojn inter sinjoro Gus kaj la fraŭlino...
- Vi kredas je la leteroj?
- Proksimume kiel je astrologio... Laŭ la horoskopoj de la gazeto, mi devus, almenaŭ unufoje en ĉiu semajno, ricevi grandan monsumon...
- Vi do ne opinias, ke io povas okazi?
- Ne pro la leteroj.
- Pro kio?
- Mi ne scias...
- Sinjoro Parendon ŝajnas al vi bizara?
- Dependas de tio, kion oni nomas bizara... Ĉiu havas sian

propran ideon pri la vivo, kiun li havas... Se li estas kontenta tiel... Ĉiuokaze, li ne estas freneza... Mi eĉ dirus: male...

— Estus ŝi, kiu estus freneza?

— Ankaŭ ne! Ho tute ne! Tiu virino estas ruza kiel vulpo...

— Mi dankas vin, Ferdinando.

— Mi faris mian plejblon, sinjoro komisaro... Mi spertis, ke kun la polico estas pli bone malkaŝe paroli...

La pordo refermiĝis malantaŭ Maigret, kiu piede malsupreniris la larĝan ŝtuparon kun balustrado el fera artaĵo. Li mansignis al la pordisto galonita kvazaŭ pordisto de palaco kaj retrovis kun ĝua suspiro la freŝan eksteran aeron.

Li rememoris pri simpatia startrinkejo ĉe la angulo de la aveno Marigny kaj de la strato de la Cirko, kaj li baldaŭ alkubutiĝis al ties verŝtablo. Li serĉis kion li trinku, kaj fine mendis grandan glason da biero. La atmosfero de la Parendon-oj ankoraŭ gluiĝis al lia korpo. Sed ĉu ne estus same, se li estus pasinta tiom da tempo en kiu ajn familio?

Eble pli malaltgrade. Sendube li estus trovinta la samajn rankorojn, la samajn etanimecojn, la samajn timoj, ĉiuokaze la saman nekoherecon.

— Ne filozofu, Maigret!

Ĉu li ne malpermesis al si, principe, pensi? Bone! Li ne vidis la du infanojn, nek la kuiristinon, nek la mastrumistinon. Li nur ekvidis de malproksime la ĉambristinon en nigra uniformo, broditaj antaŭtuketo kaj kufo.

Ĉar li troviĝis ĉe la angulo de strato de la Cirko, li memoris pri doktoro Martin, la persona kuracisto de Parendon.

— Kiom mi ŝuldas?

Li ekvidis lian ŝildon antaŭ la konstruaĵo, supreniris al la tria etaĝo, estis enkondukita en atendejon, kie troviĝis jam tri personoj kaj, senkuraĝigita, li foriris.

— Vi ne atendas la doktoron?

— Mi ne venis por konsulto... Mi telefonos al li...

— Kiu nomo?

— Komisaro Maigret...

— Ĉu vi ne volas, ke mi avertu lin, ke vi estas ĉi tie?

— Mi preferas ne atendigi pli longe liajn pacientojn.

Estis la alia Parendon, la frato, sed ankaŭ li estis kuracisto kaj Maigret sufiĉe bone konis, dank' al sia amiko Pardon, la vivon de la parizaj kuracistoj.

Li ne emis preni aŭtobuson, nek la metroon. Li sentis sin laca, ŝvela pro laceco, kaj lasis sin fali sur la benkon de taksio.

— Quai des Orfèvres...

— Jes, sinjoro Maigret...

Tio jam ne plezurigis lin. Antaŭe, li iom fieris, ke oni tiel rekonis lin sed, de kelkaj jaroj, tio pli iritis lin.

Kiel li aspektus, se nenio okazus ĉe la avenuo Marigny? Li eĉ ne kuraĝis paroli pri la leteroj ĉe la raporto. De du tagoj, li neglektis sian oficejon, pasigis la plej grandan parton de sia tempo en apartamento, kie homoj havis vivon, kiu ne koncernis lin.

Estis kurantaj aferoj, feliĉe ne tre gravaj, pri kiuj li tamen devis zorgi.

Ĉu estis la leteroj, kaj plie la telefonvoko de la dek-dua, kiuj misformis lian vidon de la homoj? Li ne povis pensi pri sinjorino Parendon kiel pri ordinara virino, kiun oni renkontas surstrate. Li revidis ŝin, patosan en la tuta bluo de ŝia buduaro kaj de ŝia negliĝo, ludantan antaŭ li specon de tragedio.

Ankaŭ Parendon ĉesis esti homo kiel la aliaj. La gnomo rigardis lin per siaj helaj okuloj, kiujn dikigis la dikaj okulvitroj, kaj Maigret vane provis legi en ili lian penson.

La aliaj... fraŭlino Svaga... Tiu granda rufa diablo, Julien Baud... Tortu subite rigardanta al la pordo, kie sinjorino Parendon aperis kvazaŭ mirakle...

Li ŝultrolevis kaj, ĉar la veturilo haltis antaŭ la pordo de K. P., li esploris siajn poŝojn serĉante monon.

Deko da inspektoroj, ĉiuj havantaj problemon por submeti al li, pasis tra lia oficejo. Li legis la poŝtaĵojn alvenintajn dum lia foresto, subskribis stakon da dokumentoj, sed dum la tuta

tempo, kiam li tiel laboris en la orumita kvieto de sia oficejo, la domo de avenuo Marigny restis kiel fono.

Li sentis ĝenon, kiun li ne sukcesis forigi. Kaj tamen li faris ĝis nun ĉion, kio estis ebla al li. Neniu krimo, neniu delikto okazis. Neniu oficiale vokis la policon por preciza faro. Neniu plendo estis depoziciita.

Li tamen dediĉis horojn por studi la malgrandan mondon, kiu gravitis ĉirkaŭ Emilo Parendon.

Li vane serĉis precedencon en sia memoro. Li tamen konis la plej diversajn situaciojn.

Je la kvina kaj kvarono, oni alportis al li pneŭmatikan depeŝon, kiu ĵus alvenis kaj li tuj rekonis la bastonetajn literojn.

La stampo indikis, ke la letero estis enpoŝtigita je la dek-sesa horo tridek ĉe la poŝtoficejo de strato de Miromesnil. Tio estas kvaronhoron post lia foriro el ĉe Parendon.

Li detondis la bendon laŭ la punktolinio. Pro la dimensioj de la folio, la literoj estis pli malgrandaj ol en la antaŭaj mesaĝoj kaj Maigret povis konstati, komparante ilin, ke ĉi tiu estis skribita pli rapide, kun malpli da zorgo, eble en speco de febro.

Sinjoro fakkomisaro,

Kiam mi skribis al vi mian unuan leteron kaj petis vin respondi al mi pere de anonceto, mi ne povis imagi al mi, ke vi pelus vin, kun mallevita kapo, en tiun aferon, pri kiu mi intencis, sekve, doni al vi nemalhaveblajn precizigojn.

Via trohastemo fuŝis ĉion kaj nun vi certe konscias mem, ke vi vadas. Hodiaŭ vi, por tiel diri, provokis la murdiston kaj mi estas konvinkita, ke kaŭze de vi, li sentos sin devigata frapi.

Mi eble eraras, sed mi kredas, ke tio estos en la venontaj horoj. Mi jam ne povas helpi vin. Mi bedaŭras tion. Mi ne rankoras kontraŭ vi.

Maigret legis kaj relegis tiun bileton gravmiene, paŝis al la pordo por voki Janvier kaj Lapointe. Lucas forestis.

— Legu tion, infanoj...

Li observis ilin kun certa malkvieteco, kvazaŭ por malkovri, ĉu iliaj reagoj estas la samaj, kiel la liaj. Ili ja ne estis toksitaj per la horoj pasigitaj en la apartamento. Ili juĝis por tiel diri laŭ pruvopecoj.

Kune klinitaj super la folio, ili elmontris kreskantan intereson, fariĝis zorgoplenaj.

— Ŝajnas, ke tio preciziĝas, — flustris Janvier metante la pneŭmatikan depeŝon sur la tablon.

Lapointe, siaflanke, demandis:

— Al kio similas tiuj homoj?

— Al ĉiuj kaj al neniu... Kion mi demandas al mi, estas, kion ni povas fari... Mi ne povas lasi homon konstante en la apartamento, kaj cetere tio neniel utilis... La lokaloj estas tiel vastaj, ke kio ajn povas okazi ĉe unu ekstremo, sen tio, ke oni rimarkas ĝin ĉe la alia ekstremo... Postenigi iun en la konstruaĵo?.. Tion mi faros ĉi-nokte, pro konscienco-skrupulo, sed se tiu mesaĝo ne estas ŝerco, la frapo ne venos de ekstere...

» Vi estas libera, Lapointe?

— Mi havas nenion specialan por fari, ĉefo.

— Tiukaze vi iros tien. En la pordistejo, vi trovos la pordiston, iu Lamure, kiu iam laboris en strato de Saussaies. Vi pasigos la nokton en la ĉambro, grimpane de tempo al tempo al la unua etaĝo. Petu Lamure, ke li donu al vi liston de la loĝantoj de la konstruaĵo, ankaŭ de la servistaro, kaj kontrolu la enirojn kaj elirojn...

— Mi komprenas.

— Kion vi komprenas?

— Ke tiamaniere, se okazos io, ni havos almenaŭ bazon...

Estis vere, sed la komisaro malinklinis prikonsideri la situacion sub tiu angulo. Se okazus io... Bone! Ĉar ne temis pri ŝtelo, povus temi nur pri murdo... Kies murdo?.. Farota de kiu?..

Homoj estis parolintaj al li, estis respondintaj al liaj demandoj, ŝajnis konfesdoni. Ĉu estis lia afero prijuĝi, diable, kiu

mensogas aŭ kiu diras la veron, aŭ ankoraŭ, en tiu tuta historio, ĉu iu estas freneza?

Li iris kaj venis en sian oficejon per grandaj paŝoj preskaŭ rabiaj kaj parolis kvazaŭ por si mem, dum Lapointe kaj Janvier interŝanĝis rigardojn.

— Estas tre simple, sinjoro komisaro... Oni skribas al vi por diri al vi, ke oni mortigos... Tamen, oni ne povas anonci antaŭe, kiu mortigos la alian, nek kiam, nek kiel... Kial oni direktas sin al vi?.. Kial averti vin?.. Nenia!... Por ludi...

Li ekkaptis pipon, kiun li ŝtopis per nervozaj puŝoj de la montrofigro.

— Por kiu oni prenas min, fine?.. Se okazos io, kiel ili diras, oni asertos, ke tio estas mia kulpo... Tiu helblua paperĉifaĵo jam asertas tion... Mi, onidire, agis tro rapide... Kio estis farenda?..

» Atendi, ĝis mi ricevos mortanoncon? Bone! Kaj, se okazos nenio, mi aspektos kiel kreteno, mi estos la sinjoro, kiu malŝparis dum du tagoj la monon de la impostpagantoj.

Janvier konservis sian seriozecon, sed Lapointe ne povis reteni sin de rideto kaj Maigret rimarkis tion. Lia kolero restis dummomente nedecidita kaj li fine ridetis siavice frapetante la ŝultron de sia kunlaboranto.

— Senkulpigigu min, infanoj. Tiu afero fine incitegas min. Tie, ĉiuj paŝas sur la piedpintoj, kaj ankaŭ mi komencis paŝi sur la piedpintoj, kvazaŭ paŝante sur ovojn...

Ĉi-foje pro la bildo de Maigret paŝanta sur ovoj, ankaŭ Janvier estis devigata ridi.

— Tie ĉi, almenaŭ, mi povas eksplodi... Jen estas... Ni serioze parolu... Vi, Lapointe, povas foriri, manĝi ion kaj iri okupi vian postenon en avenuo Marigny... Se io ajn suspektinda okazos, ne hezitu telefoni al mi, eĉ meze en la nokto, al la bulvardo Richard-Levoir...

» Bonan nokton, oldulo... Ĝis morgaŭ... Ni anstataŭos vin ĉirkaŭ la oka matene...

Li iris loki sin antaŭ la fenestron kaj, kun la rigardo sekvanta la fluon de Sejno, daŭrigis, parolante al Janvier:

— Vi enketas nuntempe?

— Mi arestis la du etajn knabojn hodiaŭ matene, du deksexjarajn bubojn... Vi pravis...

— Ĉu vi volas, morgaŭ, iri anstataŭigi Lapointe?.. Tio ŝajnas idiotaĵo, mi scias, sed mi sentas min devigata preni tiujn antaŭzorgojn, kiuj ĉiel servas por nenio...

» Vi vidos, ke, se io okazos, ĉiuj ekscitiĝos kontraŭ mi...

Dum li pronancis la lastan frazon, lia rigardo fiksiĝis sur unu el la kandelabroj de la ponto Saint-Michel.

— Donu al mi la pneŭmatikan depeŝon...

Unu vorto revenis al li, pri kiu li ne atentis antaŭe, kaj li demandis al si, ĉu lia memoro ne trompis lin.

... mi estas konvinkita, ke kaŭze de vi, li sentos sin devigata frapi...

La vorto *frapi* ja estis tie. Kompreneble, tio povis signifi frapi per granda bato. Sed, en la tri biletoj, la anonima korespondanto montris certan zorgegon pri la elekto de la vortoj.

— *Frap*i, ĉu vi aŭdas? La viro kaj la virino, ĉiu havas revolveron. Mi ĵus intencis peti ilin, ke ili donu tiujn al ni, iom kiel oni forprenas alumetojn de infanoj. Sed mi ne povas forpreni de ili ĉiujn kuirejajn tranĉilojn nek ĉiujn papertranĉilojn... Oni frapas ankaŭ per fajrohundoj, kaj ĉar ne mankas tie kamenoj... Nek kandelinoj... Nek statuoj...

Subite ŝanĝante la tonon, li eldiris:

— Provu do fari por mi telefonparolon kun Germain Parendon... Li estas neŭrologo, kiu loĝas en la strato d'Aguesseau, la frato de mia Parendon...

Li profitis la okazon por rebruligi sian pipon. Sidante sur la angulo de la skribotablo, Janvier manipulis la aparaton.

— Ha lo! Mi bone estas ĉe doktoro Parendon?.. Tie ĉi K.P., fraŭlino... La oficejo de komisaro Maigret... La komisaro tre dezirus diri kelkajn vortojn al la doktoro... Kiel?.. en Nico?.. Jes... Momenton...

Ĉar Maigret mansignis al li.

— Demandu ŝin, en kiu hotelo li loĝas...

— Vi estas ankoraŭ ĉe la telefono? Ĉu vi povus diri al mi, kie la doktoro loĝas tie? Ĉe *Negresco*? Jes, tion mi supozas... Mi tamen provos...

— Dum konsultado?

— Ne! Kongreso de infana neŭrologio. Laŭdire la programo estas tre ŝarĝita kaj morgaŭ la doktoro devas prezenti raporton...

— Voku *Negrescon*... Estas la sesa. La laborkunsido certe jam finiĝis... Je la oka, ili certe havos grandan bankedon, ĉe la prefektejo aŭ aliloke... Se ne, iun ajn koktelon...

Ili devis atendi dekon da minutojn ĉar *Negresco* estis ĉiam okupita.

— Ha lo!.. Tie ĉi la K.P. en Parizo, fraŭlino... Bonvolu kunligi min kun doktoro Parendon, mi petas... Parendon, jes... Li estas unu el la kongresanoj...

Janvier metis la manon sur la aparaton.

— Ŝi iras por vidi, ĉu li estas en sia ĉambro aŭ ĉe la koktelo, kiu okazas nun en la granda salono de la interetaĝo...

— Ha lo!.. Jes, doktoro... Senkulpigu min... Mi kunigas vin kun komisaro Maigret...

Tiu ĉi prenis mallerte la aparaton ĉar, lastmomente, li ne plu sciis, kion diri.

— Senkulpigu min, ke mi ĝenas vin, doktoro...

— Mi estis relegonta lastfoje mian raporton...

— Tion mi supozis...Hieraŭ kaj hodiaŭ, mi pasigis iom longajn momentojn kun via frato...

— Kiahazarde vi renkontiĝis?

La voĉo estis gaja, simpatia, multe pli juna, ol Maigret pensis.

— Tio estas iom komplika afero, kaj tial mi permesis al mi voki vin...

— Ĉu mia frato havas malagrablajojn?

— Ĉiaokaze, ne el tiuj, kiuj koncernas nin...

— Ĉu li estas malsana?

— Kion vi opinias pri lia sano?

— Li aspektas multe pli gracila kaj malforta, ol li fakte estas. Mi estus nekapabla rezisti al la tuta laborego, kiun li foje faras en kelkaj tagoj...

Necesis ja daŭrigi ĝis la fino.

— Mi klarigos al vi kiel eble plej mallonge la situacion. Hieraŭ matene, mi ricevis anoniman leteron anoncanta al mi, ke krimo estis probable okazonta...

— Ĉe Emilo?

La voĉo estis ridema.

— Ne. Estus tro longe rakonti al vi, kiel ni alvenis ĝis la apartamento de via frato. Ĉiaokaze, la letero kaj la sekvanta nepre eliris el lia hejmo, ambaŭ skribitaj sur lia leterpapero, kies leterfronton oni fortranĉis...

— Mi supozas, ke mia frato trankviligis vin?.. Tio estis blago de Gus, ĉu ne?..

— Laŭ mia scio, via nevo ne estas inkлина al ŝercoj...

— Estas ĝuste... Ankaŭ ne Bambi, cetere... Mi ne scias, mi... Eble la juna sviso, kiun li dungis kiel oficiston?.. Aŭ iu ĉambristino?..

— Mi ĵus ricevis la trian mesaĝon, ĉi-foje per pneŭmatika depeŝo... Ĝi anoncas, ke la evento estas proksima...

La tono de la kuracisto ŝanĝiĝis.

— Ĉu vi kredas je tio?

— Mi konas la domon nur de hieraŭ...

— Kion Emilo diras pri tio? Mi supozas, ke li ŝultrolevas?

— Li precize ne prenas la aferon tiel leĝere... Mi havas la impreson, male, ke li kredas je reala minaco...

— Kontraŭ kiu?

— Eble kontraŭ li...

— Kiu havas la ideon atenci al li? Kaj kial? Krom sia pasio pri la revizio de la artikolo 64, li estas la plej sendanĝera kaj la plej afabla en la mondo...

— Li tre ĉarmis min...Vi ĵus parolis pri pasio, doktoro... Ĉu vi, kiel neŭrologo, eĉ dirus: manio?..

— En la medicina senco de la vorto, certe ne.

Li fariĝis pli abrupta, ĉar li komprenis la kaŝpenson de la komisararo.

— Sume, vi demandas min, ĉu mi konsideras mian fraton menssana...

— Mi ne iris tiel malproksime...

— Vi gardigas la domon?

— Mi jam sendis tien unu el miaj inspektoroj...

— Ĉu lastatempe mia frato ne devis trakti kun pli malpli suspektindaj homoj?.. Ĉu li ne luktis kontraŭ tro gravaj interesoj?

— Li ne parolis al mi pri siaj aferoj, sed mi scias, ke ankoraŭ hodiaŭ posttagmeze li havis grekan ŝiproprietulon kaj nederlandan ŝiproprietulon en sia oficejo...

— Venas iuj eĉ el Japanio... Restas al ni nur esperi, ke tio vere estas ŝerco... Vi ne havis aliajn demandojn al mi?

Li estis devigata improvizi, dum ĉe la alia fino de la linio la neŭrologo sendube havis antaŭ la okuloj la Promenejon de la Angloj kaj la Bajon de la Anĝeloj en Nico.

— Kion vi opinias pri la ekvilibro de via bofratino?

— Inter ni, kaj tion mi kompreneble ne ripetis ĉe la barilo de la atestantoj, se ĉiuj virinoj estus kiel ŝi, mi estus restinta fraŭlo...

— Mi diris: ekvilibro...

— Mi bone komprenis... Ni supozu, ke ŝi estas ekscesa en ĉio... Kaj ankaŭ, por esti justaj, ke ŝi estas la unua, kiu suferas pro tio...

— Ĉu ŝi estas virino inkлина havi fiksjajn ideojn?

— Certe, kondiĉe, ke tiuj ideoj devenas de precizaj faktoj kaj estas verŝajnaj... Mi povas certigi al vi, ke, se ŝi mensogis al vi, ŝia mensogo estis tiel perfekta, ke vi ne rimarkis ĝin...

— Ĉu vi uzus la vorton histerio?

Estis iom longa silento.

— Mi ne kuraĝus iri tiel malproksime, kvankam mi vidis ŝin en statoj, kiujn oni povas kvalifiki histeriaj... Kvankam ŝi estas hipernervoza, vidu, ŝi trovas, mi ne scias per kiu miraklo, la forton kontroli sin...

— Ĉu vi scias, ke ŝi havas armilon en sia ĉambro?

— Ŝi parolis al mi pri ĝi iun vesperon... Kaj ŝi eĉ montris ĝin al mi... Estas pli ĝuste ludilo...

— Ludilo, kiu povas mortigi... Ĉu vi lasus ĝin al ŝi en ŝia tirkesto?..

— Vi scias, se venus al ŝi la ideo mortigi, ŝi ĉiel sukcesus, per aŭ sen pafarmilo...

— Ankaŭ via frato estas armita...

— Mi scias...

— Vi dirus la samon?

— Ne, mi estas konvinkita, ne nur kiel homo, sed kiel kuracisto, ke mia frato neniam mortigos... La sola afero, kiu povus okazi al li, iun vesperon pro senkuraĝiĝo, estus mortigi sin...

La voĉo ĵus estingiĝis.

— Vi tre amas lin, ĉu ne?

— Ni estas du...

Tiu frazo frapis Maigret-on. Ili ankoraŭ havis la patron, kaj Germain Parendon ja estis edziĝinta. Tamen li diris: “Ni estas du”.

Kvazaŭ ĉiu havus nur la alian en la mondo. Ĉu ankaŭ la edziĝo de la frato estis fiaskinta edziĝo?

Parendon tie skuiĝis, eble rigardis la horon.

— Nu! Ni esperu, ke okazos nenio. Bonan vesperon, sinjoro Maigret...

— Bonan vesperon, sinjoro Parendon...

La komisaro telefonis por trankviliĝi. Nu, tute la malo okazis. Li sentis sin pli maltrankvila parolinte kun la frato de la akvokato: “La sola afero, kiu povus okazi al li, iun vesperon kun senkuraĝiĝo...”

Kaj se precize tio prepariĝis? Se Parendon mem skribis la anonimajn leterojn? Por malhelpi sin agi? Por meti specon de barilo inter la impulso kaj la ago, kiu tentis lin?

Pro tio, Maigret forgesis Janvier, kiu lokiĝis apud la fenestron.

— Vi aŭdis?

— Tion, kion vi diris, jes!

— Li ne amas sian bofratinon... Li estas konvinkita, ke lia frato neniam iun mortigos, sed li estas malpli certa, ke li ne estos tentata iam memmortigi sin...

La suno malaperis, kaj subite kvazaŭ ekmanus io en la mondo. Ne estis ankoraŭ la nokto. Estis senutile eklumigi la lampojn. La komisaro tamen faris tion, kvazaŭ por forpeli la fantomojn.

— Morgaŭ vi vidos la domon kaj vi pli bone komprenos... Nenio malhelpas vin sonorigi, diri al Ferdinando, kiu vi estas kaj promeni tra la apartamento kaj la oficejoj... Ili estas avertitaj... Ili atendas tion...

» Ĉio, kion vi riskas, estas vidi sinjorinon Parendon ekaperi antaŭ vi en la momento, kiam vi malplej atendas tion... Kredeble ŝi povas cirkuli ne movante aeron... Tiam, ŝi rigardos vin, kaj vi sentos vin svage kulpa... Tiun impreson ŝi faras al ĉiuj...

Maigret vokis la oficejan serviston por transdoni al li la subskribitajn dokumentojn kaj la ekspeditajn poŝtaĵojn.

— Nenio nova? Neniu por mi?

— Neniu, sinjoro fakkomisaro...

Maigret ne atendis vizitojn. Tamen mirigis lin la fakto, ke nek Gus, nek lia fratino manifestiĝis. Ili certe estis informitaj, kiel la cetero de la domanaro, pri tio, kio okazis de la antaŭtago. Ili certe aŭdis pri la pridemandadoj de Maigret. Eble ili eĉ ekvidis lin ĉe kurbo de koridoro?

Se, estante dekkvinjara, Maigret estus aŭdinta, ke... Li estus kurinta por demandi la komisaron kun impeteco, kompreneble, eĉ se li devus esti skoldita.

Li konsciis, ke pasis tempo de tiam, ke temis pri alia mondo.

— Ĉu ni trinku glason ĉe *Brasserie Dauphine* kaj ni iru por vespermanĝi, ĉiu en propra hejmo?

Tion ili faris. Maigret piediris sufiĉe longe antaŭ ol preni taksion kaj, kiam lia edzino malfermis la pordon aŭdante liajn paŝojn, li ne havis tro zorgoplenan vizaĝon.

— Kio estas por manĝi?

- La revarmigita tagmanĝo...
- Kaj kio estis ĉe l' tagmanĝo?
- Kasuleto...

Ambaŭ ridetis, sed ŝi tamen divenis lian animstaton.

- Ne maltrankviliĝu, Maigret...

Li nenion diris al ŝi pri la afero, kiu okupis lin. Ĉu ĉiuj aferoj, entute, ne estis similaj?

- Ne vi estas responsa...

Post momento, ŝi aldonis:

— Dum ĉi tiu sezono, malvarmeteco abrupte falas. Prefere mi fermu la fenestron...

Lia unua kontakto kun la vivo estis unue, kiel en la aliaj matenoj, laodoro de la kafo, kaj poste la mano de lia edzino, kiu tuŝis lian ŝultron, kaj fine la vido de sinjorino Maigret, jam freŝa kaj vigla en domrobo kun floroj, kiu donis al li la tason.

Li frotis siajn okulojn kaj iom stulte demandis:

— Ne estis telefonvokoj?

Se estus, tio estus vekinta lin samtempe, kiel ŝin. La kurtenoj estis malfermitaj. La printempo, kvankam frua, daŭris. La suno jam leviĝis kaj la bruoj de la strato precize elstaris.

Li eligis suspiron pro senŝarĝiĝo. Lapointe ne vokis lin. Do, nenio okazis en avenuo Marigny. Li trinkis la duonon de sia taso, ellitiĝis kaj gajete iris al la banĉambro. Li malprave maltrankviliĝis. Li devintus, jam je alveno de la unua bileto, konscii, ke tio ne estis serioza. Li iom hontis, ĉi-matene, ĉar li lasis sin impresi kiel infano, kiu ankoraŭ kredas je historioj pri fantomoj.

— Ĉu vi bone dormis?

— Bonege.

— Ĉu vi kredas, ke vi venos hejmen por tagmanĝi?

— Ĉi-matene, ŝajnas al mi, ke jes.

— Ĉu vi ŝatus fiŝaĵon?

— Rajon kun nigra butero, se vi trovus iun.

Li estis surprizita, ĝenata, duonhoron poste, ŝovante la pordon de sia oficejo, trovante tie Lapointe en fotelo. La povra knabo estis iom pala, somnola. Ne lasinte al li raporton nek enlitiĝante, li preferis atendi lin, sendube ĉar la antaŭan tagon la komisararo elmontris tiom da maltrankvilo.

— Nu, mia eta Lapointe?

La inspektoro ekstaris, dum Maigret sidiĝis antaŭ la amaso da poŝtaĵoj sur sia skribotablo.

— Momenton, mi petas...

Li volis unue certigi, ke ne estis nova anonima letero.

— Bone! Rakontu...

— Mi venis tien iom antaŭ la sesa vespere kaj kontaktis kun Lamure, la pordisto, kiu insistis, ke mi vespermanĝu kun lia edzino kaj li. La unua, kiu eniris en la konstruaĵon post mi, je la sesa kaj dek, estis la juna Parendon, tiu, kiun ili nomas Gus...

Lapointe elpoŝigis libreton por konsulti siajn notojn.

— Li estis sola?

— Jes... Li tenis kelkajn lernolibrojn sur la brako... Poste, kelkajn minutojn pli malfrue, viro kun virineca aspekto, havanta enmane ledsakon... Lamure sciigis al mi, ke li estas la frizisto de la peruano...

» — Certe estas ie festo aŭ granda vesperkunveno... — li trankvile anoncis al mi malplenigante sian glason kun vinaĉo.

» Parenteze, li sola malplenigis botelon kaj estis surprizita, iom ĉagrenita, ke mi ne same faris...

» Nu... Je la sepa kvardek kvin, virino alvenis en aŭto kondukita de ŝoforo, sinjorino Hortense, kiel nomas ŝin la pordisto.

» Ŝi estas unu el la fratinoj de sinjorino Parendon, tiu kiu plejofte eliras kun ŝi. Ŝi edziniĝis al iu sinjoro Benoit-Biguet, viro riĉa kaj grava, kaj ilia ŝoforo estas hispano...

Lapointe ridetis.

— Senkulpigu min, ke mi donas al vi tiujn neinteresajn detalojn sed, ĉar mi havis nenion por fari, mi ĉion notis... Je la oka kaj duono, la limuzino de la peruanoj haltis sub la volbo kaj la paro eliris el la lifto, li en frako, ŝi en luksa vespera robo sub ĉinĉila pelto... Estas aferoj, kiujn oni ne plu ofte vidas...

» Je kvin minutoj antaŭ la naŭa, eliro de sinjorino Parendon kaj sinjorino Hortense... Mi eksciis poste kien ili iris... La ŝoforoj kutimas, reveturinte, veni trinki glason en la pordistejo kun Lamure, kiu ĉiam havas litron da ruĝa vino sub la mano...

» Estis almozdona briĝpartio en la hotelo Crillon, kaj tien ili iris. Ili revenis iom post noktomezo... La fratino supreniris kaj restis dum duona horo supre... Tiam la ŝoforo venis trinki sian glason...

» Neniu atentis pri mi... Mi aspektis kiel negrava kompano...

Plej malfacile estis ne malplenigi la glasojn, kiujn oni donis al mi...

» Fraŭlino Parendon, kiun ili nomas Bambi, venis hejmen proksimume je la unua de la nokto...

— Je kioma horo ŝi estis elirinta?

— Mi ne scias. Mi ne vidis ŝin foriri. Tio signifas, ke ŝi ne manĝis en avenuo de Marigny... Ŝin akompanis junulo, kiun ŝi kisis piede de la ŝtuparo... Ŝi ne ĝenis sin pro ni...

» Mi demandis al Lamure, ĉu tio estis ŝia kutimo... Li respondis, ke jes kaj ke ĉiam estis la sama junulo, sed ke li ne sciis de kie li venis... Li surhavis bluzon kaj velkintajn mokasenojn kaj liaj haroj estis iom longaj...

Ŝajnis, ke Lapointe recitis, luktante kontraŭ endormiĝo, kun la okuloj sur sia libreto.

— Vi ne parolis al mi pri la foriro de fraŭlino Svaga, de Tortu kaj de Julien Baud...

— Mi ne notis tion, efektive, ĉar mi supozis, ke tio estis rutinaj aferoj. Ili malsupreniris, tra la ŝtuparo, je la sesa, disiĝis sur la trotuaro...

— Poste?

— Mi supreniris, du- aŭ trifoje ĝis la kvara etaĝo sed mi nenion vidis nek aŭdis. Mi tiel bone povintus vagi nokte tra preĝejo.

» La peruanoj hejmenvenis ĉirkaŭ la tria de la nokto noktomanĝinte ĉe *Maksim's*. Ili antaŭe ĉeestis al granda kinopremiero, ĉe la Elizeaj Kampoj... Laŭdire ili estas tre parizaj famuloj...

» Estas ĉio pri la nokto... Neniu kato, oportune dirite, ĉar estas neniu besto en la domo, krom la papago de la peruanoj...

» Ĉu mi diris al vi, ke Ferdinando, la ĉefservisto de Parendon-oj, enlitiĝis ĉirkaŭ la deka? Ke la kuiristino foriris je la naŭa vespere?

» Estis Ferdinando, matene, kiu aperis la unua en la korto, je la sepa. Li forlasis la konstruaĵon, ĉar li kutimas iri al la proksima startrinkejo ĉe la strato de la Cirko, por trinki sian unuan kafon

kaj manĝi freŝajn kornbulkojn... Li restis for dum duonhoru... Dume alvenis la kuiristino, kaj ankaŭ la mastrumistino, sinjorino Marchand...

» La ŝoforo malsupreniris el sia ĉambro, apud tiu de Ferdinando, super la garaĝoj, kaj li supreniris por matenmanĝi...

» Mi ne enskribis ĉion tuj. Tial estas iu malordo en miaj notoj. Dum la nokto mi iris dekon da fojoj meti mian oreton al la pordo de Parendon-oj kaj nenion aŭdis...

» La ŝoforo de la peruanoj eligis la Rollson de siaj gemastroj por lavi ĝin kiel ĉiumatene...

Lapointe remetis sian libreton en sian poŝon.

— Estas ĉio, ĉefo. Janvier alvenis. Mi prezentis lin al Lamure, kiu, laŭdire, jam konis lin, kaj mi foriris...

— Nun iru rapide enlitiĝi, mia kara...

Post kelkaj minutoj, la sonorado por la raporto aŭdiĝos en la koridoroj. Maigret ŝtopis pipon, prenis sian papertranĉilon kaj rapide tralegis la poŝtaĵojn.

Li estis trankviligita. Li havis ĉiujn motivojn esti tia. Tamen restis al li iu pezo sur la stomako, svaga antaŭtimo.

Ĉe la direktoro temis ĉefe pri la filo de ministro, kiu je la kvara de la nokto havis aŭto-akcidenton ĉe la angulo de strato Francisko la Unua en malplaĉaj kondiĉoj. Ne nur li estis ebria, sed oni ja ne povis, sen kaŭzi skandalon, riveli la nomon de la junulino, kiu akompanis lin kaj kiun oni devis veturigi al la hospitalo. Koncerne la ŝoforon de la koliziita veturilo, li subite mortis.

— Kion vi pensas pri tio, vi, Maigret?

— Mi? Nenion, sinjoro direktoro.

Kiam temis pri politiko aŭ pri kio ajn rilata al politiko, Maigret jam ne ekzistis. Li havis la arton alpreni tiam svagan aspekton, preskaŭ stupidan.

— Necesas tamen trovi solvon... La gazetoj scias ankoraŭ nenion, sed, post unu aŭ du horoj, ili estos informitaj...

Estis la deka. La telefono sonoris sur la skribotablo de la granda ĉefo, kiu nerveze prenis ĝin.

— Jes, li estas ĉi tie...

Kaj prezentante la parolilon al Maigret:

— Estas por vi...

Li havis antaŭsenton. Li sciis, antaŭ ol meti la aŭskultilon al sia orelo, ke io okazis en la avenuo Marigny, kaj estis efektive la voĉo de Janvier, kiun li aŭdis en la telefono. Ĝi estis mallaŭta, kvazaŭ ĝenata.

— Estas vi, ĉefo?

— Estas mi, jes... Nu, kiu?

Janvier tuj komprenis la sencon de la demando.

— La juna sekretariino...

— Morta?

— Bedaŭrinde.

— Pafo?

— Ne... Tio okazis senbrue... Neniu ion rimarkis... La kuracisto ankoraŭ ne alvenis... Mi vokas vin antaŭ ol havi detalojn, ĉar mi estis sube... Sinjoro Parendon sidas apud mi, konsternita... Ni atendas doktoron Martin tujtuje...

— Ponardita?

— Ne, kun la gorĝo tranĉita...

— Mi tuj venos...

La direktoro kaj liaj kolegoj rigardis lin, surprizitaj vidi lin tiel pala, tiel emociita. Ĉe Quai des Orfèvres, ĉu oni ne ĉiutage laboras en murdo?

— Kiu estas tiu? — demandis la direktoro.

— La sekretariino de Parendon.

— La neŭrologo?

— Ne. Lia frato, la advokato... Mi ricevis anonimajn leterojn...

Li kuris al la pordo sen pliaj klarigoj, paŝis rekte al la oficejo de la inspektoroj...

— Lucas?..

— Tie ĉi, ĉefo...

Li serĉis ĉirkaŭ si.

— Vi, Torrence... Bone... Venu ambaŭ en mian oficejon...

Lucas, kiu estis informita pri la leteroj, demandis:

— Okazis la murdo?

— Jes...

— Parendon?

— La sekretariino... Telefonu al Moers, ke li iru tien kun siaj teknikistoj... Mi vokas la prokurejon...

Estis ĉiam la sama komedio. Dum pli ol unu horo, anstataŭ trankvile labori, li devos doni klarigojn al la vicprokuroro kaj al la enketa juĝisto, kiu estos nomumita.

— Ek, infanoj...

Li estis premegita, kvazaŭ temus pri iu de lia familio. El la tuta domanaro, fraŭlinon Svaga li estus laste supozinta kiel viktimon.

Li estis eksentinta simpation al ŝi. Li ŝatis la manieron samtempe bravan kaj simplan, kun kiu ŝi parolis pri siaj rilatoj kun sia ĉefo. Li konsciis, ke, interne de si, spite al la aĝdiferenco, ŝi sentis por li pasian fidelecon, kiu eble konstituas unu el la plej veraj formoj de amo.

Kial do ŝin oni mortigis?

Li instalas sin en la etan nigran veturilon, dum Lucas sidiĝis ĉe la stirilo kaj la dika Torrence lokis sin malantaŭen.

— Pri kio temas? — li demandis dum la starto.

— Vi ja vidis, — replikis Lucas, kiu komprenis la spiritstaton de Maigret.

Ĉi-lasto ne vidis la stratojn, la preterpasantojn, la de tago al tago verdiĝantajn arbojn, la dikajn aŭtobusojn, kiuj danĝere tanĝis ilin.

Li jam estis tie. Li imagis la malgrandan oficejon de fraŭlino Svaga, kie li sidis apud la fenestro, la antaŭan tagon je la sama horo. Ŝi rekte rigardis lin, kvazaŭ por prezenti al li la sincerecon de sia rigardo. Kaj, kiam ŝi hezitis post iu demando, estis ĉar ŝi serĉis la precizajn vortojn.

Estis jam aŭto antaŭ la pordo, tiu de la kvartala komisaro, kiun Janvier devis averti. Ĉar, kio ajn okazas, necesas obei la administrajn regulojn.

Iu funebra Lamure staris ĉe la sojlo de sia luksega pordistejo.

— Kiu estus kredinta... — li komencis.

Maigret preterpasis lin sen respondi kaj, ĉar la lifto estis ĉe unu el la etaĝoj, impetis en la ŝtuparon. Janvier atendis lin sur la ŝtuparplaceto. Li nenion diris. Ankaŭ li divenis la spiritstaton de la ĉefo. Maigret ne rimarkis, ke Ferdinando, ĉe sia posteno kvazaŭ nenio estus okazinta, prenis lian ĉapelon.

Li impetis en la koridoron, preterpasis la pordon de la oficejo de Parendon, alvenis antaŭ tiu, malfermita, de fraŭlino Svaga. Unue li vidis nur du homojn, la kvartalan komisaron, iun nomitan Lambillote, kiun li ofte renkontis, kaj unu el liaj kunlaborantoj.

Li devis rigardi teren, preskaŭ sub la tablon en la stilo de Ludoviko la XIII-a, kiu servis kiel skribotablo.

Ŝi surhavis printempan migdalverdan robon, probable unuafoje en la sezono, ĉar dum la du antaŭaj tagoj, li vidis ŝin kun malhelblua jupo kaj blanka bluzo. Li tiam pripensis, ke tio certe estas por ŝi speco de uniformo.

Post la faro, ŝi certe deglitis de sia seĝo, kaj ŝia korpo fleksiĝis, strange tordita. Ŝia gorĝo estis malfermita kaj ŝi perdis grandegan kvanton da sango, kiu certe estis ankoraŭ malvarmeta.

Li restis dum iom da tempo, antaŭ ol konscii, ke Lambillote manpremis al li.

— Vi konis ŝin?

Li rigardis lin, mirigita vidi Maigret tiel emociita antaŭ kadavro.

— Mi konis ŝin, jes... — li diris per raŭka voĉo.

Kaj li impetis en la oficejon de la fundo, kie Julien Baud kun ruĝaj okuloj ekstaris antaŭ li. Lia spiro odoris je alkoholo. Estis botelo da konjako sur la tablo. En sia angulo, Renato Tortu tenis ambaŭmane sian frunton.

— Ĉu ci trovis ŝin?

La “ci” nature venis, ĉar la granda vaudano subite aspektis kiel bubo.

— Jes, sinjoro...

— Ci aŭdis ion? ... Ŝi kriis?.. Ŝi ĝemis?..

— Eĉ ne...

Li malfacile parolis. Lia gorĝo restis nodita kaj larmoj fluis el liaj bluaj okuloj.

— Senkulpigu min... Estas la unua fojo...

Ŝajnis, ke li atendis tiun momenton por eksingulti, kaj li prenis sian tukon el sia poŝo.

— Mi... Momenton... Pardonu...

Li ĝissate ploris, staranta meze de la ĉambro, aspektante pli alta ol sia metro okdek. Aŭdiĝis eta seka bruo. Tio estis la piptubo de Maigret, kiu krakis sub la premo de la makzelo. La pip-forneto falis teren kaj li kliniĝis por pluki ĝin, enmetis ĝin en sian poŝon.

— Mi petas vian pardonon... Mi ne povas kontraŭstari...

Li reakiris spiron, viŝis siajn okulojn, ĵetis ekrigardon al la konjakbotelo sed jam ne kuraĝis tuŝi ĝin.

— Ŝi venis ĉi tien ĉirkaŭ la naŭa kaj dek minutoj por alporti al mi komparendajn dokumentojn por provlego... Ĉi-rilate, mi jam ne scias, kien mi metis ilin... Tio estas la protokolo de la hieraŭa kunsido, kun notoj, referencoj... Mi probable lasis ilin en ŝia oficejo... Ne... Jen! Ili estas sur mia tablo...

Ĉifitaj de streĉita mano.

— Ŝi petis min redoni ilin al ŝi tuj post kiam mi estos fininta... Mi iris tien...

— Je kioma horo?

— Mi ne scias... Mi certe laboris dum proksimume tridek minutoj... Mi estis tute gaja, tute kontenta... Mi ŝatas labori por ŝi... Mi rigardis... Mi ne vidis ŝin... Poste, mallevante la okulojn...

Estis Maigret, kiu verŝis al li iom da konjako en la glason, kiun Ferdinando alportis.

— Ŝi ankoraŭ spiris?

Li kapneis.

— La prokurorejo, ĉefo...

— Ankaŭ vi nenion aŭdis, sinjoro Tortu?

— Nenion...

— Vi restis ĉi tie la tutan tempon?

— Ne... Mi iris vidi sinjoron Parendon, kun kiu mi havis

kunparoladon dum deko da minutoj pri la afero, kiun mi prizorgis hieraŭ en la Justicpalaco...

— Kioma horo estis?

— Mi ne rigardis mian horloĝon... Proksimume la naŭa kaj duono...

— Kia li estis?

— Kiel kutime...

— Sola?

— Fraŭlino Svaga estis kun li...

— Ĉu ŝi eliris tuj post via alveno?

— Kelkajn momentojn poste...

Ankaŭ Maigret estus volonte trinkinta gluton da konjako, sed li ne kuraĝis.

Atendis lin la formalaĵoj. Tio grumblogis lin, sed, finfine, ne estis malbonaĵo, ĉar tio devigis lin eliri de sia koŝmaro.

La Prokurorejo nomumis juĝiston Daumas, kun kiu li plurfoje laboris, simpatian homon, iom timidan, kies nura manko estis troa detalemo. Li estis ĉirkaŭ kvardekjara; li havis ĉe sia flanko vicprokuron De Claes, altan blondulon, tre maldikan, ĉiam elegante vestitan, kiu ĉiam tenis enmane, somere kaj vintre, paron da helaj gantoj.

— Kion vi opinias pri tio, Maigret? Oni diras al mi, ke vi havis inspektoron en la konstruaĵo? Vi suspektis dramon?

Maigret ŝultrolevis, faris svagan geston.

— Tio estus tro longa por klarigi al vi... Hieraŭ kaj antaŭhieraŭ, sekve de anonimaj mesaĝoj, mi pasigis praktike mian tutan tempon en tiu ĉi domo.

— La mesaĝoj indikis la viktimon?

— Ne, jen la problemo. Precize tial la murdon estis neeble eviti. Estus necese starigi policiston malantaŭ ĉiun el la loĝantoj, sekvi ilin paŝon post paŝo tra la loĝejo. Lapointe pasigis la nokton malsupre... Hodiaŭ matene Janvier venis anstataŭi lin...

Tiu ĉi staris en angulo, kun mallecita kapo. Oni aŭdis en la korto la ŝprucaĵon per kiu la ŝoforo de la peruanoj lavis la Rollson.

— Ĉi-rilate, Janvier, kiu avertis vin?..

— Ferdinando... Li sciis, ke mi estis malsupre... Mi estis parolinta kun li...

Aŭdiĝis pezaj paŝoj en la koridoro. Estis la specialistoj, kiuj alvenis siavice kun siaj aparatoj. Malgranda viro ronda estis kurioze miksitaj al ilia grupo kaj li rigardis la personojn kunvenintajn en la ĉambro ne sciante, al kiu turni sin.

— Doktoro Martin... — li fine flustris. — Mi petas pardonon, ke mi alvenas tiel malfrue, sed mi havis pacientinon en mia kabineto kaj la tempo por ke ŝi revestu sin...

Li vidis la kadavron, malfermis sian tekon, genuiĝis sur la pargeto. Li estis la malplej emociita el ĉiuj.

— Ŝi estas mortinta, kompreneble.

— Ĉu subita morto?

— Ŝi certe pluivivis kelkajn sekundojn, ni diru tridek aŭ kvardek sekundojn kaj, kun la gorgo tranĉita, ŝi havis neniun eblon krii...

Li montris objekton, kiun la tablo parte kaŝis, la skrapilon samtempe akran kaj tre tranĉan, kiun Maigret rimarkis la antaŭan tagon.. Ĝi estis nun gluiĝinta en la densa sangoflako.

La komisaro kontraŭvole rigardis la vizaĝon de la junulino, ŝiajn flankenŝovitajn okulvitrojn, ŝiajn okulojn blujajn kaj fiksaĵajn.

— Ĉu vi ne volus fermi al ŝi la okulojn, doktoro?

Ne ofte okazis al li, krom kiam li debutis, esti tiel skuita antaŭ kadavro.

Kiam la kuracisto estis obeonta, Moers tiris lin je la maniko.

— La fotoj... — li memorigis al li.

— Estas vere... Ne... Faru nenion...

Estis li, kiu ne plu devis rigardi. Necesis ankoraŭ atendi la juĝkuraciston. Doktoro Martin, tre vigla malgraŭ sia obezeco, demandis:

— Ĉu mi povas iri, sinjoroj?

Poste, rigardante ilin laŭvice, li fine turnis sin al Maigret.

— Vi ja estas komisaro Maigret?.. Mi demandas al mi, ĉu mi ne devus iri vidi sinjoron Parendon... Ĉu vi scias, kie li estas?

- En sia oficejo, mi supozas...
- Li estas informita?.. Li vidis?..
- Probable...

Reale, neniu sciis ion precizan. Estis nekohereco en la aero. Fotografisto aranĝis grandegan aparaton sur tripiedo dum grizhara viro prenis mezurojn sur la planko kaj la registristo de la enketa juĝisto skribaĉis sur libreto.

Lucas kaj Torrence, kiuj ankoraŭ ne ricevis instrukciojn, staris en la koridoro.

- Kion vi opinias, ke mi devas fari?
- Iru vidi lin, se vi kredas, ke li povas bezoni vin...

Doktoro Martin venis al la pordo, kiam Maigret revokis lin:

— Mi certe havos demandojn al vi dum tiu ĉi tago... Ĉu vi estos hejme?..

— Krom de la dek-unua ĝis la dek-tria... Tiam mi havas mian konsultadon en la hospitalo...

Li tiris grandan horloĝon el sia poŝo, ŝajnis timigita kaj rapide foriris.

Juĝisto Daumas tusetis.

— Mi supozas, Maigret, ke vi preferas, ke mi lasu vin trankvile labori? Mi nur volus scii, ĉu vi havas suspektojn...

— Ne... Jes... Sincere, sinjoro juĝisto, mi ne scias... Tiu afero ne prezentigas kiel la aliaj, kaj mi estas konfuzita...

— Ĉu vi ne plu bezonas min? — demandis komisaro Lambillote.

— Ne plu bezonas... — malatente ripetis Maigret.

Li malpacience deziris, ke ĉiuj foriru. La oficejo iom post iom malpleniĝis. Foje ekbrilis fotofulmo en la tamen luma ĉambro. Du viroj, kiuj faris sian metion kvazaŭ lignaĵistoj aŭ seruristoj, prenis la fingrospurojn de la mortintino.

Maigret senbrue elŝoviĝis el la ĉambro, signis al Lucas kaj Torrence, ke ili atendu lin, eniris en la oficejon de la fundo, kie Tortu respondis ĉe la telefono dum Baud, kun la kubutoj surtable, rigardis antaŭ si per svagaj okuloj.

Li estis ebria. La nivelo de la konjako malleviĝis je almenaŭ

tri fingroj en la botelo. Maigret ekkaptis ĝin kaj, senhonte, ĉar tio vere necesis, verŝis al si la trinkaĵon en la glason de la sviso.

Li laboris kvazaŭ somnambulo, kelkfoje ĉesante, kun fiksa rigardo, timante forgesi ion gravan. Li svage premis la manon de la jurkuracisto, kies vera laboro komenciĝos nur ĉe la juĝmedicina instituto.

La homoj de la funebra veturilo jam estis ĉi tie kun brankardo kaj li ĵetis lastan rigardon al la migdalverda robo, kiu devintus marki ĝojan printempan tagon.

— Janvier, vi zorgos pri la gepatroj... Oni certe havas ilian adreson, en la funda oficejo... Rigardu ankaŭ en ŝia mansako... Nu, faru la necesajon...

Li kondukis siajn du aliajn kunlaborantojn al la vestejo.

— Vi ambaŭ faru al mi planon de la apartamento, pridemandu la servistaron, notu en kiu loko troviĝis ĉiu el ili inter la naŭa kaj kvarono, kaj la deka... Notu ankaŭ, kion ĉiu vidis, ĉiun iron kaj revenon...

Ferdinando estis ĉi tie, kun la brakoj krucitaj, atendanta.

— Por la plano li helpos vin... Diru al mi, Ferdinando, mi supozas, ke sinjorino Parendon estas en sia ĉambro?

— Jes, sinjoro Maigret.

— Kia estis ŝia reago?

— Ŝi ne havis reagon, sinjoro, ĉar ŝi certe ankoraŭ ne estas informita. Laŭ mia scio, ŝi dormas, kaj Liza ne kuraĝis alpreni la decidon vekti ŝin.

— Sinjoro Parendon ankaŭ ne iris vidi ŝin?

— La sinjoro ne eliris el sia oficejo...

— Li ne vidis la kadavron?

— Mi petas vian pardonon. Efektive li eliris el ĝi unu momenton, kiam sinjoro Tortu iris informi lin. Li ĵetis rigardon en la oficejon de fraŭlino Svaga kaj reiris al sia oficejo...

La antaŭan tagon Maigret eraris, kiam, ĉar lia anonima korespondanto havis precizan stilon, li kredis devi preni laŭvorte la vorton “frapi”.

Oni ne frapis. Oni ankaŭ ne pafis. Oni proprasence tranĉis la gorgon.

Li devis retropaŝi por lasi pasi la blankardistojn kaj, kelkajn momentojn poste, li frapis al la giganta pordo de la oficejo de Parendon. Li aŭdis neniun respondon. Vere estas, ke la pordo estis el dika kverka ligno. Li turnis la butonon, ŝovis unu el la klapoj kaj ekvidis la advokaton en unu el la ledaj foteloj.

Dum sekundo li timis, ke estis okazinta malfeliĉo ankaŭ al li, tiom li estis sinkinta sur sin mem, kun la mentono sur la brusto, kun mola mano tuŝanta la tapiŝon.

Li antaŭeniris kaj sidiĝis en fotelo fronte al li, tiel, ke ili troviĝis vidalvide, je mallonga distanco unu de la alia, kiel por ilia unua interparolado. En la bretaro la nomoj de Lagache, Henri Ey, Ruysen kaj de aliaj psikiatroj brilis en orumitaj literoj sur la bindaĵoj.

Li surpriziĝis aŭdante voĉon flustri:

— Kion vi opinias, sinjoro Maigret?

La voĉo estis malproksima, sentembra. Estis tiu de neniigita homo, kaj apenaŭ la advokato strebis por rektiĝi, por levi la kapon. Pro tio, liaj okulvitroj falis teren kaj, sen la dikaj vitroj, liaj okuloj estis tiuj de timema infano. Li pene klinis sin por pluki ilin, remetis ilin ĝustaloke.

Li pluparolis:

— Kion ili faras?

Kaj lia blanka mano montris al la oficejo de la junulino.

— La formalaĵoj finiĝis...

— La... la korpo?..

— La korpo ĵus foriris...

— Ne atentu... Mi tuj remastros min...

Per sia dekstra mano, li senkonscie palpis sian koron, dum la komisaro rigardis lin tiel fikse, kiel la unuan tagon.

Li rektiĝis, efektive, tiris tukon el la poŝo, pasigis ĝin sur sian vizaĝon.

— Vi ne volas trinki ion?

Lia rigardo iris al la parto de la lignotegaĵoj, kiu kaŝis malgrandan trinkaĵujon.

— Vi ankaŭ?

Maigret profitis de tio por ekstari, preni du glasojn, la flakonon de malnova armanjako, kiun li jam konis.

— Tio ne estis ŝerco... — malrapide eldiris la advokato.

Kaj, kvankam lia voĉo refirmiĝis, ĝi restis stranga, kvazaŭ mekanika, sentona.

— Jen vi estas tre embarasita, ĉu ne?

Kaj, ĉar Maigret daŭre rigardis lin sen respondi, li aldonis:

— Kion vi nun faros?

— Du el miaj homoj nun precizigas la hordispozicion de ĉiu, tie ĉi, inter la naŭa kaj kvarono, kaj la deka...

— Estis antaŭ la deka...

— Mi scias...

— Dek minutoj antaŭ la deka... Estis precize dek minutoj antaŭ la deka, kiam Tortu venis sciigi al mi la novaĵon...

Li ĵetis rigardon al la bronza horloĝo, kiu indikis la dekunuan tridek kvin.

— De tiam vi restis sidanta en tiu ĉi fotelo?

— Mi trapasis la koridoron post Tortu, sed povis elteni la spektadon nur kelkajn sekundojn... Mi revenis ĉi tien kaj... Vi pravas... mi ne forlasis ĉi tiun fotelon... Mi svage memoras, ke Martin, mia kuracisto, pasis, ke li parolis al mi, ke mi balancis la kapon, ke li palpis mian pulson kaj foriris kiel homo, al kiu urĝas...

— Li devis iri al la hospitalo por sia konsultado, efektive...

— Li certe pensis, ke mi estis narkotita...

— Ĉu vi jam narkotis vin?

— Neniam... Mi imagas, kiel tio efikas...

La arboj, ekstere, mallaŭte susuris, kaj aŭdiĝis la bruego de la aŭtobusoj, ĉe placo Beauvau.

— Mi neniam estus suspektinta...

Li konfuze parolis, ne finante siajn frazojn, kaj Maigret ĉiam fiksis la okulojn al li. Li ĉiam havis du pipojn enpoŝe kaj li prenis tiun, kiu ne estis rompita, ŝtopis ĝin, tiris du dikajn enspiraĵojn, kvazaŭ por reveni surteren.

— Suspektinta kion?

— La punkton... La manieron... La gravecon... Jes, la gravecon, estas la ĝusta vorto, de la ligoj...

Lia mano montris unu fojon pli al la oficejo de la sekretariino.

— Estas tiel neatendite!..

Ĉu Maigret estus sentinta sin pli memcerta, se li estus absorbinta ĉiujn verkojn pri la psikiatrio kaj psikologio, kiuj viciĝis en la biblioteko?

Li ne memoris esti rigardinta homon kun tiom da intenseco, kiom en la nuna momento. Li perdis neniun movon, neniun ekstremon de vizaĝmuskolo.

— Vi pensis pri ŝi, vi?

La komisaro konfesis:

— Ne.

— Pri mi?

— Pri vi aŭ via edzino...

— Kie ŝi estas?

— Ŝi laŭdire dormas, kaj ŝi ankoraŭ nenion scias...

La brovoj de la advokato kuntiriĝis. Li trudis al si grandan strebon de koncentrado.

— Ŝi ne eliris el sia ĉambro?

— Laŭ Ferdinando, ne...

— Tio ne estas la sektoro de Ferdinando...

— Mi scias... Unu el miaj inspektoroj estas certe pridemandanta Lizan...

Parendon komencis maltrankviliĝi, kvazaŭ iu penso, kiu ankoraŭ ne venis al lia menso, subite turmentis lin.

— Sed tiel, vi arestos min?.. Se mia edzino ankoraŭ ne eliris el sia ĉambro...

Ĉu ŝajnis do al li evidente, ke sinjorino Parendon estas la murdintino?

— Vi arestos min, diru.

— Estas tro frue por aresti iun ajn...

Li ekstaris kaj trinkis gluton da armanjako, viŝis sian frunton per la mandorso.

— Mi jam nenion komprenas, Maigret...

Li korektis sin.

— Senkulpigu min... sinjoro Maigret... Ĉu iu fremda en la domo eniris en la apartamenton?

Li refariĝis si mem. Liaj okuloj reprenis vivon.

— Ne. Unu el miaj homoj pasigis la nokton en la domo kaj alia anstataŭis lin ĉirkaŭ la oka matene...

— Necesos relegi la leterojn... — li duonvoĉe flustris.

— Mi relegis ilin plurfoje hieraŭ fine de la posttagmezo...

— Estas en ĉio tio, io nekohera, kvazaŭ la eventoj, subite, turniĝus al neantaŭvidita direkto...

Li residiĝis kaj Maigret pripensis tiujn parolojn. Ankaŭ li, kiam li eksciis, ke fraŭlino Svaga mortis, havis la impreson de eraro.

— Vi scias, ke ŝi estis por mi tre tre sindonema...

— Pli ol tio, — precizigis la komisaro.

— Vi kredas?

— Hieraŭ ŝi parolis al mi pri vi kun vera pasio.

La malgranda viro malfermegis la okulojn, nekredema, kvazaŭ li ne sukcesis konvinkiĝi, ke li inspiris tian senton.

— Mi havis longan konversacion kun ŝi, dum vi akceptis la du ŝiproprietulojn...

— Mi scias... Ŝi diris tion al mi... Kie estas nun tiuj dokumentoj?

— Julien Baud havis ilin enmane, kiam li malkovris la kadavron kaj pelis sin, terurigita, en sian oficejon... La paperoj estas iom ĉifitaj...

— Ili estas tre gravaj... Tiuj homoj ne povas suferi pro tio, kio okazas en mia domo...

— Ĉu mi povas fari al vi demandon, sinjoro Parendon?

— Mi atendas ĝin, ekde kiam mi vidis vin eniri... Estas via devo fari ĝin, kompreneble, kaj eĉ ne kredi min laŭ miaj paroloj... Ne, mi ne mortigis fraŭlinon Svaga...

» Estas vortoj, kiujn mi ne ofte prononcis en mia vivo, kiujn mi preskaŭ forstrekis el mia vortprovizo... Hodiaŭ, mi uzos iun

tian, ĉar ne estas alia por eldiri la veron, kiun mi ĵus malkovris: mi amis ŝin, sinjoro Maigret...

Li diris tion kviete kaj tio estis des pli impresa. La cetero estis pli facila.

— Mi kredis, ke mi havis por ŝi nur iun alligitecon, plie ol la fizikan deziron... Mi iom hontis pri tio, ĉar mi havas filinon preskaŭ samaĝan, kiel ŝi... Estis ĉe Antoinette...

Unuafoje Maigret aŭdis prononci la antaŭnomon de fraŭlino Svaga.

— ... Estis speco de... atendu... de spontaneco, kiu refreŝigis min... Spontaneccon, vidu, oni preskaŭ ne trovas en ĉi tiu domo... Ŝi alportis tion el ekstere, kiel donacon, kiel oni alportas freŝajn florojn...

— Ĉu vi scias, per kiu armilo la krimo estis farita?

— Tranĉilo, mi supozas?

— Ne... Speco de skrapilo, kiun mi rimarkis hieraŭ sur la skribotablo de via sekretariino... Ĝi mirigis min, ĉar ĝi ne estas laŭ la kutima modelo... Ĝia klingo estas pli longa, pli akra...

— Ĝi devenas, kiel ĉiuj aĵoj de la oficejo, el la papervendejo Roman...

— Ĉu vi mem aĉetis ĝin?

— Tute ne. Certe ŝi mem elektis ĝin.

— Fraŭlino Svaga sidis antaŭ sia skribotablo kaj sendube ekzamenis la dokumentojn... Ŝi redonis parton de ili al Julien Baud, por ke li komparu ilin...

Parendon ne aspektis kiel homo singarda, kiel homo, kiu suspektas, ke oni insidos lin. Li atente aŭskultis, eble iom surprizita pro la graveco, kiun Maigret trovis en tiuj detaloj.

— La persono, kiu mortigis ŝin, sciis trovi tiun skrapilon en la plumujo, ĉar li ne estis alportinta armilon...

— Kiu diras al vi, ke tiu persono ne estis armita kaj ne ŝanĝis sian intencon?

— Fraŭlino Svaga vidis iun preni la skrapilon kaj ne estis singarda, ne ekstaris... Ŝi daŭrigis sian laboron, dum iu pasis malantaŭ ŝi...

Parendon pripensis, refaris en sia spirito la scenon, kiun Maigret ĵus priskribis, kaj tio estis kun la preciza spirito de la granda advokato pri aferoj, kiu li estis.

Nenio neklara en lia sinteno. Eble gnomo, se oni devas primoki homojn malaltkreskajn, sed gnomo kun miriga inteligenteco.

— Mi kredas, ke vi estos devigata aresti min antaŭ la fino de la tago, — li subite diris.

Estis nenio sarkasma en lia sinteno. Li estis homo, kiu konkludis, post kiam li pesis la “por” kaj la “kontraŭ”.

— Tio estos okazo por mia defendanto, — li aldonis, ĉi-foje kun ironio, — ekzerciĝi pri la artikolo 64...

Maigret estis denove konfuzita. Li estis tia eĉ pli, kiam la pordo, kiu komunikis kun la granda salono malfermiĝis kaj oni vidis sinjorinon Parendon en la kadro. Ŝi ne estis kombita nek ŝminkita. Ŝi surhavis la bluan negliĝon de la antaŭa tago. Ŝi staris tre rekta, sed aspektis tamen multe pli aĝa ol ŝi estis.

— Senkulpigu min, ke mi ĝenas vin...

Ŝi parolis kvazaŭ nenio estus okazinta en la apartamento.

— Mi supozas, komisaro, ke mi ne rajtas havi konversacion duope kun mia edzo?.. Tio ne ofte okazas al ni, sed pro la cirkonstancoj...

— Momente, mi povas permesi al vi paroli kun li nur en mia ĉeesto...

Ŝi ne antaŭeniris en la ĉambron, restis staranta, kun la sunlumigita salono malantaŭ si. Ambaŭ viroj ekstaris.

— Tre bone. Vi faras vian profesion.

Ŝi prenis elspiraĵon de la cigaredo, kiun ŝi havis enmane, kaj rigardis ilin laŭvice kun hezito.

— Ĉu mi povas demandi vin unue, sinjoro Maigret, se vi faris decidon?

— Pri kio?

— Pri la evento de hodiaŭ matene... Mi ĵus eksciis tion kaj mi supozas, ke vi ekplenumos areston...

— Mi ne faris decidon...

— Bone... La infanoj baldaŭ revenos hejmen, kaj estas pli

bone, ke la aferoj estu klaraj... Diru al mi, Emilo, ĉu estas vi, kiu mortigis ŝin?

Maigret kredis nek siajn okulojn, nek siajn orelojn. Ili estis vidalvide, je tri metroj unu de la alia, kun la rigardoj malmildaj, kun la trajtoj streĉitaj.

— Vi aplombas demandi min, ĉu...

Parendon sufokiĝis, kun siaj pugnetoj streĉitaj pro rabio.

— Neniun komedion. Respondu: jes aŭ ne...

Kaj subite li ekfuriozis, kio certe ne okazis ofte en lia vivo kaj, kun ambaŭ brakoj levitaj en speco de petego al ĉielo, li kriis:

— Vi ja scias, ke ne, nomo de Dio!

Li stamfis pro tio. Li eble estus tiam kapabla impeti kontraŭ ŝin.

— Estas ĉio, kion mi volis aŭdi... Dankon...

Kaj, tre nature, ŝi retroiris en la salonon, refermis la pordon malantaŭ si.

— Senkulpigu min pro tio, ke mi furioziĝis, sinjoro Maigret. Tio ne estas en mia karaktero...

— Mi scias...

Precize, ĉar li sciis tion, Maigret estis revema.

La eta staranta viro reakiris la spiron, sian memkontroilon, ankoraŭfoje viŝis sian vizaĝon. Tiu ĉi estis ne ruĝa, sed dubflava.

— Vi malamas ŝin?

— Mi malamas neniun... Ĉar mi ne kredas, ke homo povas esti plene responsa...

— La artikolo 64!..

— La artikolo 64, jes... Ne gravas, ke tio ŝajnis min maniulo, sed mi neniam ŝanĝos mian opinion...

— Eĉ se temas pri via edzino?

— Eĉ se temas pri ŝi...

— Eĉ se ŝi estus mortiginta fraŭlinon Svaga?

La vizaĝo, dum momento, ŝajnis solviĝi, la pupiloj fandiĝi.

— Eĉ!

— Ĉu vi opinias, ke ŝi estas kapabla je tio?

— Mi akuzas neniun...

— Antaŭ momento mi faris al vi demandon... Mi faras nun la duan kaj vi povos respondi al mi per jes aŭ per ne... Mia anonima korespondanto ne estas nepre la murdisto... Iu, antaŭsentanta la dramon, povis imagi al si, ke li evitos ĝin enirigante la policon en la domon...

— Mi antaŭvidas la demandon... Ne mi skribis la leterojn...

— Ĉu povus esti la viktimo?

Li iom longe pripensis.

— Tio ne estas nebla... Tamen, tio neĝuste konvenas al ŝia karaktero... Ŝi estis pli rekta... Mi antaŭe parolis al vi pri ŝia spontaneco...

» Eble, efektive, ŝi ne estus direktinta sin al mi, bone sciante...

— Bone sciante kion?

— Ke, se mi estus kredinta min minacata, mi estus farinta neniun disponon...

— El kia kaŭzo?

Li rigardis Maigret, hezitante.

— Tio estas malfacile klarigebla... Iam, mi faris mian elekton...

— Edziĝante?

— Enirante en la karieron, kiun mi elektis... Edziĝante... Vivante laŭ iu maniero... Konsekvence, estas mi, kiu devas elporti la sekvojn...

— Ĉu tio ne kontraŭas viajn ideojn pri homa respondeco?

— Eble... Almenaŭ laŭŝajne...

Oni sentis lin laca, konsternita. Oni divenis, malantaŭ lia konvekso frunto, tumultajn pensojn, kiujn li klopodis ordigi.

— Ĉu vi kredas, sinjoro Parendon, ke la persono, kiu skribis al mi, pensis, ke la viktimo estus via sekretariino?

— Ne...

Aŭdiĝis el la salono, malgraŭ la fermita pordo, voĉo, kiu kriis:

— Kie estas mia patro?

Poste, preskaŭ tuj, malfermiĝis la pordo per puŝo kaj tre alta junulo kun hirtaj haroj faris du aŭ tri paŝojn en la ĉambron, haltis antaŭ ambaŭ viroj.

Lia rigardo iris de unu al la alia, haltis, preskaŭ minaca, sur la komisaron.

— Vi arestos mian patron?

— Kvietiĝu, Gus... Komisaro Maigret kaj mi...

— Ĉu vi estas Maigret?

Li rigardis lin kun pli da scivolo.

— Kiun vi arestos?

— Momente, neniun...

— Ĉiuokaze, mi povas ĵuri al vi, ke ne estas mia patro...

— Kiu informis vin?

— Unue la pordisto, ne donante al mi detalojn, poste Ferdinando...

— Vi ne iom atendis tion?

Parendon profitis pri tio por iri sidiĝi al sia skribotablo, kvazaŭ por troviĝi en sia plej kutima pozicio.

— Tio estas pridemandado?

Kaj la knabo turnis sin al sia patro por peti de li konsilon.

— Mia rolo, Gus...

— Kiu diris al vi, ke oni nomas min Gus?

— Ĉiuj en la domo... Mi faras al vi demandojn, kiel al ĉiu, sed tio ne estas oficiala pridemandado... Mi demandis vin, ĉu vi ne iom atendis tion...

— Kion?

— Tion okazintan ĉi-matene...

— Se vi volas diri pri tio, ke oni tranĉis la gorgon de Antoinette, ne...

— Vi nomis ŝin Antoinette?

— Jam delonge. Ni estis bonaj gekompanoj...

— Kion vi atendis?

Liaj oreloj subite ruĝiĝis.

— Nenion precizan...

— Sed dramon?

— Mi ne scias...

Maigret konstatis, ke Parendon observis sian filon kun atento, kvazaŭ li mem farus al si demandon, aŭ kvazaŭ li faris malkovron.

— Vi havas dek kvin jarojn, Gus?

— En junio mi havos dek ses...

— Ĉu vi preferas, ke mi parolu al vi antaŭ via patro, aŭ ke mi prenu vin aparte en via ĉambro aŭ en alia loko?

La knabo hezitis. Se lia febro estis refalinta, lia nervozeco restis. Li denove turnis sin al la advokato.

— Kion vi preferas, patro?

— Mi opinias, ke al vi ambaŭ estos pli komforte en via ĉambro... Momenton, filo... Via fratino baldaŭ alvenos, aŭ eble jam estas tie ĉi... Mi deziras, ke vi ambaŭ tagmanĝu kune kiel kutime, ne zorgante pri mi... Mi ne manĝos ĉetabele...

— Vi ne manĝos?

— Mi ne scias... Eble mi servigos al mi sandviĉon... Mi bezonas iom da paco...

Oni sentis la bubon preta kuri al sia patro, kisi lin, kaj ne la ĉeesto de Maigret malhelpis lin fari tion, estis iu pudoro, kiu certe ekzistis de ĉiam inter Parendon kaj lia filo.

Neniu el ili inklinis al sentimentalaj elverŝoj, al kisadoj, kaj Maigret tre bone vidis la pli junan Gus veni sidiĝi en la oficejo de sia patro, silenta kaj senmova, por rigardi lin legi aŭ labori.

— Se vi volas veni en mian ĉambron, sekvu min...

En la salono, kiun ili devis trairi, Maigret trovis Lucas kaj Torrence, kiuj atendis lin, malkomfortaj en la vastega kaj luksa ĉambro.

— Ĉu vi finis, infanoj?

— Jam farite, ĉefo... Ĉu vi deziras vidi la planon, koni la cirkuladojn?..

— Ne nun... La horo?..

— Inter la naŭa kaj duono kaj kvarono antaŭ la deka... Oni povus diri kun kvazaŭa certeco je la naŭa horo kaj tridek sep minutoj.

Maigret turnis sin al la larĝaj malfermitaj fenestroj.

— Ĉu ili estis malfermitaj hodiaŭ matene, — li demandis.

— De kvarono post la oka...

Super la garaĝoj vidiĝis la multaj fenestroj de sesetaĝa domo, en strato de la Cirko. Estis la malantaŭa parto de konstruaĵo. Iu virino trairis kuirejon, kun kaserolo en la mano. Alia, en la tria etaĝo, ŝanĝis la vindotukojn de bebo.

— Vi ambaŭ unue manĝu ion. Kie estas Janvier?

— Li retrovis la patrinon, en vilaĝo de Berry... Ŝi ne havas telefonon kaj li komisiis iun tie, venigi ŝin al la telefonbudo...

» Li atendas la komunikon en la funda oficejo...

— Li nur bezonos rekuniĝi kun vi... Vi trovos nemalbonan restoracion en strato de Miromesnil... Ĝi nomiĝas *Ĉe la eta kaldrono*... Poste, vi partigos la etaĝojn de la domoj, kiujn vi ekvidas de ĉi tie, en strato de la Cirko... Vi demandos la luantojn,

kies fenestroj rigardas al tiu ĉi flanko... Ili povis vidi, ekzemple, iun trairantan la salonon inter la naŭa kaj duono, kaj kvarono antaŭ la deka... Ili certe plonĝrigardas en aliajn ĉambrojn...

— Kie ni retrovos vin?

— Ĉe Quai, kiam vi estos finintaj... Krom se vi faros gravan malkovron... Eble mi estos ankoraŭ ĉi tie...

Gus atendis interesita. La dramo ne malhelpis lin konservi iom infanan scivolemon rilate al la polico.

— Nun mi okupiĝas pri vi, Gus...

Ili laŭiris koridoron pli mallarĝan ol tiu de la maldekstra alo, preterpasis kuirejon. Tra la vitra pordo, oni ekvidis dikan malhelvestitan virinon.

— Estas la dua pordo...

La ĉambro estis granda, ĝia etoso malsama ol la cetero de la apartamento. Se la mebloj estis ankoraŭ laŭstilaj, sendube ĉar oni volis utiligi ilin, Gus estis ŝanĝinta ilian karakteron troŝarĝante ilin per ĉiuspecaj objektoj, aldonante tabulojn, bretojn.

Estis kvar laŭtparoliloj, du aŭ tri elektrofonoj, mikroskopo sur tablo el blanka ligno, kupraj dratoj fiksitaj sur alia tablo kaj formantaj komplikan cirkviton. Unu sola fotelo, apud la fenestro, sur kiun oni etendis trafe maltrafe ruĝkotonan pecon. Ruĝa kotono kovris ankaŭ la liton, transformante ĝin pli malpli en divano.

— Vi konservis ĝin, — rimarkis Maigret, montrante dikan pluŝan urson sur breto.

— Kial mi hontus pro ĝi? Estas mia patro, kiu aĉetis ĝin al mi por mia unua naskiĝtago...

Li pronancis la vorton patro kun fiereco aŭ eble kun defio. Oni sentis lin preta vigle defendi lin.

— Vi ŝatis fraŭlinon Svaga, Gus?

— Tion mi jam diris al vi... Ni estis gekompanoj...

Li certe estis flatita, ke iu dudekkvinjara junulino traktis lin amiko.

— Vi ofte iris al ŝia oficejo?

— Almenaŭ unu fojon ĉiutage...

— Vi neniam eliris kun ŝi?

La knabo surprizite rigardis lin. Maigret ŝtopis sian pipon.

— Por iri kien?

— Al kinejo, ekzemple... Aŭ por danci...

— Mi ne dancas... Mi neniam eliris kun ŝi...

— Vi neniam iris al ŝia hejmo?

Liaj oreloj denove iĝis ruĝaj.

— Kion vi provas diri al mi?..Kiun penson vi havas en la kapo?..

— Ĉu vi estis informita pri la rilatoj de Antoinette kun via patro?

— Kial ne? — li rebatis, kun la kapo levita kiel koko. — Ĉu vi vidas malbonon en tio, vi?

— Temas ne pri mi, sed pri vi...

— Mia patro estas libera, ĉu ne?

— Kaj via patrino?

— Tio ne koncernis ŝin.

— Kion vi volas diri, precize?

— Ke viro ja havas la rajton...

Li ne finis sian frazon, sed ties komenco estis sufiĉe eksplicita.

— Ĉu vi opinias, ke tio estas la kaŭzo de la dramo okazinta ĉi-matene?

— Mi ne scias...

— Ĉu vi atendis dramon?

Maigret sidis en la ruĝa fotelo kaj ekbruligis malrapide sian pipon rigardante la kreskantan knabon, kies brakoj ŝajnis tro longaj, la manoj tro dikaj.

— Mi atendis tion ne atendante ĝin...

— Komprenigu vin pli klare... Jen respondo, kiun via instruisto ĉe liceo Racine ne akceptus...

— Mi ne imagis vin tia...

— Vi trovas min kruda?

— Ŝajnas, ke mi estas antipatia al vi, kaj ke vi suspektas min pri mi ne scias kio...

— Estas ĝuste...

— Tamen ne pri tio, ke mi mortigis Antoinette?.. Kaj cetere, mi estis en la liceo...

— Mi scias... Mi ankaŭ scias, ke vi havas veran kultadon por via patro...

— Tio estas malbona?

— Tute ne... Samtempe vi konsideras lin kiel homon sen sindefendo...

— Kion vi volas komprenigi?

— Nenion malbonan, Gus... Via patro, krom en siaj aferoj, eble, inklinas ne batali. Li konsideras, ke ĉio okazanta al li povas okazi nur pro lia kulpo...

— Li estas inteligenta kaj skrupula homo...

— Ankaŭ Antoinette, siamaniere, estis sen sindefendo... Entute, vi estis du, ŝi kaj vi, por atenti pri via patro... Tial ekestis inter vi certa komplikeco...

— Ni neniam parolis pri io...

— Tion mi volonte kredas... Sed vi tamen konsciis, ke vi estis ĉe la sama flanko... Tial, havante nenion por diri al ŝi, vi neniam forgesis kontakti ŝin...

— Kion vi celas?

Unuafoje la junulo, fingrumante kupran draton, deturnis la kapon.

— Jen mi sukcesis. Estis vi, Gus, kiu sendis al mi la biletojn, kaj estis vi, kiu hieraŭ telefonis al la K.P....

Maigret nun vidis nur lian dorson. Estis longa atendado. Fine la knabo alfrontis lin kun malserena vizaĝo.

— Estis mi, jes... Vi tamen fine devis malkovri tion, ĉu ne?..

Li jam ne rigardis al Maigret kun la sama malfido. La komisaro, male, ĵus reakiris lian estimon.

— Kiel vi sukcesis suspekti min?

— La biletoj povis esti skribitaj nur de la murdisto aŭ de iu strebanta nerekte protekti vian patron...

— Povintus esti Antoinette...

Li preferis ne respondi al li, ke la junulino jam ne havis lian

aĝon, kaj ke ŝi ne estus uzinta tiel komplikan aŭ tiel infanecan sistemon.

— Mi seniluziigis vin, Gus?

— Mi pensis, ke vi alimaniere procedus...

— Kiel, ekzemple?

— Mi ne scias... Mi legis la rakonton pri viaj enketoj...

Miaopinie, vi estis la homo kapabla ĉion kompreni...

— Kaj nun?

Li ŝultrolevis.

— Mi jam ne havas opinionon...

— Kiun vi volintus, ke mi arestu?

— Mi ne volis, ke vi arestu iun...

— Nu? Kion mi devis fari?

— Ne mi, sed vi, direktas la kriminalan brigadon...

— Ĉu iu krimo, hieraŭ, hodiaŭ matene je la naŭa, okazis?

— Kompreneble ne...

— De kio vi volis protekti vian patron?

Estis nova silento.

— Mi sentis, ke li riskis danĝeron...

— Kiun danĝeron?

Maigret estis certa, ke Gus komprenis la sencon de lia demando. La knabo volis protekti sian patron. Kontraŭ kiu? Ĉu tio ankaŭ ne povis esti protekti lin kontraŭ li mem?

— Mi ne plu volas respondi.

— Kial?

— Nenial!

Li aldonis, bone rezoluta:

— Konduku min al Quai des Orfèvres, se vi volas... Faru al mi la samajn demandojn dum horoj... Viaopinie, mi eble estas nur infano, sed mi ĵuras al vi, ke mi nenion plu diros...

— Mi nenion plu demandas al vi... Estas tempo por iri tagmanĝi, Gus...

— Ne gravas hodiaŭ, se mi alvenos malfrue al la liceo...

— Kie estas la ĉambro de via fratino?

— Du pordojn poste, en la sama koridoro.

— Ĉu vi rankoras?

— Vi faras vian profesion...

Kaj la knabo refermis sian pordon abrupte. Maigret, iom poste, frapis al tiu de Bambi, malantaŭ kiu li aŭdis bruon de polvosuĉilo. Junulino en uniformo, kun haroj tre helaj kaj tre lanugecaj, malfermis al li.

— Estas mi, kiun vi serĉas?

— Via nomo estas Liza?

— Jes... Mi estas la ĉambristino... Vi jam renkontis min en la koridoroj...

— Kie estas la fraŭlino?

— Eble en la manĝoĉambro?.. Eble ĉe sia patro aŭ sia patrino... Estas en la alia alo...

— Mi scias... Mi iris hieraŭ al sinjorino Parendon...

Malfermita pordo lasis lin vidi manĝoĉambron kun muroj de malsupre supren kovritaj per lignotegaĵoj. La manĝilaro estis metita por du sur tablo, ĉe kiu oni povintus sidigi dudek personojn. Post momento, Bambi kaj ŝia frato estus tie ĉi, apartigitaj per vasta surfaco de tablotuko, kun iu Ferdinando humila, kun blankaj gantoj.

Pase li malfermetis la pordon de la kabineto de la advokato. Tiu sidis en la sama fotelo, kiel matene. Sur faldebla tablo vidiĝis vinbotelo, glaso, kelkaj sandviĉoj. Parendon ne moviĝis. Ebli li aŭdis nenion? La suno faris makulon sur lia kranio, kiu, tiel vidite, aspektis kalva.

La komisaro refermis, retrovis la koridoron, kiun li laŭiris la antaŭan tagon, la pordon de la buduaro. Tra tiu li aŭdis voĉon impetegan, tragikan, kiun li ne konis.

La vortoj ne atingis lin, sed sentiĝis senbrida pasio.

Li frapis tre forte. La voĉo subite eksilentis kaj post momento la pordo malfermiĝis, junulino staris antaŭ li, ankoraŭ anhelanta, kun brilaj okuloj, premita spirado.

— Kion vi volas?

Malantaŭ ŝi sinjorino Parendon, ĉiam en blua negliĝo, turniĝis, starante, al la fenestro, tiel kaŝante de li sian vizaĝon.

— Mi estas komisaro Maigret...

— Tion mi suspektas... Kio, do?.. Ĉu ni jam ne havas la rajton esti hejme?..

Kvankam ne bela, ŝi havis agrablan vizaĝon, bonproporcian korpon. Ŝi surhavis simplan kostumon kaj, nekonforme al la modo, ŝiaj haroj estis retenitaj per rubando.

— Mi estus ŝatinta, fraŭlino, havi mallongan konversacion kun vi, antaŭ ol vi iros tagmanĝi.

— Ĉi tie?

Li hezitis. Li vidis tremeti la ŝultrojn de la patrino.

— Ne devige... Kie vi volos...

Bambi eliris el la ĉambro, sen rerigardo malantaŭen, fermis la pordon, eldiris:

— Kien vi volas, ke ni iru?

— Al via ĉambro? — li sugestis.

— Liza estas nun okupata ordigante ĝin...

— Al iu el la oficejoj?

— Estas egale al mi...

Ŝia malamikeco ne speciale direktis sin al Maigret. Estis pli ĝuste animstato. Nun, ĉar ŝiaj koleraj paroloj estis interrompitaj, ŝiaj nervoj falis kaj ŝi sekvis lin kun laceco.

— Ne ĉe... — ŝi komencis.

Ne ĉe fraŭlino Svaga, kompreneble. Ili eniris en la oficejon de Tortu kaj de Julien Baud, kiuj iris tagmanĝi.

— Ĉu vi vidis vian patron?.. Sidiĝu...

— Mi preferus ne sidiĝi...

Ŝi restis tro vibranta por senmoviĝi sur seĝo.

— Kiel vi volas...

Ankaŭ li ne sidiĝis, sed apogis sin sur la skribotablo de Tortu.

— Mi demandis vin, ĉu vi vidis vian patron?

— Ne depost mia hejmenveno, ne...

— Je la kioma vi venis hejmen?

— Je kvarono post la dek-dua...

— Kiu informis vin?

— La pordisto...

Lamure ŝajnis esti gvatinta ilin ambaŭ, Gus kaj ties fratino, por la unua sciigi al ili la novaĵon.

— Poste...

— Poste kio?

— Kion vi faris?

— Ferdinando volis paroli al mi; mi ne aŭskultis lin kaj iris rekte al mia ĉambro...

— Tie vi trovis Lizan?

— Jes. Ŝi purigis la banĉambron. Pro tio, kio okazis, ĉio malfruas.

— Ĉu vi ploris?

— Ne.

— Ĉu ne venis al vi la ideo kontakti vian patron?

— Eble... Mi ne memoras... Mi ne iris tien...

— Vi restis longe en via ĉambro?

— Mi ne rigardis la horloĝon... Kvin minutojn, aŭ iom pli...

— Por fari kion?

Ŝi rigardis lin, hezitanta. Tio ŝajnis esti kutimo en la domo. Ĉiu, antaŭ ol paroli, inklinis pesi siajn vortojn.

— Por rigardi min en la spegulo...

Tio estis defio. Ankaŭ tiu trajto troviĝis ĉe aliaj personoj de la familio.

— Kial?

— Vi volas, ke mi estu sincera, ĉu ne?.. Nu! mi estos... Mi scivolis al kiu mi similas...

— Al via patro aŭ al via patrino?

— Jes.

— Kio estis via konkludo?

Ŝi rigidiĝis por ĵeti rabie al li:

— Al mia patrino!

— Ĉu vi malamas vian patrinon, fraŭlino Parendon?

— Mi ne malamas ŝin. Mi volus helpi ŝin. Mi ofte provis.

— Helpi ŝin pri kio?

- Ĉu vi kredas, ke tio povas konduki nin ien?
- Pri kio vi parolas?
- Pri viaj demandoj... Pri miaj respondoj...
- Tio povus helpi min kompreni...
- Vi pasigas kelkajn horojn tie kaj tie ĉi, en iu familio, kaj vi pretendas sukcesi kompreni? Ne kredu, ke mi estas malamika al vi. Mi scias, ke, ekde lundo, vi vagas tra la domo...
- Vi scias ankaŭ, kiu sendis al mi la leterojn?
- Jes.
- Kiel vi eksciis tion?
- Mi surprizis lin tranĉantan la paperfoliojn...
- Ĉu Gus diris al vi, por kio li destinis ilin?
- Ne... Nur poste, kiam oni parolis pri ili en la domo, mi komprenis...
- Kiu parolis al vi pri ili?
- Mi jam ne scias... Eble Julien Baud... Mi ŝatas lin... Li aspektas kiel strangulo, sed li estas simpatia knabo...
- Pri iu detalo mi scivolas... Vi mem — ĉu ne? — elektis la kromnomon Bambi kaj nomis vian fraton Gus?
- Ŝi rigardis lin kun neperceptebla rideto.
- Tio mirigas vin?
- Pro protesto?
- Vi ĝuste divenas. Pro protesto kontraŭ tiu granda solena domaĉo, kontraŭ la maniero, laŭ kiu ni vivas, kontraŭ la homoj, kiuj nin frekventas... Mi estus preferinta naskiĝi en modesta familio, devi lukti por sukcesi en la vivo...
- Vi ja luktas viamaniere...
- Arkeologio, sciu... Mi ne volis karieron, kie mi estus preninta la lokon de iu alia...
- Estas ĉefe via patrino, kiu incitas vin, ĉu ne?
- Mi tiom preferus ne paroli pri ŝi...
- Bedaŭrinde estas ŝi, pri kiu nun temas, ĉu ne?
- Eble... Mi ne scias...
- Ŝi observis lin kaŝe.
- Vi kredas ŝin kulpa, — insistis Maigret.

- Kio pensigas tion al vi?
- Kiam mi iris al la buduaro, mi aŭdis vin paroli kolere...
- Tio ne signifas, ke mi kredas ŝin kulpa... Mi ne ŝatas la manieron, kun kiu ŝi agas... Mi ne ŝatas la vivon, kiun ŝi havas, kiun ŝi havigas al ni... Mi ne ŝatas...
- Ŝi kontrolis sin malpli bone ol ŝia frato, kvankam ŝi aspektis pli kvieta.
- Vi riproĉas al ŝi ne feliĉigi vian patron?
- Ne eblas feliĉigi la homojn kontraŭvole... Sed se temas malfeliĉigi ilin...
- Vi ŝatis fraŭlinon Svaga, same kiel vi ŝatis Julien Baud?
- Ŝi ne hezitis unu sekundon por ĵeti:
- Ne!
- Kial?
- Ĉar ŝi estis eta intrigantino, kiu kredigis al mia patro, ke ŝi amis lin...
- Vi aŭdis ilin paroli pri amo?
- Kompreneble ne. Ŝi ne iris ĝis kveri antaŭ mi. Sufiĉis vidi ŝin, kiam ŝi estis antaŭ li. Mi tute bone scias, kio okazis, post fermo de la pordo.
- Nome de moralo vi...
- Mi fajfas pri moralo... Kaj unue, kiu moralo?.. Tiu de kiu medio?.. Vi kredas, ke la moralo de tiu ĉi kvartalo estas la sama kiel tiu de provinca urbeto aŭ de la [XXa Pariza distrikto](#)?..
- Viaopinie, ŝi suferigis vian patron?
- Eble ŝi pli solecigis lin...
- Ĉu vi volas diri, ke ŝi malproksimigis lin de vi?
- Tio estas demandoj, pri kiuj mi ne cerbumis, pri kiuj neniu cerbumas... Ni diru, ke se ŝi ne estus tie ĉi, li eble havintus siajn ŝancojn...
- Pri kio? Pri repaciĝo?
- Estis nenio repacigebla... Miaj gepatroj neniam amis unu la alian, kaj ankaŭ mi ne kredas al amo... Ekzistas tamen ebleco pace vivi, en certa harmonio...
- Tion vi klopodis atingi?

— Mi provis kvietigi la furiozon de mia patrino, mildigi ŝiajn nekoherojn...

— Via patro ne helpis vin en tio?

Ŝiaj ideoj tute ne estis tiuj de ŝia frato, kaj tamen, pri kelkaj etaj punktoj, ili rekuniĝis kun tiuj.

— Mia patro rezignis.

— Pro lia sekretariino?

— Mi preferas ne respondi, ne plu paroli... Metu vin en mian lokon... Mi revenas de Sorbono kaj trovas...

— Vi pravas... Tion mi faras nur, kreu min, por ke estu malplej da malbono... Imagu enketon, kiu daŭregus dum semajnoj, la necertecon, la alvokadojn al K.P., kaj poste en la kabineton de la enketa juĝisto...

— Mi ne pensis pri tio... Kion vi nun faros?

— Mi ankoraŭ nenion decidis...

— Vi tagmanĝis?

— Ne. Ankaŭ ne vi, kaj via frato certe atendas vin en la manĝoĉambro.

— Ĉu mia patro ne tagmanĝos kun ni?

— Li preferas resti sola en sia oficejo...

— Kaj vi? Vi ne tagmanĝas?

— Mi momente ne malsatas, sed mi konfesas al vi, ke mi mortas pro soifo...

— Kion vi ŝatus trinki? Bieron? Vinon?

— Kion ajn, kondiĉe, ke estu en granda glaso...

Ŝi ne povis ne rideti.

— Atendu min dum momento...

Li komprenis ŝian rideton. Ŝi ne vidis lin irantan al la kuirejo aŭ al la servistejo, same kiel liveranto. Ŝi ankaŭ ne imagis lin venantan sidiĝi kun Gus kaj ŝi en la manĝoĉambro, dum ili silente tagmanĝis. Kiam ŝi revenis, ŝi ne embarasiĝis per pleto. En unu mano, ŝi tenis botelon da vino Saint-Émilion aĝanta ses jarojn, en la alia, glason el ĉizita kristalo.

— Pardonu, ke mi bruske respondis, kaj ke mi ne estas tre utila al vi...

— Vi ĉiuj estas tre utilaj al mi... Iru rapide manĝi, fraŭlino Bambi...

Tio estis stranga situacio troviĝi tie, ĉe iu fino de la apartamento, en la oficejo de Tortu kaj de la juna sviso, sola kun botelo kaj glaso. Ĉar li parolis pri granda glaso, ŝi elektis glason por akvo kaj li ne hontis plenigi ĝin.

Li estis vere soifa. Li volis ankaŭ stimuli sin, ĉar li ĵus pasigis unu el la plej lacigaj matenoj en sia kariero. Nu, li estis certa, ke sinjorino Parendon atendis lin. Ŝi bone sciis, ke li demandadis la tutan domanaron, krom ŝi, kaj ŝi senpaciencaĝis, sin demandante, kiam li fine venos.

Ĉu ŝi alportigis al si manĝaĵojn al la buduaro, kiel ŝia edzo faris siaflanke?

Starante antaŭ la fenestro, li trinkis sian vinon per glutetoj, svage rigardante la korton, kiun li vidis unuafoje malplena je veturiloj, kun nur unu rufa kato, kiu streĉiĝis en sunmakulo. Ĉar Lamure diris al li, ke neniu besto estas en la domo, krom unu papago, certe estis kato el la najbarejo, kiu serĉis trankvilan lokon.

Li hezitis servi al si duan glason, duone plenigis ĝin kaj, antaŭ ol trinki ĝin, prenis la tempon ŝtopi pipon.

Poste, li eligis suspiron kaj paŝis al la buduaro, tra la koridoroj, kiujn li konis.

Li ne bezonis frapi. Malgraŭ la planktapiŝo, oni estis aŭdinta liajn paŝojn kaj la pordo malfermiĝis tuj kiam li alproksimiĝis. Sinjorino Parendon, ĉiam en blusilka negliĝo, havis tempon ŝminki sin, kombi sin, kaj ŝia vizaĝo havis pli malpli la saman aspekton, kiel la antaŭan tagon.

Pli streĉita aŭ pli laca? Estus malfacile al li diri tion. Li sentis diferencon, specon de rompo, sed li ne estis kapabla determini ĝin.

— Mi atendis vin...

— Mi scias. Vi vidas, ke mi venis...

— Kial vi nepre volis vidi ĉiujn antaŭ ol vidi min?

— Kaj se estus por lasi al vi tempon por pripensi?..

— Mi ne bezonas pripensi... Kion pripensi?
 — La okazintaĵon... Tion, kio fatale okazos...
 — Pri kio vi parolas?
 — Kiam okazis murdo, ĝin sekvas, frue aŭ malfrue, aresto, juĝa enketo, proceso...
 — En kio tio koncernas min?
 — Vi malamis Antoinette, ĉu ne?
 — Ankaŭ vi nomas ŝin per ŝia antaŭnomo?
 — Kiu alia faras tion ĉi tie?
 — Gus, ekzemple... Mia edzo, mi ne scias... Li certe estas kapabla amori dirante ceremonie “fraŭlino”...
 — Ŝi mortis...
 — Kaj kio? Ĉu, ĉar iu persono mortis, oni devas ornami ŝin per ĉiuj kvalitoj?
 — Kion vi faris la pasintan nokton, kiam via fratino forlasis vin, post kiam ŝi rekondukis vin de *Crillon*?
 Ŝi kuntiris la brovojn, rememoris, rikanis:
 — Mi forgesis, ke vi plenŝtopis la domon per policistoj... Bone... Sciu, ke doloris al mi la kapo, ke mi prenis aspirinan tablojdon kaj ke mi provis legi atendante ĝian efikon... Vidu, la libro estas ankoraŭ ĉi tie kaj vi trovos paĝosignon ĉe la paĝo deka aŭ dek-dua... Mi ne legis tre malproksimen...
 » Mi enlitiĝis kaj vane provis dormi... Tio ofte okazas al mi kaj mia kuracisto scias tion...
 — Doktoro Martin?
 — Doktoro Martin estas la kuracisto de mia edzo kaj de la infanoj... Mia kuracisto estas doktoro Pommeroy, kiu loĝas en bulvardo Haussmann... Mi ne estas malsana, dank’ al Dio!..
 Ŝi prononcis tiujn vortojn kun energio, ĵetis ilin kvazaŭ defion.
 — Mi praktikas neniun kuracadon, neniun reĝimon... Li kredis aŭdi, post la kulisoj:
 — Ne estas kiel mia edzo...
 Ŝi ne diris tion, sed pluparolis:
 — La nura afero, pri kiu mi povas plendi, estas mia manko

de dormo... Okazas al mi je la tria nokte ankoraŭ ne dormi... Tio estas samtempe laciga kaj dolora...

— Tiel estis dum la pasinta nokto?

— Jes...

— Ĉu vi estis maltrankvila?

— Pro via vizito? — ŝi vigle rebatis.

— Tio povus esti pro la anonimaj leteroj, pro la etoso, kiun ili okazigis...

— Jam de jaroj mi ne dormas kaj ne temis pri anonimaj leteroj... Ĉiaokaze mi fine ellitiĝis kaj prenis barbituraĵon, kiun doktoro Pommeroy preskribis al mi... Se vi volas vidi la skatolon...

— Kiucele mi vidu ĝin?

— Mi ne scias... Sekve al la demandoj, kiujn vi faris al mi hieraŭ, mi povas ĉion atendi... Malgraŭ la dormigilo, tio daŭris ankoraŭ pli ol duonhoron antaŭ ol mi ekdormis kaj, kiam mi vekigis, mi miregis vidante, ke jam estis la dek-unua kaj duono...

— Ŝajnis al mi, ke ofte okazis al vi malfrue ellitiĝi...

— Ne tiel malfrue... Mi voksonorigis Lizan... Ŝi alportis al mi la pleton kun la teo kaj la toasty... Nur kiam ŝi malfermis la kurtenojn mi konstatis, ke ŝi havis ruĝajn okulojn... Mi demandis ŝin, kial ŝi ploris... Ŝi diris al mi denove plorsingultante, ke okazis malfeliĉo en la domo, kaj mi unue pensis pri mia edzo...

— Vi pensis, ke okazis al li kio?

— Ĉu vi kredas, ke tiu viro estas solida? Ĉu vi opinias, ke lia koro ne povas malfirmiĝi ĉiumomente, kiel la cetero?

Li ne atentigis la “kiel la cetero”, kiun li rezervis por la sekvo.

— Ŝi fine sciigis al mi, ke fraŭlino Svaga estis mortigita kaj ke la domo estis plena de policistoj...

— Kia estis via unua reago?

— Mi estis tiel stupora, ke mi komencis trinki mian teon...

Poste mi kuris al la oficejo de mia edzo... Kion oni faros kun tiu?..

Li ŝajnis nekomprenon.

— Kun kiu?

— Kun mia edzo. Vi ne ĵetos lin en prizanon? Kun lia sano...

— Kial mi ĵetu vian edzon en malliberejon?.. Unue, tio estas

ne mia kompetento, sed tiu de la enketa juĝisto... Poste, mi vidas neniun motivon, nunhore, por aresti vian edzon...

— Do, kiun vi suspektas?

Li ne respondis. Li malrapide paŝis sur la blua tapiŝo kun flavaj frondornamaĵoj, dum ŝi sidiĝis, kiel la antaŭan tagon, en la kusenfotelo.

— Kial, sinjorino Parendon, — li demandis akcentante la silabojn, — via edzo estus mortiginta sian sekretariinon?..

— Ĉu necesas kialo?

— Kutime, oni ne murdas senmotive.

— Iuj homoj povas fabrikii al si imagan motivon, ĉu vi ne kredas?..

— Kiun, en la nuna kazo?..

— Se ŝi estus graveda, ekzemple?..

— Ĉu vi havas motivojn por kredi, ke ŝi estas graveda?

— Neniun...

— Ĉu via edzo estas katolika?

— Ne...

— Supozante, ke ŝi estis graveda, estas tute eble, ke li ĝojus pro tio...

— Lia vivo estus komplikita...

— Vi forgesas, ke ni jam ne estas en la tempo, kiam fraŭlinaj patrinoj estis fingromontrataj... Pasas la jaroj, sinjorino Parendon... Ankaŭ multaj homoj ne hezitas konfidi sin al ginekologo liberspirita...

— Mi parolis pri tio nur kiel pri ekzemplo...

— Serĉu alian motivon.

— Ŝi povintus ĉantaĝi lin...

— Pro kio? Ĉu la aferoj, kiujn traktas via edzo, estas dubindaj?.. Ĉu vi kredas lin kapabla por gravaj neregulaĵoj, kiuj povus makuli lian honoron de advokato?..

Ŝi rezignaciis, kun seka buŝo, prononci:

— Certe ne...

Ŝi ekbruligis cigaredon.

— Tiuj knabinoj fine ĉiam provas edzinigi sin...

– Ĉu via edzo parolis al vi pri divorco?
 – Ne ĝis nun.
 – Kion vi farus en tiu kazo?
 – Mi estus devigata rezigni kaj ĉesi prizorgi lin...
 – Vi posedas, mi kredas, personan riĉaĵon?
 – Pli grandan ol li... Ni estas ĉe mi... Mi estas la posedantino de la konstruaĵo...
 – Konsekvence, mi vidas neniun motivon de ĉantaĝo...
 – Eble oni laciĝas de falsa amo?
 – Kial falsa?..
 – Pro la aĝo, pro la antecedentoj, pro la vivmaniero, pro ĉio...
 – Ĉu via amo estas pli vera?
 – Mi donis al li du infanojn...
 – Ĉu vi aludas, ke vi alportis ilin en via nuptokorbo?..
 – Vi insultas min?
 Ŝi denove rigardis lin kun rabio, dum li, male, troigis sian kvietecon.
 – Mi havas neniun intencon, sinjorino, sed, kutime, infanojn oni faras duope...
 – Kion vi celas per tio?
 – Tion, ke vi simple, sincere diru al mi, kion vi faris hodiaŭ matene.
 – Tion mi diris al vi.
 – Nek simple, nek sincere. Vi rakontis al mi longan historion pri sendormeco, por forviŝi poste la tutan matenon...
 – Mi dormis...
 – Mi ŝatus esti certa pri tio... Probable mi scios tion sufiĉe baldaŭ... Miaj inspektoroj notis la tempouzon kaj la delokiĝon de ĉiuj inter la naŭa kaj kvarono, kaj la deka. Mi bone scias, ke eblas eniri en la oficejojn laŭ diversaj manieroj...
 – Vi akuzas min pri mensogo?
 – Ĉiuokaze, ke vi ne diris al mi la tutan veron.
 – Vi kredas mian edzon senkulpa?
 – Mi kredas neniun senkulpa apriore, same kiel mi kredas neniun kulpa...

— Tamen, laŭ via maniero demandi min...

— Kion riproĉis al vi via filino, kiam mi venis kontakti ŝin?

— Ŝi ne diris tion al vi?

— Mi ne demandis ŝin pri tio.

Ŝi rikanis unu fojon pli. Estis amara faldo de la lipoj, kun ironio, kiun ŝi volis kruela, malestima.

— Ŝi havas pli da bonŝanco ol mi...

— Mi demandis vin, kion ŝi riproĉis al vi...

— Ke mi ne estis apud ŝia patro en tia momento, ĉar vi nepre volas scii tion.

— Ĉu ŝi opinias, ke ŝia patro estas kulpa?

— Kaj se ŝi opinius tion?

— Ankaŭ Gus, sendube?

— Gus estas ankoraŭ en la aĝo, kiam la patro estas speco de Dio, kaj la patrino megero...

— Antaŭe, kiam vi aperis en la oficejo de via edzo, ĉu vi sciis, ke vi trovus min tie kun li?

— Vi ne nepre estas ĉie, sinjoro Maigret, kaj mi povis esperi vidi mian edzon sola...

— Vi faris al li demandon...

— Plej simplan, plej naturan, la demandon, kiun ĉiu edzino estus farinta mialoke en tiu cirkonstanco... Vi vidis lian reagon... Ĉu vi konsideras ĝin normala?.. Ĉu vi diros, ke estas normala viro, kiu ekstamfis balbutante insultojn?..

Ŝi konsciis, ke ŝi ĵus gajnis unu poenton kaj ŝi bruligis alian cigaredon, post kiam ŝi dispremis la unuan en blumarmora cindrujo.

— Mi atendas viajn aliajn demandojn, se restas al vi iuj por fari al mi...

— Ĉu vi tagmanĝis?

— Ne zorgu pri tio... Se vi malsatas...

Ŝia vizaĝo kapablis ŝanĝiĝi de unu minuto al la alia, kaj same ŝia agmaniero. Ŝi refariĝis tre monduma virino. Iom malantaŭen klinita, kun duonfermitaj okuloj, ŝi spitis lin.

Ekde la komenco de sia interparolado kun sinjorino Parendon, Maigret regis sin. Kaj, iom post iom, la tristeco superis la nervozecon. Li sentis sin peza, mallerta, konsciis pri ĉio, kio mankis al li por sukcesigi tian pridemandadon.

Li fine sidiĝis en unu el tiuj foteloj tro fragilaj por li, kun sia estingita pipo enmane, kaj li prononcis per voĉo kvieta, sed obtuza:

— Aŭskultu min, sinjorino. Male al tio, kion vi povas pensi, mi ne estas malamika al vi. Mi estas nur ŝtatoficisto, kies profesio estas serĉi la veron per la rimedoj je sia dispono.

» Mi denove faros al vi la demandon, kiun mi faris al vi antaŭ momento. Mi petas vin pripensi antaŭ ol respondi, pesi la *por* kaj la *kontraŭ*. Mi avertas vin, ke se poste estos pruvite, ke vi mensogis al mi, mi tiros el tio miajn konkludojn kaj petos de la enketa juĝisto mandaton de alkonduko.

Li observis ŝin, precipe ŝiajn manojn, kiuj rivelis ŝian internan streĉitecon.

— Post la naŭa, hodiaŭ matene, ĉu vi eliris el via ĉambro kaj el via buduaro kaj ĉu vi iris, pro iu ajn motivo, al la oficejoj?

Ŝi ne palpebrumis, ne deturnis la okulojn. Kiel li petis tion, ŝi prenis sian tempon, sed estis klare, ke ŝi ne pripensis, kaj ke ŝia pozicio estis fiksita definitive. Ŝi fine lasis fali:

— Ne.

— Vi ne montriĝis en la koridoroj?

— Ne.

— Vi ne trairis la salonon?

— Ne.

— Vi ne eniris, eĉ sen antaŭpenso, en la oficejon de fraŭlino Svaga?

— Ne. Mi aldonas, ke mi konsideras tiujn demandojn insultaj.

— Estas mia devo fari ilin.

— Vi forgesas, ke mia patro ankoraŭ vivas...

— Ĉu tio estas minaco?

— Mi simple memorigas al vi, ke vi ne estas en via oficejo de Quai des Orfèvres...

— Ĉu vi preferas, ke mi konduku vin tien?

— Mi defias vin pri tio...

Li preferis ne kapti ŝin laŭvorte. En Meung-sur-Loire, okazis al li fiŝhoki kaj li iam elakvigis angilon, kiun li tre malfacile povis malkroĉi el la hoko. Senĉese, ĝi elglitis inter liaj fingroj kaj fine falis en la herbon de la bordorando, el kie ĝi reiris al la akvo de la rivero.

Li ne estis ĉi tie por sia plezuro. Li ne fiŝhokis.

— Vi do malkonfesas, ke vi mortigis fraŭlinon Svaga?

La samaj vortoj, senĉese, la sama rigardo de homo, kiu senespere provas kompreni alian homon.

— Vi ja scias tion.

— Kion mi scias?

— Ke estas mia povra edzo, kiu mortigis ŝin...

— Pro kiu motivo?

— Tion mi diris al vi... En lia nuna stato, ne necesas preciza motivo...

» Mi nun konfidos al vi ion, kion mi sola konas krom li, ĉar li konfidis ĝin al mi antaŭ nia geedziĝo... Tiun geedziĝon li timis... Li senĉese prokrastis ĝin... Tiam mi ne sciis, ke dum tiu tempo li konsultis diversajn kuracistojn...

» Ĉu vi scias, ke, deksepjara, li provis memmortigi sin, pro timo ne esti normala homo?.. Li malfermis la vejnojn de sia pojno... Kiam la sango ŝprucis, li ekteruriĝis kaj vokis por helpo pretekstante akcidenton...

» Ĉu vi scias, kion signifas tiu emo al memmortigo?

Maigret bedaŭris, ke li ne alportis la botelon da vino kun si. Tortu kaj la juna Julien Baud certe surpriziĝis trovinte ĝin en sia oficejo ĉe la reveno, kaj ili sendube jam malplenigis ĝin.

— Li havis skrupulojn... Li timis, ke niaj infanoj ne estos normalaj... Kiam Bambi komencis kreski, li observis ŝin kun maltrankvilo...

Tio eble estis vera. Certe estis io vera en tio, kion ŝi diris, sed

li konservis la impreson de speco de malkonkordo, de ekrompo inter la vortoj, la frazoj, kaj la realeco.

— Li estas obsedita per la timo de malsano kaj morto, doktoro Martin bone scias tion...

— Mi vidis doktoron Martin hodiaŭ matene.

Ŝi ŝajnis manifesti ofendiĝon, sed retrovis baldaŭ sian memfidon.

— Li ne parolis al vi pri tio?

— Ne... Kaj li ne pensis eĉ dum momento, ke via edzo povas esti la murdinto...

— Vi forgesas la profesion sekreton, komisaro...

Li komencis ekvidi lumeton, sed ĝi restis nepreciza, malproksima.

— Mi ankaŭ telefonis al lia frato... Li troviĝas en Nico, kie li partoprenas en kongreso...

— Estis post la okazintaĵo?

— Antaŭe.

— Li ne impresiĝis?

— Li ne konsilis al mi atenti pri via edzo...

— Tamen, li certe scias...

Ŝi ekbruligis alian cigaredon. Ŝi fumis ilin senhalte, profunde enspirante.

— Ĉu vi neniam renkontis homojn, kiuj perdis kontakton kun la vivo, kun la realeco, kiuj kuspe refaldas sin sur sin mem, por tiel diri, kiel oni kuspas ganton?..

» Demandu niajn amikojn, niajn amikinojn... Demandu ilin, ĉu mia edzo ankoraŭ interesiĝas pri homoj... Okazas, ĉar mi insistas, ke li vespermanĝas kun kelkaj personoj, sed li apenaŭ rimarkas ilian ĉeeston kaj diras al ili kelkajn vortojn... Li ne aŭskultas, restas kiel enfermita...

— Ĉu estas li, kiu elektas la geamikojn, pri kiuj vi parolas?

— Ili estas la homoj, kiujn, en nia situacio, ni devas renkonti, normalaj homoj, kiuj havas normalan vivon...

Li ne demandis ŝin, kion ŝi konsideras kiel normala vivo, preferante lasi ŝin paroli. Ŝia monologo fariĝis pli kaj pli instrua.

— Ĉu vi kredas, ke, pasintan someron, li nur montriĝis sur la plaĝo aŭ en la naĝejo?.. Li pasigis sian tempon en la ĝardeno, sub arbo... Kion, kiel junulino, mi prenis por distriĝemo, kiam subite li ĉesis aŭskulti min, tio estas vera nekapablo vivi kun la aliaj...

» Tial li enklostriĝis en sia oficejo, tial li apenaŭ eliras el ĝi kaj rigardas nin per okuloj de otuso surprizita per la lumo...

» Vi tro rapide provis prijuĝi, sinjoro Maigret...

— Mi havas alian demandon al vi...

Li estis antaŭe certa pri la respondo.

— Ĉu vi, de hieraŭ vespere, tuŝis vian revolveron?

— Kial mi estus tuŝinta ĝin?

— Ne demandon mi atendas, sed respondon...

— La respondo estas: ne.

— De kiom da tempo vi jam ne uzis ĝin?

— De monatoj... De iu eterneco mi ne ordigis tiun tirkeston...

— Vi tuŝis ĝin hieraŭ por montri ĝin al mi...

— Mi forgesis...

— Sed, ĉar mi prenis ĝin en mian manon, miaj fingrospuroj povis supermetiĝi al la aliaj...

— Estas ĉio, kion vi trovas?

Ŝi rigardis lin, kvazaŭ ŝi estus elrevigita malkovrante iun Maigret tiel plumpan, tiel mallertan.

— Vi ĵus parolis al mi kun komplezo pri la izoleco de via edzo kaj pri lia manko de kontakto kun la realeco. Nu, hieraŭ ankoraŭ, li traktis, en sia oficejo, treege gravan aferon kun homoj, kiuj ja havas ambaŭ piedojn surtere...

— Kial, laŭ via opinio, li elektis marjuron?.. Li neniam metis la piedojn sur ŝipon en sia tuta vivo... Li havas neniun kontakton kun maristoj... Ĉio okazas sur la papero... Ĉio estas abstrakta, ĉu vi ne komprenas?.. Tio estas plia pruvo de tio, kion mi ripetas al vi, kaj kion vi rifuzas konsideri...

Ŝi ekstaris, komencis paŝi en la ĉambro, kiel iu, kiu pripensas.

— Eĉ lia amata ĉevaleto, la fama artikolo 64... Ĉu tio ne estas pruvo, ke li timas, timas sin mem, kaj provas trankviligi sin?.. Li scias, ke vi estas tie ĉi, ke vi demandas min... En tiu domo, ĉiuj

scias la irojn kaj reirojn de unuj kaj la aliaj... Ĉu vi scias, pri kio li pensas?... Li deziras, ke mi senpacienciĝu, ke mi nervoziĝu, ke mi ekkoleru, ke mi fariĝu suspektinda anstataŭ li...

» Se mi estus en prizono, li estus libera...

— Momenton. Mi ne komprenas. Kiun novan liberecon li ĝuus?

— Sian tutan liberecon...

— Por fari kion el ĝi nun, kiam fraŭlino Svaga mortis?

— Ekzistas aliaj fraŭlinoj Svaga...

— Do vi asertas nun, ke via edzo profitus de via foresto el la domo por havi amorantinojn?

— Kial ne? Estas alia maniero trankviligi sin...

— Mortigante ilin unu post la alia?

— Li ne necese mortigus la aliajn...

— Ŝajnis al mi, ke li estis nekapabla havi homajn kontaktojn...

— Kun normalaj homoj, homoj el nia mondo...

— Ĉar la homoj, kiuj ne estas el via mondo, ne estas normalaj?

— Vi tre bone scias, kion mi volis diri... Mia frazo signifas, ke ne estas normale, ke li frekventas ilin...

— Kial?

Iu frapis al la pordo, tiu malfermiĝis, malkovrante Ferdinandon en blanka jako.

— Unu el tiuj sinjoroj volus paroli al vi, sinjoro Maigret...

— Kie li estas?

— Tie ĉi, en la koridoro... Li diris al mi, ke tio urĝegas kaj mi permesis al mi alkonduki lin...

La komisaro ekvidis la silueton de Lucas en la duonlumo de la koridoro.

— Vi permesas momenton, sinjorino Parendon?

Li fermis la pordon malantaŭ si, dum Ferdinando malproksimiĝis kaj la edzino de la advokato restis sola en sia apartamento.

— Kio estas, Lucas?

— Ŝi trairis dufoje la salonon hodiaŭ matene.

— Vi estas certa?

— De tie ĉi vi povas nenion vidi, sed de la salono oni tre bone vidas... Ĉe unu el la fenestroj de la strato de la Cirko preskaŭ la tutan tagon estas kriplulo...

— Tre maljuna?

— Ne... Li estas akcidentito de la kruroj... Pli malpli kvindekjara... Li interesiĝas pri ĉiuj iroj kaj reiroj en la domo, kaj la lavado de la aŭtoj, ĉefe de la Rolls, fascinas lin... Laŭ lia respondo al akcesoraj demandoj, kiujn mi faris al li, oni povas fidi lian atestaĵon... Lia nomo estas Montagne... Lia filino estas akuŝistino...

— Je kioma horo li vidis ŝin unuafoje?

— Iom post la naŭa kaj duono...

— Ĉu ŝi iris al la oficejoj?

— Jes... Li estas pli familiara ol ni pri la topografio de la lokoj... Tiel li estas konanta la rilatojn inter Parendon kaj lia sekretariino...

— Kiel ŝi estis vestita?

— En blua negliĝo...

— Kaj la duan fojon?

— Malpli ol kvin minutojn poste, ŝi trairis la salonon en la kontraŭa direkto... Iu detalo mirfrapis lin... La ĉambristino staris en la fundo de tiu salono, senpolvigante, kaj ŝi ne vidis tiun...

— Ĉu sinjorino Parendon ne vidis sian ĉambristinon?

— Ne.

— Vi demandis Lizan?

— Hodiaŭ matene, jes.

— Ĉu ŝi ne parolis al vi pri tiu incidento?

— Ŝi asertas, ke ŝi vidis nenion...

— Dankon, amiko...

— Kion mi faru?

— Vi ambaŭ atendu min. Ĉu iu konfirmis la dirojn de la nomita Montagne?..

— Nur servistineto ĉe la kvina etaĝo, kiu kredas, ke ŝi ekvidis ion bluan je la sama horo.

Maigret frapis al la pordo de la buduaro, eniris en la momento, kiam sinjorino Parendon eliris el sia ĉambro. Li prenis la tempon por malplenigi sian pipon kaj ŝtopi ĝin.

— Bonvolu esti afabla kaj voki vian ĉambristinon.

— Ĉu vi bezonas ion?

— Jes.

— Laŭ via volo.

Ŝi premis butonon. Kelkaj momentoj pasis silente kaj Maigret, rigardante tiun virinon, kiun li torturis, ne povis malhelpi sin havi prematan bruston.

Li mense ripetis en si mem la terminojn de la artikolo 64, pri kiu tiom ofte temis en la domo de tri tagoj:

Estas nek krimo nek delikto, kiam la antaŭkulpigito estas en stato de frenezeco en la tempo de la ago, aŭ kiam li estis devigita per forto, al kiu li povis rezisti.

Ĉu la viro, kiun sinjorino Parendon ĵus priskribis al li, ŝia edzo, estus povinta, en preciza momento, agi en stato de frenezeco?

Ĉu ankaŭ ŝi estis leginta verkojn pri psikiatrio? Aŭ eble...

Liza eniris, timema.

— Vi vokis min, sinjorino?

— Estas sinjoro komisaro, kiu deziras paroli al vi.

— Fermu la pordon, Liza... Timu nenion... Hodiaŭ matene, kiam vi respondis al miaj inspektoroj, vi estis frapita per emocio kaj vi certe ne mezuris la gravecon de iliaj demandoj.

La povra knabino rigardis alterne la komisaron kaj sian mastrinon, kiu sidiĝis en la kusenfotelo, kun la kruroj krucitaj, klinita malantaŭen, kun indiferenta mieno, kvazaŭ tio ne concernus ŝin.

— Estas tre eble, ke vi devos atesti ĉe asiza kortumo, kie vi devos ĵuri... Oni faros al vi la samajn demandojn... Se estos pruvite, ke vi mensogis, tiam vi riskos prizonan punon...

— Mi ne scias, pri kio vi parolas...

— Oni rekonstruis la tempo-uzon de ĉiuj membroj de la

servistaro inter la naŭa kaj kvarono kaj la deka... Iom post la naŭa kaj duono, ni diru je la naŭa kaj tridek kvin, vi senpolvigis en la salono... Ĉu tio estas ĝusta?..

Nova rigardo al sinjorino Parendon, kiu evitis rigardi ŝin, poste malforta voĉo:

— Estas vere...

— Je kioma horo vi eniris en la salonon?

— Ĉirkaŭ la naŭa kaj duono... Iom poste...

— Vi do ne vidis sinjorinon Parendon iri al la oficejoj.

— Ne...

— Sed, iom post via alveno, dum vi staris en la fundo de la ĉambro, vi vidis ŝin pasi en kontraŭa direkto, tio estas, irante al tiu ĉi apartamento...

— Kion mi devas fari, sinjorino?

— Tio koncernas vin, mia filino. Respondu al la demando farita al vi...

Larmoj fluis sur la vangoj de Liza, kiu estis rulinta globe la poŝtukon prenitajn el la poŝto de sia antaŭtuko.

— Ĉu oni diris ion al vi? — ŝi naive demandis Maigret-on.

— Kiel oni ĵus admonis vin, respondu al la demando...

— Tio servos por akuzi la sinjorinon?

— Tio servos por konfirmi alian ateston, tiun de persono loĝanta en strato de la Cirko kaj kiu el sia fenestro vidis vin ambaŭ...

— Tiam ne estas necese, ke mi mensogu... Estas vere... Pardonon, sinjorino...

Ŝi volis impeti al sia mastrino, eble ĵeti sin al ŝiaj genuoj, sed sinjorino Parendon seke diris al ŝi:

— Se la komisaro finis kun vi, vi povas foriri.

Ŝi eliris kaj, ĉe la pordo, ekploreĝis.

— Kion tio pruvas? — demandis la virino, denove staranta, kun tremanta cigaredo inter la lipoj, kun la manoj en la poŝto de ŝia blua negliĝo.

— Ke vi mensogis almenaŭ unufoje.

— Mi estas ĉi tie hejme kaj ŝuldas neniun konton pri miaj iroj kaj reiroj...

— En la kazo de murdo, jes. Mi avertis vin, kiam mi faris la demandon al vi...

— Kio signifas, ke vi arestos min?

— Mi nun petos vin akompani min al Quai des Orfèvres.

— Ĉu vi havas mandaton?

— Blanketon. Mandaton de alkonduko, kie sufiĉos al mi skribi vian nomon.

— Kaj poste?

— Tio jam ne dependos de mi.

— De kiu?

— De la enketa juĝisto... Poste, probable, de la kuracistoj...

— Vi kredas, ke mi estas freneza?

Li legis panikon en ŝiaj okuloj.

— Respondu al mi... Vi kredas, ke mi estas freneza?

— Ne mi devas respondi...

— Tia mi ne estas, ĉu vi aŭdas?.. Kaj, eĉ se mi mortigus, kion mi plu neas, tio ne estus en krizo de frenezeco.

— Ĉu mi povas peti vin doni al mi vian revolveron?

— Prenu ĝin mem... Ĝi estas en la supra tirkesto de mia tualetmeblo...

Li eniris en la ĉambron, kie ĉio estis palroza. Ambaŭ ĉambroj, unu blua, la alia roza, pensigis pri pentraĵo de Marie Laurencin.

La lito, granda malalta lito, en la stilo de Ludoviko la XVI-a, estis ankoraŭ malfermita. La mebloj estis palgrize farbitaj. Sur la tualetmeblo, li ekvidis krempotojn, flakonojn, la tutan aĵaron de la produktoj, kiujn la virinoj uzas por lukti kontraŭ la spuroj de la tempo.

Li ŝultrolevis. Tiu intima elmontrado igis lin melankolia. Li pensis pri Gus, kiu skribis la unuan leteron.

Ĉu, sen lia interveno, la aferoj estus same okazintaj?

Li prenis la revolveron el la tirkesto, kie estis ankaŭ juvelujoj.

Li ne sciis, kiun respondon fari al la demando. Eble sinjorino Parendon estus mortiginta sian edzon, anstataŭ mortigi la junulinon? Eble ŝi estus atendinta kelkajn tagojn plu? Eble ŝi estus uzinta alian armilon?

Li kuntiris la brovojn reenirante en la buduaron, kie la virino staris antaŭ la fenestro dorse al li. Li malkovris, ke tiu dorso komencis kurbigi. La ŝultroj ŝajnis al li pli mallarĝaj, pli ostecaj.

Li tenis la armilon en la mano.

— Mi volas esti plene sincera kun vi... — li eldiris. — Mi povas ankoraŭ nenion demonstri, sed mi estas tute certa, ke tiu revolvero, kiam vi trairis la salonon iom post la naŭa kaj duono, troviĝis en la poŝo de via negliĝo...

» Mi eĉ demandas min, ĉu ne estis via edzo, kiun, en tiu preciza momento, vi intencis mortigi... La atestaĵo de la kriplulo de strato de la Cirko eble permesos pruvi tion... Sendube vi alproksimiĝis al la pordo? Vi aŭdis voĉojn, ĉar via edzo estis tiam en konferenco kun Renato Tortu...

» Tiam venis al vi la ideo procedi al speco de substituo... Ĉu tio ne estis trafi vian edzon same profunde, eble eĉ pli profunde, mortigante Antoinette Svaga, ol mortigante lin mem?.. Kaj plie, samokaze, vi igis lin suspektinda...

» Jam hieraŭ, dum nia interparolado, vi pretigis la terenon... Vi daŭrigis hodiaŭ...

» Kun preteksto iri preni markon, leterpaperon, aŭ kion ajn, vi eniris en la oficejon de la sekretariino, kiu malatente salutis vin kaj denove kliniĝis super sia laboro...

» Vi ekvidis la skrapilon, kiu igis la revolveron senutila, des pli bone, ĉar tiu riskis alarmi iun...

Li eksilentis, ekbruligis sian pipon kvazaŭ malvolonte kaj restis tie, atendente, post kiam li enŝovis la perlamotan braŭningon en sian poŝon. Pasis eterneco. La ŝultroj de sinjorino Parendon ne moviĝis. Ŝi do ne ploris. Ŝi ĉiam staris dorse al li kaj, kiam ŝi fine frontis lin, li malkovris vizaĝon palan, rigidan.

Neniu, rigardante ŝin, povintus suspekti tion okazintan tiutage en avenuo Marigny kaj ankoraŭ malpli tion ĵus okazintan en la tuta bluo de la buduaro.

— Mi ne estas freneza, — ŝi martelis.

Li ne respondis. Kial do? Kaj cetere, kion li sciis pri tio?

— Vestu vin, sinjorino, — li milde diris. — Vi ankaŭ povas prepari valizon kun rezervaj subvestoj kaj personaj objektoj... Eble pli bone estas, ke vi voku Lizan?

— Por esti certa, ke mi ne mortigos min?.. Estas neniu danĝero, trankviliĝu, sed vi povas, efektive, premi la butonon dekstre de vi...

Li atendis la alvenon de la ĉambristino.

— Helpu sinjorinon Parendon.

Poste li malrapide sekvis la koridoron, kun la kapo mallevita al la planktapiŝo. Li vojeraris, prenis iun koridoron por alia, ekvidis Ferdinandon kaj la dikan sinjorinon Vauquin en la kuirejo kun vitra pordo. Antaŭ Ferdinando, estis proksimume duona litro da ruĝa vino, el kiu la ĉambristo ĵus verŝis al si glason, sidante ĉe la tablo, kun la kubutoj sur tiu kaj gazeto antaŭ la okuloj.

Li eniris.

Ambaŭ eksaltis kaj Ferdinando abrupte ekstaris.

— Bonvolu doni al mi glason da tio.

— Mi realportis la alian botelon el la oficejo...

Kial do? En lia nuna stato, iu maljuna Saint-Émilion aŭ vinaĉo...

Li ne kuraĝis diri, ke li estus preferinta la vinaĉon.

Li malrapide trinkis, vake rigardante. Li ne protestis, kiam la ĉambristo duafoje plenigis lian glason.

— Kie estas miaj homoj?

— Apud la vestejo... Ili ne volis sidiĝi en la salono...

Instinkte, ili prigardis la elirejon.

— Lucas, nun reiru en la koridoron, de kie vi venis antaŭ momento. Staru antaŭ la pordo de la buduaro kie vi atendos min.

Li reiris al Ferdinando.

— Ĉu la ŝoforo estas en la domo?

— Vi bezonas lin? Mi tuj vokas lin.

— Kion mi deziras, estas, ke li troviĝu sub la volbo post kelkaj minutoj... Estas ĵurnalistoj sur la trotuaro?

- Jes, sinjoro.
- Fotografistoj?
- Jes...

Li frapis al la pordo de la oficejo de Parendon. Tiu ĉi estis sola antaŭ disaj paperoj, kiujn li prinotis per ruĝa krajono. Li ekvidis Maigret, restis senmova rigardante lin, ne kuraĝante fari al li demandon. Liaj bluaj okuloj, malantaŭ la dikaj vitroj, havis esprimon samtempe dolĉan kaj tristan, kiun Maigret malofte renkontis.

Ĉu li bezonis paroli? La advokato komprenis. Atendante la komisaron, li alkroĉis sin al siaj paperoj kvazaŭ al vrako.

— Vi havos la okazon, mi pensas, pli studi la artikolon 64, sinjoro Parendon...

- Ŝi konfesis?
- Ne nun...
- Vi kredas, ke ŝi konfesos?

— Venos momento, dum ĉi tiu nokto, post dek tagoj aŭ post unu monato, kiam ŝi ne plu eltenos, kaj mi preferas ne ĉeesti tiam...

La malgranda viro elprenis sian tukon el la poŝo kaj ekpurigis siajn okulvitrojn, kvazaŭ tio estus gravega operacio. Pro tio liaj pupiloj ŝajnis fandiĝi, dilui en la blankaĵo de la korneo. Nur lia buŝo esprimis preskaŭ infanan emocion.

— Ĉu vi forkondukos ŝin?

La voĉo estis apenaŭ aŭdebla.

— Por eviti la komentojn de la ĵurnalistoj, kaj por ke ŝia foriro alprenu certan dignecon, ŝi uzos sian aŭton. Mi donos instrukciojn al la ŝoforo kaj ni alvenos kune al K.P.

Parendon dankeme rigardis lin.

— Vi ne volas vidi ŝin? — demandis Maigret konjektante la respondon.

— Por diri al ŝi kion?

— Mi scias. Vi pravas. La infanoj estas ĉi tie?

— Gus estas en la liceo. Mi ne scias, ĉu Bambi estas en sia ĉambro aŭ ĉu ŝi havas lekcion posttagmeze...

Maigret pensis samtempe pri tiu, kiu estis forironta kaj pri

tiuj, kiuj restis. Ankaŭ por ili la vivo, almenaŭ dum certa tempo, estos malfacila.

— Ŝi ne parolis pri mi?

La advokato faris la demandon timide, preskaŭ timeme.

— Ŝi multe parolis al mi pri vi...

La komisaro nun komprenis, ke ne en la libroj sinjorino Parendon trovis la frazojn, kiuj ŝajnis akuzi ŝian edzon. Estis en ŝi. Ŝi estis farinta specon da transporto, projekciante sur lin siajn proprajn malordojn.

Li rigardis la horloĝon, klarigis tiun ekrigardon.

— Mi donas al ŝi tempon por vestiĝi, prepari sian valizon...

La ĉambristino estas kun ŝi...

... kiam la antaŭkulpigito estis en stato de frenezeco en la tempo de la ago, aŭ kiam li estis devigita per forto, al kiu...

Iuj homoj, kiujn li estis arestinta, ĉar tio estis lia profesio, estis absolvitaj de la tribunaloj, aliaj kondamnitaj. Kelkaj, precipe en la komenco de lia kariero, suferis mortpunon kaj du el ili petis lin ĉeesti en la lasta momento.

Li komencis medicinajn studojn. Li bedaŭris, ke li devis rezigni pro la cirkonstancoj. Se li estus daŭriginta, ĉu li ne estus elektinta psikiatron?

Tiam estus li, kiu devintus respondi al la demando :

... kiam la antaŭkulpigito estis en stato de frenezeco en la tempo de la ago, aŭ kiam li estis devigita per...

Eble li malpli bedaŭris la interrompon de siaj studoj. Li ne devus decidi.

Parendon ekstaris, iris al li per paŝo hezitanta, mallerta, etendis sian malgrandan manon.

— Mi...

Sed li ne plu povis paroli. Ili limigis sin reciproke manpremi,

rigardante sin en la okuloj. Poste Maigret iris al la pordo, kiun li refermis ne turnante sin.

Li miris, vidante Lucas kun Torrence apud la elirejo. Rigardo de lia kunlaboranto direkte al la salono klarigis al li, kial Lucas estis forlasinta sian postenon en la koridoro.

Sinjinoro Parendon estis tie, vestita per helkolora tajlorkostumo, kun blankaj ĉapelo kaj gantoj, staranta en la vasta ĉambro. Malantaŭ ŝi staris Liza, kun valizo en la mano.

— Iru vi ambaŭ en la aŭton kaj atendu min...

Li rigardis sin kiel ceremonimastron, kaj li sciis, ke li de nun malamos la momenton, kiun li estis travivanta.

Li iris al sinjinoro Parendon, iom klinis sin, kaj estis ŝi, kiu parolis, per voĉo natura, pacema.

— Mi sekvas vin.

Liza akompanis ilin en la lifton. La ŝoforo alkuris por malfermi la pordon, miris, ke Maigret ne eniris en la aŭton, malantaŭ lia mastrino.

Li iris meti la valizon en la kofron.

— Konduku sinjinoron Parendon rekte al 36 Quai des Orfèvres, vi traveturos la volbon kaj vi turnos maldekstren en la korton...

— Bone, sinjoro komisaro...

Maigret lasis al la aŭto la tempon traveturi la grupon de ĵurnalistoj kaj fotografistoj, kiuj ne komprenis, kaj poste, dum ili alsaltis lin per demandoj, li reiris kun Lucas kaj Torrence en la malgrandan nigran aŭton de K.P.

— Ĉu vi faros areston, sinjoro komisaro?

— Mi ne scias...

— Ĉu vi malkovris la kulpulon?

— Mi ne scias, infanoj...

Li estis sincera. La vortoj de la artikolo 64 revenis al lia memoro, unu post la alia, timigaj en sia neprecizeco.

La suno plubrilis, la maronarboj pluverdis, kaj li rekonis la samajn personojn, kiuj vagis ĉirkaŭ la palaco de la prezidento de la Respubliko.

Epalinges (Vaud), la 30an de januaro 1968.

Notoj

K.P. Kriminala polico.

Pastiso. Aniza likvoro.

... **la unua etaĝo.** En Francio kaj en kelkaj aliaj landoj la unua etaĝo estas super la teretaĝo; en pluraj landoj oni nomas ĝi la dua etaĝo.

Gus. Diminutivo de la franca vorto *gugusse* (klačno), uzata ĉefe de infanoj.

Li ne trovis aŭtobuson kun platformo. Tiutempe la parizaj aŭtobusoj havis en la malantaŭa parto duonrondan platformon, kun neniuj sidlokoj. Oni eniris kaj eliris nur tra tiu platformo. Oni povis resti sur tiu platformo, ne enirante en la buson mem, dum mallongaj veturoj.

Ekslegiano. Membro de la Fremda Legio (*Legion étrangère*), kiu rekrutas soldatojn nur inter alilandanoj. Tial Ferdinando devis nomi sin belgo por esti akceptita.

XXa Pariza distrikto. La XXa distrikto de Parizo estas la plej popola (interalie, tie situas la sidejo de SAT).

Proksimuma prononco

La sperto montris, ke nefranclingvaj esperantistoj – precipe slavoj kaj azianoj – misprononcas francajn nomojn, eĉ kelkaj legas ilin, kvazaŭ ili estus skribitaj en Esperanto. Kvankam la Esperantaj fonemoj estas tro malmultaj por peri la fonetikon de la franca lingvo, la suba tabelo donas imagon pri la proksimuma prononco de la nomoj, kiuj almenaŭ tri fojojn aperas en *Maigret hezitas*. La akcenton havas ĉiam la lasta silabo.

Antoinette	Antŭanet
Beaulieu	Boljo
Bouvier	Buvje
Henri Ey	Anri E
Faubourg	Fobur
Gassin	Gassen
Germain	Ĵermen
Gus	Gis
Jacques	Ĵak
Janvier	Ĵanvje
Julien Baud	Ĵiljen Bo
Lagache	Lagaŝ
Lambilliotte	Lambijot
Lamure	Lamir
Lapointe	Lapŭent
Lucas	Lika
Maigret	Megre
Marchand	Marŝan
Marigny	Marinji
Miromesnil	Miromenil
Parendon	Parandon
Paulette	Polet
Quai des Orfèvres	Ke dezorfevr
Saint-Honore	Sentonore
Torrence	Torans
Tortu	Torti
Vauquin	Voken

Pri la tradukinto

Daniel Luez estas franco. Li naskiĝis la 27an de decembro 1924 en la nordfranca urbeto Guise. Ĝis sia emeritiĝo (en junio 1985) li instruis la germanan kaj la hispanan lingvojn en gimnazio. Ekde 1949 li loĝas en la urbo Laon.

Li lernis Esperanton en 1947 kaj de tiu tempo multe praktikis ĝin en la movado kaj literaturo. Post la konatiĝo kun Raymond Schwartz li partoprenis en lia pariza kabaredo *La Tri Koboldoj*, por kiu li adaptis kelkajn francajn kanzonojn, kiujn li mem kantis tie kaj imitis francajn kanzonistojn.

En 1955 li fondis la Korespondan Servon Mondskalan kaj prizorgis ĝin dum kvin jaroj; poste UEA akceptis ĝin kiel sian oficialan korespond-servon. En 1981 li ricevis la unuan premion en la franclingva tradukkonkurso de UFE. En 1988–1992 li redaktis la revuon *Fonto*. Liaj verkoj originalaj kaj tradukaj aperis en *Fonto*, *Franca Esperantisto*, *La Ondo de Esperanto* kaj aliaj gazetoj.

Antaŭ la eldono de *Maigret hezitas* estis eldonitaj du librojn, kiujn Daniel Luez tradukis:

— Victor Hugo. *Angelo, tirano de Padova*. Parizo: UFE, 1986.

— Guy de Maupassant. “*Sinjoro Jokasto*” kaj aliaj noveloj. Chapecó: Fonto, 1987.

Post *Maigret hezitas* (1999) Sezonoj eldonis kvar liajn tradukojn de Simenonaj romanoj pri Maigret kadre de la serio *Mondliteraturo*: *Maigret kaj la maljuna damo* (2002), *Amiko el la infanaĝo de Maigret* (2004), *La flava hundo* (2007), *Maigret eraras* (2009).

Pri ĉi tiu libro

La papera eldono:

Simenon, Georges. *Maigret hezitas*: Krimromano / Tradukis el la franca Daniel Luez; Antaŭparolo de Aleksander Korĵenkov. — Jekaterinburg: Sezonoj, 1999. — 128 paĝoj. — (Serio *Mondliteraturo*; N^o7).

© Traduko en Esperanto, antaŭparolo *Sezonoj*, 1999.

La titolo de la originalo: *Maigret hésite*
Tradukis el la franca: Daniel Luez
Redaktis kaj enpaĝigis: Aleksander Korĵenkov
Korektis: Halina Gorecka
La kovrilon pentris: Maria Baĵenova

La elektronika eldono:

Georges Simenon. *Maigret hezitas*.
Tradukis el la franca Daniel Luez.
Kaliningrado: Sezonoj, 2012.
Virtuala Biblioteko; N^o11).

© Elektronika versio *Sezonoj*, 2012.

Ĉi tiu senpaga elektronika eldonaĵo estas nur por privata legado, ne por pludistribuo.

Oni ne rajtas, plene aŭ parte, publikigi ĉi tiun tekston papere aŭ elektronike sen permeso de la eldonejo *Sezonoj*.

Kontakt-adreso: sezonoj@yahoo.com

Ĉi tiu libro estas elŝutita el la *Kiosko de Sezonoj*
<http://esperanto.org/Ondo/Libro/Libro.php>

Virtuala Biblioteko de Sezonoj

Nº1. Aleksandr Puŝkin. *La pika damo*.
Tradukis Aleksander Korĵenkov.
Kaliningrado: Sezonoj, 2010. 30 paĝoj.

Nº2. Anton Ĉeĥov. *Sveda alumeto*.
Tradukis Aleksander Korĵenkov.
Kaliningrado: Sezonoj, 2010. 24 paĝoj.

Nº3. Edgar Allan Poe. *La falo de la domo Usher*.
Tradukis Edmund Grimley Evans.
Kaliningrado: Sezonoj, 2010. 24 paĝoj.

Nº4. Fjodor Dostojevskij. *Blankaj noktoj*.
Tradukis Grigorij Arosev.
Kaliningrado: Sezonoj, 2010. 48 paĝoj.

Nº5. Arthur Conan Doyle. *La ĉashundo de la Baskerviloj*.
Tradukis William Auld.
Kaliningrado: Sezonoj, 2010. 168 paĝoj.

Nº6. Harrison, Harry. *Naskiĝo de la Rustimuna Ŝtalrato*.
Tradukis Reinhard Fössmeier, Edmund Grimley Evans,
Rob Helm, Konrad Hinsen, Pierre Jelenc, Jorge Llambías,
Kevin Schoedel, Mark Weddell.
Kaliningrado: Sezonoj, 2011. 195 paĝoj.

Nº7. Nikolaj Gogol. *Palto*.
Tradukis Aleksander Korĵenkov.
Kaliningrado: Sezonoj, 2011. 35 paĝoj.

Nº8. Aleksander Korĵenkov. *Fjodor Dostojevskij en Esperanto*.
Kaliningrado: Sezonoj, 2011. 33 paĝoj.

Nº9. Charles Dickens. *La postlasitaj paperoj de la Klubo Pikvika*. Ĉapitroj 1–7.
Tradukis el la angla William Auld.
Kaliningrado: Sezonoj, 2012. 121 paĝoj.

Nº10. Aleksander Korĵenkov.
Unu Ringo ilin Regas: John Ronald Reuel Tolkien en Esperanto.
Kaliningrado: Sezonoj, 2012. 22 paĝoj.

Nº11. Georges Simenon. *Maigret hezitas*.
Tradukis Daniel Luez.
Kaliningrado: Sezonoj, 2012. 142 paĝoj.